

FARNÍ INFORMÁTOR

2. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 16. LEDNA 2022

Vypravujte mezi všemi národy o Hospodinových divech.

Obnova manželských slibů v Káně Galilejské, *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, Izrael, 26. února 2013.

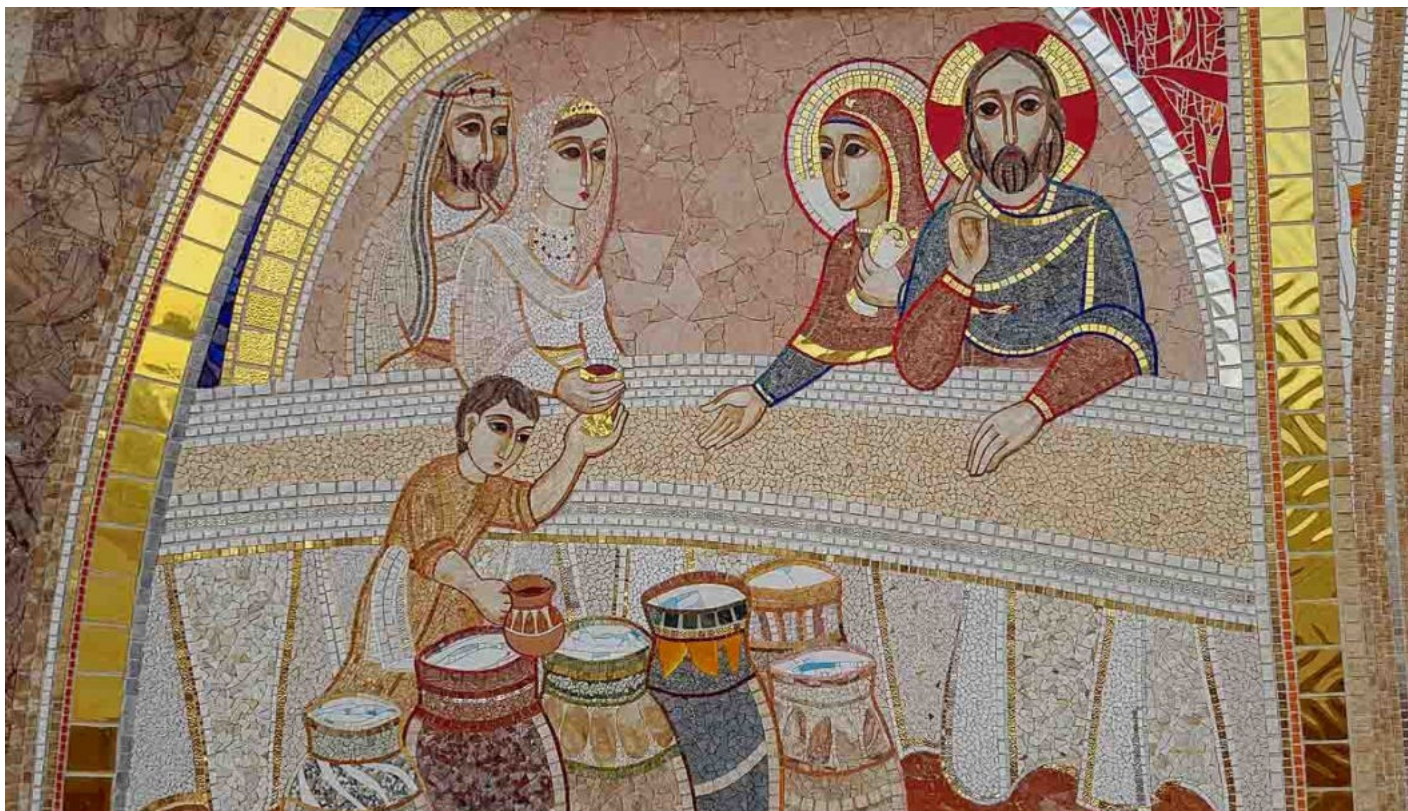
MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, vědomi si rozmanitosti Božích darů, služeb a projevů Ducha, prosme všemohoucího Boha, aby skrze ně vedl svou Církev k jednotě:

L: PROSÍME TĚ, VYSLYŠ NÁS.

- Ty, jenž jsi nás ve svém Synu obdařil na křtu svatém novým jménem, naplň nás radostí z toho, že se smíme nazývat Božími dětmi.
- Ty, jenž jsi nás posvětil v Kristu Ježíši a povolal do stavu svatých, dej ať poznáváme tvůj zákon ve svém nitru a s radostí plníme tvou vůli.
- Ty, jenž jsi v Káně galilejské zjevil božskou moc svého jednorozeného Syna, provázej touto mocí naše rodiny, aby v každodennosti svého soužití viděly znamení tvé lásky
- Modleme se za všechny, kteří se obávají nového roku, aby zakusili pokoj od Pána.
- Modleme se, aby všichni, kdo jsou diskriminováni a pronásledováni kvůli svému náboženskému přesvědčení našli ve společnosti v níž žijí, uznání svých práv a důstojnosti, jež se rodí z vědomí, že jsme všichni bratři.
- Ty, jenž jsi naše drahé zemřelé sytil tělem a krví svého Syna, dej jim život věčný.

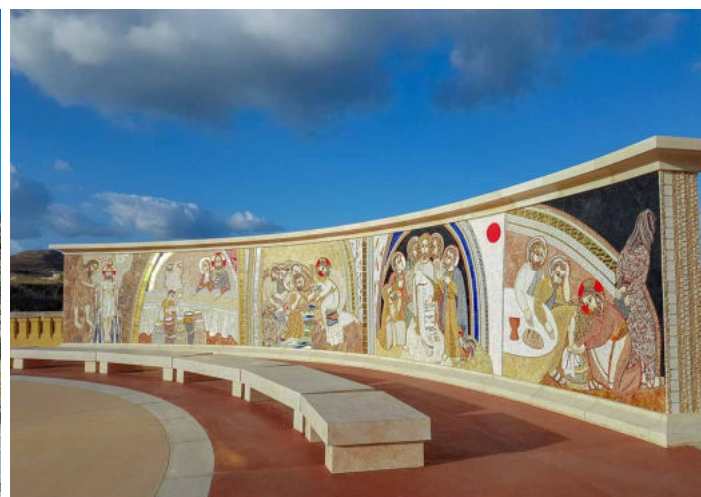
K: Pane, náš Bože, tys v Kristu zjevil své božství; dej, ať je tvá Církev společenstvím živé víry, neochvějně naděje a čínorodé lásky. **L:** Amen.

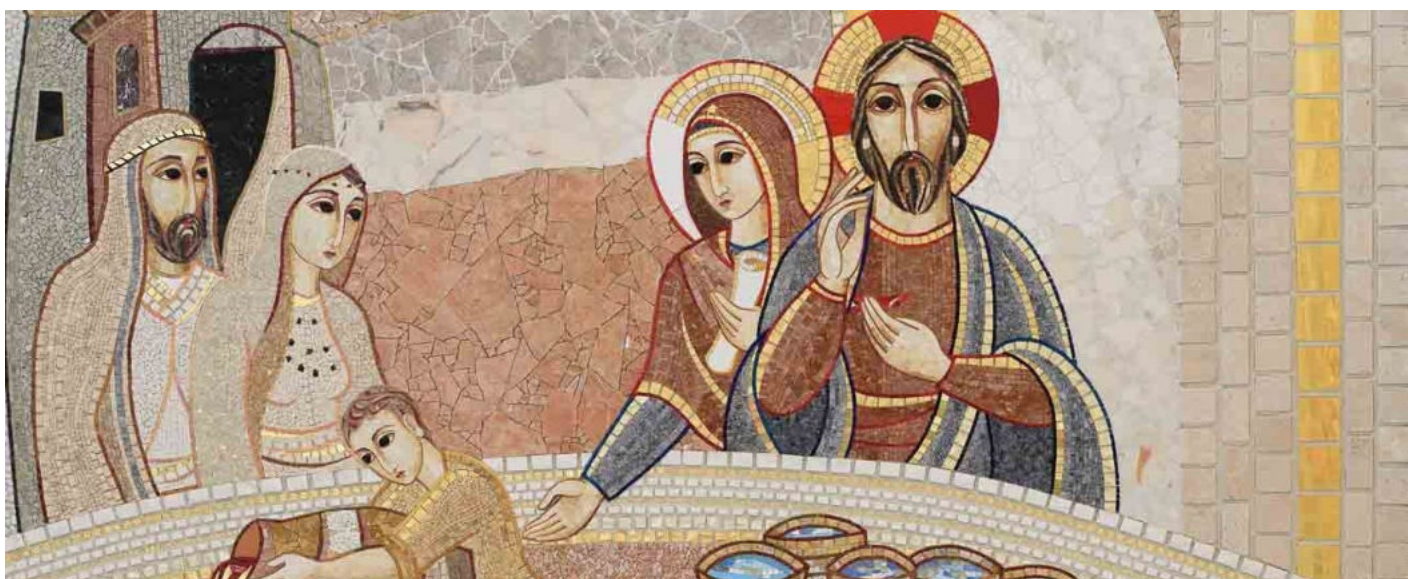
JEŽÍŠ, KTERÝ V KÁNĚ ZJEVIL SVOU BOŽSKOU MOC. mozaika Centro Aletti, svatyně Ta' Pinu, Gozo, Malta, 2015-2017.

Svatyně Ta' Pinu, Gozo, Malta.

Tajemství Růžence světla

"UDĚLEJTE VŠECHNO, CO VÁM ŘEKNE". Centro Aletti, národní svatyně sv. Jana Pavla II., Washington, USA, 2015.

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

JEŽÍŠOVO KÁZÁNÍ V SYNAGOZE V NAZARETĚ. mozaika římského Centro Aletti, kolej Montserrat, Barcelona, 2019.

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

Podali mu svitek proroka Izaiáše.
abych vyhlásil zajatým propuštění ..., abych propustil zdeptané na svobodu".

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

"... poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych propustil zdeptané na svobodu". KDO VIDÍ MNE, VIDÍ OTCE.

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

JERUZALÉM - místo naplnění Písma.

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

"v synagóze na něho upřeně hleděli" pohled učedníka (detail)

FARNÍ INFORMÁTOR

3. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 23. LEDNA 2022

NEDĚLE BOŽÍHO SLOVA Tvá slova, Pane, jsou duch a jsou život.

„Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych vyhlásil zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně.“ Poutníci v synagóze v Nazaretě. *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, Izrael, 27. února 2013.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, v Ježíši Kristu se naplnila Svatá Písma a naše životy nacházejí svou plnost. Přednesme Bohu Otci naše prosby, abychom plně žili podle jeho Slova:

L: OTČE, AŽ SE V NÁS NAPLŇUJE TVÉ SLOVO.

- "Duch Páně je nade mnou a posvětil mne": ať papež, biskupové, kněží a jáhni s odvahou podpírají ty, kdo prožívají různé situace duchovního či hmotného otroctví.
- "Duch Páně je nade mnou, abych přinesl chudým radostnou zvěst": ať všichni pokřtění, vedeni Duchem svatým, se stanou hlasateli evangelia lidem, které potkávají, zvláště těm nejpotřebnějším.
- "Duch Páně je nade mnou, abych vyvedl zdeptané na svobodu": ať lektoři, katecheti a ti, kdo hlásají Boží Slovo ve společenství, sdílejí víru, naději a lásku s lidmi osamělými, zoufalými, nemocnými a deptanými tíhou života.
- "Duch Páně je nade mnou, abych oznámil slepým navrácení zraku": ať každý z nás otevře srdce Boží přítomnosti, která svým Slovem osvěcuje a vede k pramenům věčného života.
- Otče, děkujeme ti žes nám poslal svého Syna. Dej, ať jej díky milosti Ducha svatého dokážeme přijmout do svých srdcí. Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků. **L: Amen.**

LITURGICKÉ TEXTY 2. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – Iz 62,1-5

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Kvůli Siónu neumlknu, kvůli Jeruzalému neutichnu, dokud jeho spravedlnost nevzejde jak světlo, dokud se jeho spása nerozhoří jak pochoděň. Tu národy uvidí tvou spravedlnost a všichni králové tvou slávu. Obdaří tě novým jménem, které určí Hospodinova ústa. Budeš nádhernou korunou v Hospodinově ruce, královskou čelenkou v dlani svého Boha. Nebudeš se již nazývat „Opuštěná“ a tvá zem „Osamělá“. Tvým jménem bude „Mé zalíbení je v ní“ a jméno tvé země „V manželství daná“, neboť si v tobě zalíbil Hospodin a tvá země dostane muže. Jako se jinoch snoubí s pannou, tak se s tebou zasnoubí tvoji synové. Jako se raduje z nevěsty ženich, tak se tvůj Bůh zaraduje z tebe.

ŽALM 96

Zpívejte Hospodinu píseň novou, – zpívejte Hospodinu, všechny země! – Zpívejte Hospodinu, velebte jeho jméno! Rozhlašujte den ze dne jeho spásu! – Vypravujte mezi pohany o jeho slávě, – mezi všemi národy o jeho divech. Vzdejte Hospodinu, rodiny národů, – vzdejte Hospodinu slávu a moc, – vzdejte Hospodinu slávu, hodnou jeho jména. V posvátném rouchu klaňte se Hospodinu! – Třeste se před ním, všechny země! – Hlásejte mezi pohany: – Hospodin kraluje, národy řídí podle práva.

2. ČTENÍ – 1KOR 12,4-11

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři! Dary jsou sice rozmanité, ale je pouze jeden Duch. A jsou rozličné služby, ale je pouze jeden Pán. A jsou různé mimořádné síly, ale je pouze jeden Bůh. On to všechno ve všech působí. Ty projevy Ducha jsou však dány každému k tomu, aby mohl být užitečný. Jednomu totiž Duch dává dar moudrosti, jinému zas tentýž Duch poskytuje poznání, jinému se opět dostává víry od téhož Ducha, jiný zase má od téhož Ducha dar uzdravovat, jiný konat zázračné skutky, jiný promlouvat pod vlivem vnuknutí, jinému zase je dáno, aby dovedl rozeznávat, jakým duchem se co nese, jiný může mluvit rozličnými neznámými jazyky a jiný zase má dar, aby uměl vykládat, co tím jazykem bylo řečeno. To všechno působí jeden a týž Duch. On vhodně přiděluje každému zvlášť, jak chce.

EVANGELIUM – JAN 2,1-11

Slova svatého evangelia podle Jana.

Byla svatba v galilejské Káně a byla tam Ježíšova matka. Na tu svatbu byl pozván také Ježíš a jeho učedníci. Došlo víno, a proto řekla matka Ježíšovi: „Už nemají víno.“ Ježíš jí odpověděl: „Co mi chceš, ženo? Ještě nepřišla má hodina.“ Jeho matka řekla služebníkům: „Udělejte všechno, co vám řekne.“ Stálo tam šest kamenných džbánů na vodu, určených k očišťování předepsanému u židů, a každý džbán byl na dvě až tři vědra. Ježíš řekl služebníkům: „Naplňte džbány vodou!“ Naplnili je až po okraj. A nařídil jim: „Teď naberte a doneste správci svatby!“ Donesli, a jakmile správce svatby okusil vodu proměněnou ve víno – nevěděl, odkud je, ale služebníci, kteří čerpali vodu, to věděli – zavolal si ženicha a řekl mu: „Každý člověk předkládá nejdříve dobré víno, a teprve až se hosté podnapijí, víno horší; ale ty jsi uchoval dobré víno až do této chvíle.“ To byl v galilejské Káně počátek znamení, která Ježíš učinil; tím zjevil svou slávu, a jeho učedníci v něj uvěřili.

LITURGICKÉ TEXTY 3. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – NEH 8,2-4A.5-6.8-10: Čtení z knihy Nehemiášovy.

Kněz Ezdráš přinesl Zákon před shromážděné muže i ženy a všechny, kdo byli schopni rozumět. Bylo to prvního dne sedmého měsíce. Četl z něho na prostranství před Vodní bránou od svítání do poledne před muži a ženami a přede všemi, kdo byli schopni rozumět. Všichni poslouchali knihu Zákona s napětím. Ezdráš, znalec Písma, stál na dřevěném výstupku, který pro ten účel zhotovili. Otevřel knihu před očima všeho lidu – stál totiž výše než všichni lidé – a když ji otevřel, všechen lid povstal. Ezdráš velebil Hospodina, velikého Boha, a všechen lid odpověděl se zdviženýma rukama: „Amen, Amen!“ Vrhli se na kolena a klaněli se Hospodinu až k zemi. Četlo se v knize Božího zákona, předkládali a vykládali ho, a tak pochopili, co se četlo. Místodržitel Nehemiáš a znalec Písma a kněz Ezdráš i levité, kteří poučovali lid, řekli všemu lidu: „Dnešní den je zasvěcen Hospodinu, vašemu Bohu, nebuďte smutní a neplačte!“ Všechen lid totiž plakal, když slyšeli slova Zákona. (Ezdráš) jim řekl: „Jděte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte výslužky těm, kteří si nemohli nic připravit, neboť tento den je zasvěcen našemu Pánu. Nebuďte zarmoucení, neboť radost z Hospodina je vaše síla!“

2. ČTENÍ – 1KOR 12,12-30: Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint’anům.

Bratři! Tělo je pouze jedno, i když má mnoho údů; ale všechny údy těla, přestože je jich mnoho, tvoří dohromady jediné tělo. Tak je tomu také u Krista. Neboť my všichni jsme byli pokřtěni jedním Duchem v jedno tělo – ať už jsme židé nebo pohané, otroci nebo svobodní – všichni jsme byli napojeni jedním Duchem. Ani tělo se přece neskládá z jednoho údu, ale z mnoha. Kdyby řekla noha: „Nejsem ruka, a proto nepatřím k tělu,“ proto ještě k tělu patří! A kdyby řeklo ucho: „Nejsem oko, a proto k tělu nepatřím,“ proto ještě k tělu patří! Kdyby bylo celé tělo jenom oko, kde by byl sluch? Kdyby celé tělo bylo jenom sluch, kde by byl čich? Takto však Bůh umístil každý z údů v těle, jak sám chtěl. Kdyby všecko bylo jen jeden úd, kam by se podělo tělo? Takto však je sice mnoho údů, ale jenom jedno tělo. Oko tedy nemůže říci ruce: „Nepotřebuji tě!“ nebo zase hlava nohám: „Nepotřebuji vás!“ Spíše naopak: tělesné údy zdánlivě nejslabší jsou nejpotřebnější. A zrovna těm údům, které na těle pokládáme za méně ušlechtilé, právě těm v oblékání projevujeme větší pečlivost a údy, za které se stydíme, tím slušněji se zakrývají, kdežto údy ušlechtilé takové ohledy nepotřebují. Bůh sestavil tělo tak, že se údům podřadnějším věnuje větší pečlivost, aby nenastal v těle nepořádek, ale aby se údy vzájemně staraly jeden o druhý. Trpí-li jeden úd, trpí s ním všechny ostatní údy, je-li některý úd vyznamenán, všechny ostatní údy se s ním radují. Vy jste Kristovo tělo a každý z vás jeho úd. Bůh ustanovil, aby v církvi jedni byli misionáři, druzí proroky, třetí učitelé. Někteří dále mají moc dělat zázraky, jiní dar uzdravovat, pomáhat, řídit, mluvit rozličnými jazyky. Jsou snad všichni misionáři? Jsou všichni proroky? Jsou všichni učitelé? Mají všichni moc dělat zázraky? Mají všichni dar uzdravovat? Mluví všichni jazyky? Umějí všichni (ty řeči v neznámém jazyku pronesené) vykládat?

EVANGELIUM – LK 1,1-4; 4,14-21. Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Už mnoho lidí se pokusilo sepsat vypravování o událostech, které se dovršily mezi námi, jak nám je odevzdali ti, kdo byli od počátku očitými svědky a služebníky slova. A tak, když jsem všechno od začátku důkladně prozkoumal, rozhodl jsem se i já, že to pro tebe, vážený Teofile, uspořádaně vypíšu; aby ses tak mohl přesvědčit o spolehlivosti té nauky, v které jsi byl vyučen. Když se Ježíš vrátil v síle Ducha do Galileje, pověst o něm se roznesla po celém kraji. Učil v jejich synagógách a všichni ho velmi chválili. Ježíš přišel do Nazareta, kde vyrostl, a jak měl ve zvyku, šel v sobotu do synagógy. Povstal, aby předčítal (z Písma). Podali mu knihu proroka Izaiáše. Otevřel ji a našel místo, kde stálo: „Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych vyhlásil zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně.“

Pak zavřel knihu, vrátil ji služebníkovu a usedl. A všichni v synagóze na něho upřeně hleděli. Začal k nim mluvit: „Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“

KATECHEZE O SVATÉM JOSEFOVI

Svatý Josef v dějinách spásy

(katecheze papeže Františka při generální audienci, bazilika sv. Petra a Aula Pavla VI., Vatikán, 24. 11. 2021)

Po babylónském zajetí Jechoniáš měl syna Salatiela, Salatiel Zorobabela, Zorobabel Abiuda, Abiud Eliakima, Eliakim Azóra, Azór Sádoka, Sádok Achima. Achim měl syna Eliuda, Eliud Eleazara, Eleazar Mattana, Mattan Jákoba, Jákob pak měl syna Josefa, muže Marie, z níž se narodil Ježíš, řečený Kristus. (Matouš 1,12-16)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Minulou středu jsme zahájili cyklus katechezí o postavě svatého Josefa - rok jemu věnovaný se chýlí ke konci. Dnes v této cestě pokračujeme a zaměříme se na jeho roli v dějinách spásy.

Ježíš je v evangeliích označován jako "syn Josefův" (Lk 3,23; 4,22; J 1,45; 6,42) a "syn tesařův" (Mt 13,55; Mk 6,3). Evangelisté Matouš a Lukáš při vyprávění o Ježíšově dětství věnují prostor roli Josefa. Oba tvoří "rodokmen", aby zdůraznili Ježíšovu historicitu. Matouš, který se obrací především k židokřesťanům, začíná od Abraháma a dochází k Josefovi, definovanému jako "muž Marie, z níž se narodil Ježíš, zvaný Kristus" (1,16). Lukáš se naopak vrací až k Adamovi a začíná přímo u Ježíše, který "byl synem Josefovým", ale upřesňuje: "jak se myslelo" (3,33). Proto oba evangelisté neuvádějí Josefa jako Ježíšova biologického otce, ale jako otce právoplatného. Ježíš skrze něj naplňuje dějiny smlouvy a spásy mezi Bohem a člověkem. Pro Matouše začíná tato historie Abrahamem, pro Lukáše samotným počátkem lidstva, tedy Adamem.

Evangelista Matouš nám pomáhá pochopit, že postava Josefa, ačkoli je zdánlivě okrajová, nenápadná, v pozadí, je naopak zásadním prvkem dějin spásy. Když se nad tím zamyslíme, "naše životy jsou utkány a udržovány obyčejnými lidmi - obvykle zapomenutými -, kteří se neobjevují na titulních stránkách novin a časopisů. Kolik otců, matek, dědečků a babiček, učitelů ukazuje našim dětem malými každodenními gesty, jak zvládnout a překonat krizi tím, že upraví návyky, pozvednou oči a povzbudí je k modlitbě. Kolik lidí se modlí, obětuje a přimlouvá za dobro všech". (*Patris corde*, 1). Každý tak může ve svatém Josefovi najít muže, který zůstává nepovšimnut, muže každodenní přítomnosti, diskrétní a skryté přítomnosti, přímlovce, oporu a průvodce v těžkých chvílích. Připomíná nám, že všichni ti, kteří jsou zdánlivě skrytí nebo jsou v "druhé linii", mají v dějinách spásy jedinečné postavení. Svět potřebuje tyto muže a ženy: muže a ženy v druhé linii, kteří však podporují rozvoj našeho života, každého z nás, a kteří nás modlitbou, příkladem a učením podporují na cestě života.

V Lukášově evangeliu vystupuje Josef jako opatrovník Ježíše a Marie. A proto je také "ochráncem církve"; jestliže však byl ochráncem Ježíše a Marie, působí nyní, když je v nebi, i nadále jako ochránce, v tomto případě Církve. Protože Církev je pokračováním Kristova Těla v dějinách a zároveň se v mateřství Církve odráží mateřství Mariino. Josef tím, že nadále chrání Církev - nezapomeňte na to, prosím: Josef dnes chrání Církev - a tím,

že nadále chrání Církev, chrání i Dítě a jeho matku" (tamtéž, 5). Tento aspekt Josefova opatrovnictví je velkou odpovědí na příběh z Genesis. Když Bůh žádá Kaina, aby se zodpovídal za Abelův život, odpovídá: "Jsem snad strážcem svého bratra?" (4,9). Josef nám svým životem jako by chtěl říci, že jsme stále povoláni k tomu, abychom se cítili být strážci svých bratrů a sester, opatrovníky těch, kteří jsou postaveni vedle nás, těch, které nám Pán svěřuje v mnoha životních okolnostech.

Naše společnost byla nazvána "tekutou", protože se zdá, že nemá žádnou konzistenci. Opravím filozofa, který tuto definici vymyslel, a řeknu: více než tekutá, plynná, skutečně plynná společnost. Tato tekutá, plynná společnost nachází v příběhu o Josefovi velmi přesný ukazatel důležitosti lidských vazeb. Ve skutečnosti nám evangelium vypráví Ježíšův rodokmen nejen z teologického důvodu, ale také proto, aby každému z nás připomnělo, že náš život se skládá z vazeb, které nás předcházejí a provázejí. Aby přišel na svět, zvolil si Boží Syn cestu vazeb, cestu dějin. Vydal se historickou cestou, kterou se ubíráme všichni.

Drazí bratři a sestry, myslím na tolik lidí, pro které je obtížné najít smysluplné spojení v jejich životě, a právě proto se trápí, cítí se osamělí, chybí jim síla a odvaha jít vpřed.

Na závěr bych se rád pomodlil, abychom našli ve svatém Josefovi spojence, přítele a oporu.

**Svatý Josefe,
ty, který jsi chránil pouto s Marií a Ježíšem,
pomáhej nám pečovat o vztahy v našem životě.
Ať nikdo nezakouší pocit opuštěnosti,
která pramení z osamělosti.
Každý z nás ať se smíří se svou vlastní historií,
s tím, kdo ho předcházel,
a i v chybách, které se staly, poznává
způsob, jakým si Prozřetelnost razila cestu,
aby zlo nemělo poslední slovo.
Ukaž se jako přítel těch,
kteří mají největší potíže,
a jako jsi podporoval Marii a Ježíše
v těžkých chvílích,
tak podpírej na naší cestě i nás.
Amen.**

Svatý Josef, muž spravedlivý a muž Mariin

(katecheze papeže Františka při generální audienci Aula Pavla VI., Vatikán, 1. prosince 2021)

„Narození Ježíše Krista se událo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena Josefovi, ale dříve než se sešli, shledalo se, že počala z Ducha svatého. Její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vystavit hanbě; proto se rozhodl propustit ji potají.“ (Matouš 1,18-19)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme v rozjímání o postavě svatého Josefa. Dnes bych se chtěl zabývat jeho "spravedlivostí" a "zasnoubením s Marií", a předat tak poselství všem snoubencům a novomanželům. O mnoha událostech spojených s Josefem vyprávějí apokryfní evangelia, tedy nekanonická evangelia, která ovlivnila i umění a různá místa uctívání. Tyto spisy, které nejsou v Bibli - jsou produkty křesťanské zbožnosti v té době -, odpovídají na touhu zaplnit vypravěčské mezery kanonických evangelií, tedy těch, která jsou v Bibli a která nám dávají vše podstatné pro křesťanskou víru a život.

Evangelista Matouš. To je důležité: co říká evangelium o Josefovi? Ne to, co říkají tato apokryfní evangelia, což není špatné nebo zlé, ne! Jsou krásná, ale nejsou Božím slovem. Naopak evangelia, která jsou součástí Bible, jsou Božím slovem. Mezi nimi je i evangelista Matouš, který Josefa definuje jako "spravedlivého" muže. Poslechněme si jeho vyprávění: "Tak se stalo narození Ježíše Krista: Jeho matka Maria, která byla zasnoubena Josefovi, otěhotněla z Ducha svatého dříve, než spolu začali žít. Josef, její snoubenec, který byl spravedlivý a nechtěl ji zavrhnout, se ji rozhodl tajně propustit" (1,18-19). Když totiž byla snoubenka nevěrná nebo otěhotněla, mohl ji snoubenec denuncovat! Musel. A ženy byly v té době kamenovány. Josef byl ale spravedlivý. Říká: "Ne, to neudělám. Budu mlčet".

Abychom pochopili Josefovo chování k Marii, je dobré si připomenout sňatkové zvyky starého Izraele. Manželství se skládalo ze dvou jasně definovaných fází. První z nich se podobala oficiálním zásnubám, které již znamenaly novou situaci: zejména žena, ačkoli ještě rok žila v domě svého otce, byla považována za faktickou "manželku" snoubence. Ještě spolu nežili, ale bylo to, jako by byla jeho ženou. Druhým aktem bylo přestěhování nevěsty z domu jejího otce do domu ženicha. To se odehrálo ve slavnostním průvodu, který svatbu završil. Nevěstu tam doprovázeli její přátelé. Podle těchto zvyklostí skutečnost, že "než spolu začali žít, Marie zjistila, že je těhotná", vystavovala Pannu Marii obvinění z cizoložství. A tato vina měla být podle starobylého zákona potrestána kamenováním (srov. Dt 22,20-21). V pozdější judaistické praxi - po tomto datu - se však prosadil umírněnější výklad, který ukládal pouze akt zavržení, ale s občanskoprávními a trestněprávními důsledky pro ženu, nikoli však ukamenování.

Evangelium říká, že Josef byl "spravedlivý" právě proto, že podléhal zákonu jako každý zbožný Izraelita. Jeho láska k Marii a důvěra v ni mu však napověděly způsob, který by zachránil dodržování zákona a čest jeho nevěsty: rozhodl se, že jí vypoví zasnoubení tajně, bez povyku, aniž by ji vystavil veřejnému ponížení. Zvolil si cestu utajení, bez soudu a

trestu. Ale jaká to svatost v Josefovi! My, kteří, jakmile se dozvíme nějakou nepříjemnou zprávu o někom jiném, jdeme okamžitě do pomlouvání! Ale Josef mlčí. Mlčí.

Evangelista Matouš však hned dodává: "Zatímco však o tom přemýšlel, hle, zjevil se mu ve snu anděl Páně a řekl mu: "Josefe, synu Davidův, neboj se vzít si Marii, svou manželku, neboť to, co se v ní zrodilo, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš, neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů." (1,20-21). Do Josefova rozlišování zasáhne Boží hlas a prostřednictvím snu mu zjeví smysl větší, než je jeho vlastní spravedlnost. Jak důležité je pro každého z nás pěstovat spravedlivý život a zároveň cítit, že stále potřebujeme Boží pomoc! Rozšířit si obzory a nahlížet na životní okolnosti z jiného, širšího úhlu pohledu. Mnohokrát se cítíme uvězněni tím, co se nám stalo. Říkáme: "Podívejte se, co se mi stalo!" a zůstáváme vězni toho špatného, co se nám přihodilo; ale právě na pozadí některých životních okolností, které se zpočátku jeví jako dramatické, je Prozřetelnost, která časem nabývá tvaru a smysluplně osvětluje i bolest, která nás postihla. Pokušením je uzavřít se v bolesti, v myšlenkách na nepříjemné věci, které se nám staly. A to není dobře. To vede ke smutku a hořkosti. Hořké srdce je tak ošklivé.

Chtěl bych, abychom se zastavili a zamysleli se nad jedním detailem tohoto příběhu, který se vypráví v evangeliu a který často přehlízíme. Marie a Josef jsou dva snoubenci, kteří pravděpodobně měli sny a očekávání o svém životě a budoucnosti. Zdá se, že Bůh nečekaně zasáhl do jejich životů a oba, i když zpočátku s obtížemi, otevřou svá srdce skutečnosti, která je jim předložena.

Drazí bratři a sestry, náš život často není takový, jaký si ho představujeme. Zejména ve vztazích lásky a náklonnosti je pro nás obtížné přejít od logiky zamilovanosti k logice zralé lásky. A my musíme přejít od zamilovanosti ke zralé lásce. Vy novomanželé, dobře se nad tím zamyslete. První fáze je vždy poznamenána určitým okouzlením, které nás nutí žít ponořeni do imaginárního světa, který často neodpovídá skutečnosti. Zamilovanost. Ale právě když se zdá, že zamilovanost s jejími očekáváními končí, právě tehdy může začít skutečná láska, nebo právě tehdy přichází pravá láska. Milovat totiž neznamena očekávat, že druhá osoba nebo život budou odpovídat našim představám, ale spíše se zcela svobodně rozhodnout přijmout odpovědnost za život, který se nám nabízí. Proto nám Josef dává důležité ponaučení, že si Marii vybírá "s otevřenýma očima". A můžeme říci "se všemi riziky". Jen si vzpomeňte, že v Janově evangeliu je výtku, kterou Ježíšovi adresují znalci Zákona: "My nejsme synové odtud", přičemž naráží na prostituci. Ale protože věděli, jak Marie otěhotněla, chtěli Ježíšovu matku pošpinit. Pro mě je to nejspinavější a nejdémoničtější pasáž evangelia. A Josefovo riziko nám dává toto ponaučení: berte život takový, jaký je. Zasáhl Bůh? Beru to. Josef učiní, jak mu přikázal anděl Páně: "A vzal si svou ženu, která, aniž ji poznal a aniž byla s ním, čekala syna, a porodila syna a dala mu jméno Ježíš" (srv. Mt 1,24-25). Křesťanští snoubenci jsou povoláni vydávat svědectví o takové lásce, která má odvahu přejít od logiky zamilovanosti k logice zralé lásky. A to je náročná volba, která místo toho, aby život uvěznila, může lásku posílit, aby byla trvanlivá tváří v tvář zkouškám času. Láska páru pokračuje v životě a zraje každým dnem.

Snoubenecká láska je trochu - dovolte mi to říct - trochu romantická. Všechno už jste zažili, ale pak přijde ta zralá, každodenní láska, práce, děti... A někdy se ta romantika trochu vytratí, že? Ale není tu pak žádná láska? Je – ale zralá láska. "Ale víte, otče, někdy se hádáme..." Tohle se děje od dob Adama a Evy až dodnes, ne? Že hádky manželů jsou naším denním chlebem, že! "Ale přece hádat bychom se neměli, ne?" Ano, měli. Prostě ano. Neříkám, že musíte, ale můžete. "A otče, ale někdy zvýšíme hlas..." - "To se stává."

"A někdy létá i nádobí" - "To se stává". Jak to ale udělat, aby to nepoškodilo život manželství? Pozorně poslouchejte: nikdy nekončete den, aniž byste se usmířili. Pohádali jsme se, řekl jsem ti špatné věci, můj Bože, řekl jsem ti špatné věci. Nyní však den končí: musím se smířit. Víte proč? Protože studená válka příštího dne je velmi nebezpečná. Nedovolte, aby den poté začal válkou. Proto se před spaním usmířte. "Ale otče, víš, že nevím, jak se mám vyjádřit, abychom se usmířili po tak zlé situaci, kterou jsme zažili." Je to velmi snadné: udělejte toto (*papež se dotkne tváře, ozve se potlesk*) a mír je uzavřen. Vždy mějte na paměti: nikdy nekončete den, aniž byste se usmířili. A to vám pomůže v manželském životě. Všem manželům. Přejít od zamilovanosti ke zralé lásce je náročná cesta, ale musíme se jí vydat.

A i tentokrát zakončíme modlitbou k sv. Josefovi:

**Svatý Josefe, ty, který jsi svobodně miloval Marii
a rozhodl ses vzdát se svých představ, abys dal prostor realitě,
pomáhej každému z nás nechávat se překvapit Bohem
a přijímat život ne jako nečekanost, které čelit,
ale jako tajemství, skrývající taj pravé radosti.
Vyprošuj všem křesťanským snoubencům radost a radikálnost,
vždy však maje na paměti, že lásku činí možnou
jen milosrdenství a odpuštění.**

Amen.

Svatý Josef, muž ticha

(katecheze papeže Františka při generální audienci Aula Pavla VI., Vatikán, 15. prosince 2021)

„Narození Ježíše Krista se událo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena Josefovi, ale dříve než se sešli, shledalo se, že počala z Ducha svatého. Její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vystavit hanbě; proto se rozhodl propustit ji potají.“ (Matouš 1,18-19)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme v rozjímání o svatém Josefovi. Poté, co jsem přiblížil prostředí, ve kterém žil, jeho úlohu v dějinách spásy a ukázal jsem ho jako spravedlivého muže a Mariina snoubence, chtěl bych se dnes zabývat dalším významným rysem jeho postavy – jeho tichostí. Tak často dnes potřebujeme ticho. Ztišení je důležité. Vybavuje se mi verš z Knihy moudrosti, který se četl v souvislosti s Vánocemi a který říká: "Když noc byla v

nejhlubším tichu, [...] tehdy tvé slovo sestoupilo na zem." (srov. *Mdr* 18,14a, 15a) Ve chvíli největšího ticha se zjevil Bůh. Je důležité přemýšlet o tichu v dnešní době, pro kterou jako by nemělo velkou hodnotu.

Evangelia nezaznamenávají žádná slova Josefa z Nazaretu, vůbec nic, nikdy nemluvil. Neznamená to, že by snad byl mlčenlivý. Nikoli, má to hlubší důvody. Josef svým mlčením potvrzuje to, co píše svatý Augustin: "V míře, v jaké *v nás roste Slovo - Slovo, které se stalo člověkem - slov ubývá*" (srov. Promluva 288, *PL* 38, 1307). V míře, v jaké roste Ježíš - duchovní život - ubývá slov. (Ubývá trochu toho, co bychom nazvali "papouškováním"; neustálého brebentění jako papoušci.) Sám Jan Křtitel, který je "hlasem volajícím na poušti: 'Připravte cestu Pánu'" (*Mt* 3,1), říká v souvislosti s tímto Slovem: "On musí růst, já však se menšit" (*Jan* 3,30). To znamená, že On musí mluvit, a já musím být zticha, a Josef nás svou tichostí vybízí, abychom udělali místo pro přítomnost Slova, které se stalo tělem, pro Ježíše.

Josefovo ticho není němota; je to ticho plné naslouchání, *činnorodé* ticho, ticho, z něhož vystupuje jeho velká niternost. "Slovo, které vyslovil Otec, a byl to jeho Syn," komentuje svatý Jan od Kříže, "slovo, které vždy promlouvá ve věčném tichu a v tichu musí být duší slyšeno" (srov. *Dichos de luz y amor*, BAC, Madrid, 417, n. 99).

V této "škole" vyrůstal Ježíš, v nazaretském domě, kde mu byli každodenním příkladem Maria a Josef. A není divu, že On sám vyhledával místa ticha ve svých dnech (srov. *Mt* 14,23) a své učedníky vybízel, aby také oni prožili stejnou zkušenost: "Pojďte i vy někam na osamělé místo a trochu si odpočiňte" (*Mk* 6,31).

Jak krásné by bylo, kdyby se každému z nás po vzoru svatého Josefa podařilo obnovit tento *kontemplativní rozměr života, který otevírá právě ticho*. Všichni ovšem ze zkušenosti víme, že to není snadné. Ticho nás trochu děsí, protože po nás žádá, abychom vstoupili do sebe a setkali se s tou nejpravdivější částí nás samých. (A mnoho lidí se bojí ticha, musí neustále mluvit a mluvit, nebo poslouchat rádio, televizi..., ale nemohou přijmout ticho, protože se bojí.) Filozof Pascal poznamenal, že "veškeré neštěstí lidí pochází z jediné věci: z toho, že neumějí setrvat v klidu v jedné místnosti" (*Myšlenky*, 139)

Drazí bratři a sestry, učme se od svatého Josefa pěstovat prostory ticha, v nichž se může objevit jiné Slovo, totiž Ježíš, Slovo Ducha svatého, který v nás přebývá a přináší Ježíše. Není snadné rozpoznat tento Hlas, který je často zaměňován s tisíci hlasy starostí, pokušení, tužeb a nadějí, které nás obývají; avšak bez tohoto cvičení, spočívajícího právě ve získání zběhlosti ve ztišení, *může onemocnět také naše řeč*. Bez cvičení se v tichosti naše řeč onemocní. Místo toho, aby nechávala vyzařovat pravdu, může se stát nebezpečnou zbraní. Naše slova se totiž mohou proměnit v pochlebování, vychloubání, lež, pomluvu a očerňování. Zkušenost praví, jak to připomíná kniha Sirachovcova, že "jazyku padlo za oběť víc (lidí) než meči" (srov. 28,18). Ježíš to řekl jasně: Kdo mluví špatně o svém bratru nebo sestře, kdo pomlouvá svého bližního, je vrah (srov. *Mt* 5,21-22). Zabíjí jazykem. Nechce se nám tomu věřit, ale je to pravda. Zamysleme se trochu nad tím, kdy jsme zabíjeli jazykem, zastyděli bychom se! Ale velmi nám to prospěje, opravdu velmi.

Biblická moudrost praví, že "v moci jazyka je život i smrt; kdo ho rád používá, nají se jeho plodů" (*Př* 18,21). A apoštol Jakub ve svém listě rozvíjí toto pradávno téma o pozitivní a negativní moci slova na zářných příkladech, když píše: "Jestliže někdo nechýbje v řeči, to už je člověk dokonalý, schopný držet na uzdě sebe celého. [...] jazyk

je sice malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. [...] Jím velebíme Pána a Otce, a jím zlořečíme lidem, stvořeným k obrazu Božímu. Z jedněch a týchž úst vychází dobrořečení i zlořečení." (3,2-10).

Právě proto se musíme od Josefa učit pěstování ticha: tohoto prostoru vnitřního soustředění v našich dnech, v němž dáváme Duchu příležitost, aby nás obnovoval, utěšoval a napravoval. (Nejde o to, abychom upadli do němoty, vůbec ne, ale měli bychom si ticho pěstovat. Každý z nás se musí podívat do svého nitra: často děláme nějakou práci, a sotva ji dokončíme, už šátráme po mobilu, abychom udělali zase něco jiného, a tahle je to s námi pořád. A nepomáhá nám to, nutí nás to sklouzávat k povrchnosti. Hloubka srdce roste s tichem; tichem, které není němotou, jak jsem řekl, ale které nechává prostor pro moudrost, reflexi a Ducha svatého. Někdy se bojíme chvil ticha, ale neměli bychom se bát! Ticho nám opravdu prospěje.) A užitek, jaký má pro naše srdce, uzdraví také naše jazyky, naše slova a především naše rozhodnutí. Josef totiž *spojoval tichost s činem*. Nemluvil, ale konal, a tak nám ukázal to, co Ježíš jednou řekl svým učedníkům: "Ne každý, kdo mi říká: 'Pane, Pane!' vejde do nebeského království, ale ten, kdo plní vůli mého nebeského Otce" (Mt 7,21). Slova mají být plodná – vybavujeme si možná písničku "Parole, parole, parole..." (Slova, slova, slova...) a nic podstatného. Je zapotřebí ticha, správného slova – a někdy se radši trochu kousnout do jazyka - to je lepší než říkat hlouposti.

Zakončeme modlitbou:

**Svatý Josefe, muži ticha,
ty, jenž jsi v evangeliu nepronesl jediné slovo,
nauč nás postit se od prázdných slov,
objevovat hodnotu slov, která budují, povzbuzují, utěšují a podporují.
Bud' nablízku těm, kdo trpí kvůli slovům, jež zraňují,
jako jsou pomluvy a očerňování,
a pomáhej nám, spojovat vždy slova s činy.
Amen.**

Svatý Josef, pronásledovaný a odvážný migrant

(katecheze papeže Františka při generální audienci Aula Pavla VI., Vatikán, 29. prosince 2021)

„Když mudrci odešli, zjevil se Josefovi ve snu anděl Páně a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uteč do Egypta a zůstaň tam, dokud ti neřeknu. Herodes totiž bude po dítěti pátrat, aby ho zahubil.“ Vstal tedy, vzal v noci dítě i jeho matku, odebral se do Egypta a byl tam až do Herodovy smrti. Tak se splnilo, co řekl Pán ústy proroka: 'Z Egypta jsem povolal svého syna.'“ (Matouš 2,13-15)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnes bych vám chtěl představit sv. Josefa jako pronásledovaného a odvážného migranta. Právě tak jej vyličil evangelista Matouš. Tento zvláštní příběh Ježíšova života, v němž figuruje rovněž Josef a Maria, je tradičně označován jako "útěk do Egypta" (srov. *Mt 2,13-23*). Nazaretská rodina zažila takovéto ponížení, na vlastní kůži pocítila nejistotu, strach a bolest spojený s opuštěním vlasti. Také dnes je mnoho našich bratří a sester nuceno prožít stejnou nespravedlnost a utrpení. Příčinou je téměř vždycky arogance a násilí mocných. Nejinak tomu bylo v případě Ježíše.

Král Herodes se od mudrců dozvídá o narození "židovského krále" a tato zpráva ho šokuje. Cítí se nejistý, cítí, že jeho moc je ohrožena. Proto shromáždí všechny jeruzalémské kapacity, aby zjistil místo jeho narození, a prosí mudrce, aby mu to přišli přesně oznámit, protože - jak falešně tvrdí - také on se mu chce přijít poklonit. V okamžiku, kdy zjistí, že se mudrci vrátili jinou cestou, uchýlí se k podlému záměru; chce zabít všechny betlémské děti mladší dvou let, což podle výpočtu mudrců bylo období, v němž se Ježíš narodil.

Mezitím anděl Josefovi přikáže: "Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uteč do Egypta a zůstaň tam, dokud ti neřeknu. Herodes totiž bude po dítěti pátrat, aby ho zahubil." (*Mt 2,13*). Pomysleme dnes na lidi, kteří v sobě pocítí tento impuls: "Utečme, protože tady je nebepečí". Herodesův záměr připomíná faraonův plán hodit všechny chlapečky izraelského národa do Nilu (srov. *Ex 1,22*). A útěk do Egypta evokuje celé dějiny Izraele, počínaje Abrahámem, který v Egyptě rovněž pobýval (srov. *Gn 12,10*), až po Josefa, Jákovova syna, kterého jeho bratři prodali (srov. *Gn 37,36*) a který se pak stal "správcem této země" (srov. *Gn 41,37-57*), a Mojžíše, který osvobodil svůj lid z egyptského otroctví (srov. *Ex 1,18*).

Útěk Svaté rodiny do Egypta zachránil Ježíše, ale bohužel nezabránil Herodovi ve spáchání masakru. Setkáváme se tedy s dvěma osobnostmi opačného charakteru: na jedné straně Herodes se svou krutostí a na druhé Josef se svou starostlivostí a odvahou. Herodes chtěl s bezohlednou krutostí bránit svou moc, svou kůži, jak to dosvědčují zprávy o popravě jedné z jeho manželek, několika jeho dětí a stovek odpůrců. Byl to krutý člověk, který k řešení problémů užíval jediný recept: pryč s nimi. Stal se symbolem mnoha tyranů minulosti i dnešní doby. Pro tyranu nemá člověk žádnou cenu, jediné, co jim dává smysl, je moc a jestliže si pro ni potřebují udělat místo, zabíjejí lidi. Děje se to také dnes, nemusíme se proto vracet do dávné historie, děje se to i dnes! Člověk člověku se stává „vlkem“. Dějiny jsou plné postav, které žijí v područí svého strachu a snaží se ho překonat despotickým výkonem moci a za užití nelidských a násilných mechanismů. Neměli bychom si však myslet, že život v Herodově perspektivě je pouze výsadou tyranů. Nikoli, je to skutečností je to postoj, k němuž se můžeme uchýlit všichni; pokaždé, když se snažíme zahnat své obavy arogancí, i kdyby jen slovní anebo drobnými urážkami, užívanými k ponižování lidí kolem sebe. I my máme v srdci možnost být malými Herody.

Josef je opakem Heroda. Především je to " muž spravedlivý " (*Mt 1,19*), zatímco Herodes je diktátor, a kromě toho se projevuje jako odvážný při plnění andělova příkazu. Lze si představit, s jakými útrapami se musel vyrovnávat během nebezpečné cesty, s jakými neshodami se pojí pobyt v cizí zemi, kde se mluví jiným jazykem - spousta obtíží. Jeho odvaha se projevila také ve chvíli, kdy nadešel čas návratu a po andělově povzbuzení překonává své pochopitelné obavy a spolu s Marií a Ježíšem se usazuje v Nazaretě

(srov. *Mt 2,19-23*). Herodes a Josef jsou dvě protikladné postavy, které odrážejí dvě odvěké tváře lidstva. Všeobecně rozšířeným omylem je považovat odvahu za ctnost přisuzovanou výlučně hrdinům. Ve skutečnosti každodenní život každého člověka vyžaduje odvahu. Náš život - tvůj, můj, nás všech - nelze žít bez odvahy, bez odvahy vypořádat se s těžkostmi každého dne. Ve všech dobách a ve všech kulturách najdeme statečné muže a ženy, kteří pro věrnost svému přesvědčení překonávali nejrůznější obtíže, snášeli nespravedlnost, odsouzení, a dokonce i smrt. Odvaha je synonymem statečnosti, která spolu se spravedlností, prozíravostí (moudrostí) a umírněností patří do skupiny ctností známých jako "kardinální" ctnosti.

Poučení, které nám dnes Josef zanechává, tedy zní: Život nám ustavičně připravuje protivenství, to je pravda, a když se před námi ocitnou, můžeme se třeba cítit ohrožení, vystrašení, avšak tyto okamžiky nemůžeme překonávat probouzením toho nejhorsího, co v sobě máme, jako Herodes, nýbrž po vzoru Josefa, který na strach reaguje odvahou důvěřovat Boží Prozřetelnosti. Myslím, že bychom se dnes měli pomodlit za všechny migranty, za všechny pronásledované a za všechny, kdo jsou obětí nepříznivých okolností - ať už politických, historických nebo osobních. Mysleme zástupy lidí, kteří se stali obětí válek a chtějí uprchnout ze své vlasti, ale nemohou; mysleme na migranty, kteří se vydávají na cestu za svobodou a mnozí umírají na cestě nebo v moři; mysleme na Ježíše v náručí Josefa a Marie, jak je na útěku, a snažme se v něm vidět každého z dnešních migrantů. Migrace je dnes realitou, před kterou nemůžeme zavírat oči. Je to sociální skandál dnešního lidstva.

Svatý Josefe,

ty, který jsi zakusil utrpení těch, kdo musejí prchat,

ty, který jsi byl donucen k útěku,

abys zachránil život svých nejdražších,

ochraňuj všechny, kdo prchají kvůli válce, nenávisti a hladu.

Bud' jim oporou v jejich nesnázích,

posiluj je v naději a dej, ať se setkají s přijetím a solidaritou.

Ved' jejich kroky a otevři srdce těch, kdo jim mohou pomoci.

Amen.

Svatý Josef, pěstoun Ježíšův

(katecheze papeže Františka při generální audienci Aula Pavla VI., Vatikán, 5. ledna 2022)

„Hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů.“ (Matouš 1,20b-21)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnes budeme rozjímat o svatém Josefovi jako Ježíšově otci. Evangelisté Matouš a Lukáš ho představují jako domnělého Ježíšova otce, nikoli jako jeho biologického otce. Matouš to upřesňuje a vyhýbá se formulaci "zplodil", která se v rodokmenu používá pro všechny Ježíšovy předky, ale definuje ho jako "manžela Marie, z níž se narodil Ježíš, zvaný Kristus" (1,16). Zatímco Lukáš to vyjadřuje slovy, že byl Ježíšovým otcem, "jak se věřilo" (3,23), tj. že vystupoval jako jeho otec.

Abychom pochopili domnělé či zákonné otcovství Josefa, musíme mít na paměti, že ve starověku byla na Východě velmi rozšířená instituce adopce, a to více než v dnešní době. Člověk si vzpomene na v Izraeli běžný případ "levirátu", který je v Deuteronomiu formulován takto: "Když budou bydlet bratři spolu a jeden z nich zemře bez syna, nevdá se žena zemřelého jinam, za cizího muže. Vejde k ní její švagr a vezme si ji za ženu právem švagrovství. Prvorozený syn, kterého porodí, ponese jméno jeho zemřelého bratra, aby jeho jméno nebylo z Izraele vymazáno" (Dt 25,5-6). Jinými slovy, rodičem tohoto dítěte je švagr, ale zákonným otcem zůstává zemřelý, který novorozenému dítěti poskytuje veškerá dědická práva. Tento zákon měl dvojí účel: zajistit potomky zesnulého a zachování pozůstalosti. Josef jako oficiální otec Ježíše využívá práva dát svému synovi své jméno a právně ho uzнат. Právně je otcem, ale ne generativně, nezplodil ho.

Ve starověku bylo jméno synonymem identity člověka. Změna jména znamenala změnu sebe sama, jako v případě Abrama, jehož jméno Bůh změnil na "Abrahám", což znamená "otec mnoha", "neboť", jak říká kniha Genesis, "bude otcem mnoha národů" (Gn 17,5). Totéž platí o Jákobovi, který je nazýván "Izrael", což znamená "ten, kdo bojuje s Bohem", protože bojoval s Bohem, aby ho přiměl dát mu požehnání (srov. Gn 32,29; 35,10).

Především však pojmenovat někoho nebo něco znamenalo potvrdit svou autoritu nad pojmenovaným, jako to udělal Adam, když dal jméno všem zvířatům (srov. Gn 2,19-20).

Josef už věděl, že pro Mariina syna je připraveno jméno od Boha - Ježíšův pravý otec, Bůh, mu dal jméno - jméno "Ježíš", což znamená "Pán zachraňuje", jak mu vysvětlil anděl: "Neboť on zachrání svůj lid od jeho hříchů" (Mt 1,21). Tento zvláštní aspekt postavy Josefa nám dnes umožňuje přemýšlet o otcovství a mateřství. A to považuji za velmi důležité: přemýšlet o otcovství v dnešní době. Žijeme totiž v době notorického osíření. Je to zvláštní: naše civilizace je tak trochu sirotek a toto osíření je cítit. Kéž nám postava svatého Josefa pomůže pochopit, jak vyřešit pocit osířelosti, který nás dnes tolik zraňuje.

Nestačí přivést na svět dítě a říci, že jste také jeho otcem nebo matkou. "Otcové se nerodí, ale stávají se jimi. A nestávají se jím jen proto, že přivedete na svět dítě, ale protože za něj přebíráte odpovědnost. Pokaždé, když někdo přebírá odpovědnost za život druhého, v jistém smyslu vůči němu uplatňuje otcovství" (*Patris corde*). Mám na mysli zejména všechny ty, kteří se otevírají přijetí života cestou adopce, což je velkorysý a krásný postoj. Josef nám ukazuje, že tento typ svazku není druhotný, není to nic vedlejšího. Taková volba patří k nejvyšším formám lásky, otcovství a mateřství. Kolik dětí na světě čeká, až se o ně někdo postará! A kolik manželů si přeje být otci a matkami, ale z biologických důvodů toho nejsou schopni, nebo, i když už děti mají, chtějí se podělit o rodinnou náklonnost s těmi, kteří zůstali bez rodičů. Nesmíme se bát zvolit cestu adopce, podstoupit "riziko" přijetí dětí. A dnes se s osířením pojí i jisté sobectví. Nedávno jsem mluvil o demografické zimě, kterou dnes prožíváme: lidé nechtějí mít děti nebo chtějí mít

jen jedno a ne víc. A je mnoho párů, které nemají děti, protože je nechtějí, nebo mají jen jedno, protože nechtějí další, ale mají dva psy, dvě kočky... Ano, psi a kočky nahrazují děti. Ano, je to směšné, rozumím, ale je to realita. A toto popírání otcovství a mateřství nás znevažuje, bere nám lidskost. A tak civilizace stárne a ztrácí lidskost, protože se ztrácí bohatství otcovství a mateřství. A země trpí, protože nemá děti a - jak někdo poněkud vtipně řekl - "a kdo teď bude platit daně na můj důchod, když nejsou děti? Kdo se o mě postará?" zasmál se, ale je to pravda. Prosím svatého Josefa o milost, aby probudil svědomí a abychom přemýšleli o tomto: mít děti. Otcovství a mateřství jsou plností lidského života. Přemýšlejte o tom. Je pravda, že pro ty, kdo se zasvěcují Bohu, existuje duchovní otcovství a duchovní mateřství; ale ti, kdo žijí ve světě a žení se, musí myslet na to, že budou mít děti, že jim budou obětovat svůj život, protože to oni jim budou zavírat oči, tedy myslíme na svou budoucnost. A také, pokud nemůžete mít děti, přemýšlejte o adopci. Ano, je to riziko: mít dítě je vždycky riziko, ať už přirozené, nebo adoptované. Rizikovější je však nemít žádné děti. Rizikovější je popírání otcovství, popírání mateřství, ať už skutečného, nebo duchovního. Muž a žena, kteří dobrovolně nerozvíjejí smysl pro otcovství a mateřství, přicházejí o něco hlavního, o něco důležitého. Přemýšlejte o tom, prosím. Doufám, že instituce budou vždy připraveny pomoci v tomto smyslu s adopcí, seriózně dohlížet, ale také zjednodušit potřebný postup, aby se mohl splnit sen tolika dětí, které potřebují rodinu, a tolika manželů, kteří se chtějí darovat v lásce. Před časem jsem slyšel svědectví jednoho člověka, lékaře - významného ve své profesi -, který neměl děti a rozhodl se se svou ženou jedno adoptovat. A když přišel čas, nabídli jim jedno a řekli: "Ale nevíme, jak to bude s jeho zdravím. Možná může mít nějakou nemoc." A on - protože už dítě viděl - řekl : "Kdybyste se mě na to zeptal, než jsem přišel, možná bych řekl ne. Ale viděl jsem ho: přijímám ho." Je to touha být otcem, být matkou i v adopci. Nebojte se toho.

Modlím se, aby se nikdo necítil být ochuzen o pouto otcovské lásky. A aby ti, kdo trpí osiřením, mohli pokračovat bez tohoto ošklivého stavu. Kéž svatý Josef ochraňuje sirotky a pomáhá jim, a kéž se přimlouvá za páry, které si přejí mít dítě.

Za to se společně modleme:

**Svatý Josefe, který jsi miloval Ježíše otcovskou láskou,
bud' nablízku tolika dětem, které nemají rodinu a touží po otci a matce.**

**Bud' oporou manželům, kteří nemohou mít děti,
pomoz jim, skrze toto utrpení objevit vznešenější cíl.**

**Dej, aby nikomu nechyběl domov, vazba,
člověk, který by se o něj či o ni staral,
a vyleč sobectví těch, kdo se uzavírají životu,
aby dokořán otevřeli srdce lásce.**

Amen.

Vánoční svátky s papežem Františkem

Ježíšovo narození

(katecheze papeže Františka při střeďeční generální audienci, Aula Pavla VI., Řím, 22. prosince 2021)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnes, jen několik dní před Vánoce, bych si s vámi rád připomněl událost, od které dějiny nemohou odhlížet, Ježíšovo narození.

Josef s Marií se vydali z Nazareta do Betléma, aby vyhověli rozkazu císaře Augusta, který jim nařizoval, aby se nechali zapsat do matriky v místě odkud pocházejí. Ihned po příjezdu, hledají místo, kde by mohli přenocovat, protože čas porodu se

přiblížil. Bohužel žádné nenajdou a Maria je tedy nucena porodit ve stáji (srov. *Lk 2,1-7*).

Představme si to: Stvořitel vesmíru ... a přece se pro něho nenašlo místo, kde by se narodil! Jak to posléze vyjádří evangelista Jan: "Do vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali" (*1,11*); a také samotný Ježíš: "Lišky mají doupata a nebeští ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu položil" (*Lk 9,58*).

Ježíšovo narození oznámil anděl - a to prostým pastýřům. Cestu mudrcům do Betléma ukázala hvězda. (srov. *Mt 2,1.9-10*). Anděl je Boží posel. Hvězda nám připomíná, že Bůh stvořil světlo (*Gn 1,3*) a že Dítě bude "světlem světa", jak se On sám nazývá (srov. *Jan 8,12.46*), "pravé světlo, které osvěcuje každého člověka" (*Jan 1,9*), které "svítí v temnotě a temnota ho nepohltila" (v. 5).

Pastýři zosobňují chudé Izraelce, pokorné lidi, kteří žijí s vnitřním vědomím vlastní nedostatečnosti, a právě proto důvěřují Bohu více než ostatní. Právě oni jsou těmi prvními, kdo spatří Božího Syna, který se stal člověkem, a toto setkání je hluboce změni. Evangelium poznamenává, že se vrátili a "velebili a chválili Boha za to, co slyšeli a viděli." (*Lk 2,20*).

Kolem právě narozeného Dítěte Ježíše jsou také mudrci (srov. *Mt 2,1-12*). Evangelia nám neříkají, že by to byli králové, ani jejich počet, ani jejich jména. S jistotou se ví jen tolik, že vyšli ze vzdálené země na Východě (v úvahu přichází Persie, Babylónie nebo jižní Arábie), aby hledali židovského krále, kterého ve svých srdcích ztotožnili s Bohem, protože vyznali, že se mu chtějí poklonit. Mudrci představují pohanské národy, zejména všechny ty, kteří v průběhu staletí hledají Boha a vydávají se na cestu, aby ho našli. Představují také bohaté a mocné, ale pouze takové, kteří nejsou otroky vlastnictví, kteří nejsou "posedlí" věcmi, o nichž si myslí, že je vlastní.

Poselství evangelií je jasné: Ježíšovo narození je univerzální událost, která se týká všech lidí.

Drazí bratři a sestry, jedině pokora je cestou, která nás vede k Bohu, a zároveň právě proto, že nás vede k Němu, přivádí také k podstatě života, k jeho pravému smyslu, k nejspolehlivějšímu důvodu, proč stojí za to žít.

Jedině pokora nás otevírá zkušenosti pravdy, opravdové radosti, poznání, které má cenu. Bez pokory jsme "odříznuti", jsme odříznuti od porozumění Bohu, ale také od porozumění sobě samým. Pro porozumění sobě samým potřebujeme pokoru, a tím spíše pro porozumění Bohu. Mudrci by podle logiky světa mohli být velcí, ale oni se činí malými a pokornými, a právě proto se jim podaří Ježíše najít a rozpoznat. Přijímají pokoru hledat, vydat se na cestu, ptát se, riskovat, chybovat...

Každý člověk je v hloubi srdce povolán hledat Boha: každý z nás má v sobě tento neklid a naším úkolem není tento neklid uhasit, ale nechat ho růst, protože je to neklid hledání Boha; a díky Jeho milosti ho může najít. Přijměme za svou modlitbu svatého Anselma (1033-1109): "Pane, pouč mě, jak tě mám hledat a zjev se hledajícímu. Nemohu tě hledat, nenaučíš-li mě tomu, ani tě nalézt, nezjevíš-li se. Kéž tě hledám svou touhou, kéž po tobě toužím, hledaje tě; kéž tě naleznu svou láskou, kéž tě miluji, nalézaje tě! (*Proslogion*, 1)

Drazí bratři a sestry, rád bych pozval všechny muže a ženy do betlémské jeskyně, aby se poklonili Božímu Synu, který se stal člověkem. Každý z nás ať přistoupí k jesličkám, které najde doma, v kostele nebo kdekoli jinde, a pokusí se o klanění, o vnitřní adoraci:

"Věřím, že jsi Bůh, že toto dítě je Bůh. Prosím, dej mi milost pokory, abych to dokázal pochopit."

Na první místo, ve chvíli, kdy se přiblížíme k jesličkám v modlitbě, bych chtěl postavit chudé, které - jak nabádal svatý Pavel VI. - "musíme milovat, protože jsou v jistém smyslu svátostí Krista; s nimi – hladovými, žíznivými, vyhnanými, nahými, nemocnými a vězni - se chtěl mysticky ztotožnit. Musíme jim pomáhat, trpět s nimi a dokonce je následovat, protože chudoba je nejjistější cestou k plnému vlastnictví Božího království" (*Homilie*, 1. května 1969). Proto musíme prosit o pokoru jako o milost: "Pane, ať nejsem pyšný, ať nejsem soběstačný, ať si nemyslím, že jsem středem vesmíru. Učiň mě pokorným. Dej mi milost pokory, abych tě s touto pokorou mohl nalézt. Jedině tudy vede cesta, bez pokory Boha nikdy nenajdeme: najdeme ale ani sebe sama. Protože před člověkem, který nemá pokoru, se nerozprostírají žádné obzory, má před sebou pouze zrcadlo, dívá se sám na sebe. Prosme Pána, aby rozbil toto zrcadlo a abych se dokázal podívat za něj, k obzoru, kde je On. Tím, kdo to udělá, však musí být jedině On sám, jen On nám může dát milost a radost z pokory, abychom se vydali touto cestou.

A dále, bratři a sestry, tak jako hvězda vedla mudrce, rád bych doprovodil do Betléma všechny ty, kdo nepocitují náboženský neklid, ty, kdo si otázku po Bohu nekladou nebo dokonce proti náboženství bojují, všechny ty, kdo jsou nevhodně nazýváni ateisté. Rád bych jim zopakoval poselství II. vatikánského koncilu: "Církev je přesvědčena, že uznání Boha není v rozporu s důstojností člověka, neboť tato důstojnost má základ a dovršení právě v Bohu. [...] Církev velmi dobře ví, že její poselství je v plném souladu s nejskrytějšími tužbami lidského srdce" (*Gaudium et spes*, 21).

Vraťme se domů s andělským přáním: "Pokoj na zemi lidem, které miluje". A vždycky mějme na paměti: "Ne že my jsme milovali Boha, ale že on si zamiloval nás [...]. On napřed miloval nás" (1 Jan 4,10.19), hledal nás. Nezapomínejme na to.

To je důvod naší radosti: byli jsme milováni, byli jsme vyhledáváni, Pán nás hledá, aby nás našel, aby nás více miloval. To je důvod k radosti: vědět, že jsme byli milováni bez jakýchkoli zásluh, že nás Bůh vždy předchází v lásce, v lásce natolik konkrétní, že se stala tělem a přebývala mezi námi, v tom Dítěti, které vidíme v jesličkách. Tato láska má jméno a tvář: Ježíš je její jméno a její tvář je láska, jež je základem naší radosti. Bratři a sestry,

preji vám radostné Vánoce, radostné a svaté Vánoce. A já bych si přál, aby – uprostřed vzájemných přání, rodinných setkání, která jsou vždycky krásná - aby tam nechybělo také vědomí, že Bůh přichází "kvůli mně"; každý by měl říkat: Bůh přichází kvůli mně. Aby nechybělo vědomí, že k tomu, abychom hledali, našli a přijali Boha, potřebujeme pokoru; potřebujeme s pokorou vyhlížet milost, která rozbíjí zrcadlo marnivosti, pýchy a sebestřednosti. Hledět na Ježíše, hledět k obzoru, vyhlížet Boha, který k nám přichází a dotýká se našich srdcí oním neklidem, jenž nás přivádí k naději.

Šťastné a svaté Vánoce!

Štědrovečerní rozhovor s papežem Františkem

Na své dětství v Buenos Aires, rodinné tradice a oblíbené knihy vzpomíná papež František v rozhovoru, který dnes vyšel ve dvou celonárodních italských periodických: *La Repubblica* a *La Stampa*.

Naše rodina slavila vánoce vždycky ráno 25. prosince u babičky, vrací se cestami paměti papeže František do svého dětství. Vzpomíná na babiččiny ručně vyráběné těstoviny, na strýčky a bratrance, kteří se sjížděli k vánočnímu stolu. Na dotazy novinářů Paola Rodariho a Domenica Agassa však prozrazuje také, že má dodnes rád koledy, "Tichou noc" nebo – klasickou italskou "Tu scendi dalle stelle", protože "šíří pokoj a naději, vytvářejí atmosféru radosti z Božího Syna, který se narodil jako my a pro nás.

Na otázku, na koho myslí o letošních vánocích, odpovídá bez váhání: "Na chudé!" a dodává, že také Ježíš se narodil chudý, Maria byla jako žena z ulice, která nenašlo vhodné místo k porodu. A dále na všechny zapomenuté, opuštěné, poslední a zejména na zneužívané a zotročené děti. "Když slyším příběhy zneužívaných zranitelných dospělých a dětí, je mi do pláče a k vzteku," říká František. Ve svém srdci chová také děti, které budou trávit Vánoce v nemocnici. Tváří v tvář jejich utrpení nemáme slov, "můžeme se jen upnout k víře", zatímco rodičům zdravých dětí papež klade na srdce, aby nezapomínali, "jaké mají štěstí", a více se jim věnovali. Jeho slova obdivu patří také lékařům a zdravotníkům, jejichž každodenní nasazení nám často uniká.

František vylíčil oslavy svých dětských narozenin. "Moje maminka vařila velmi hustou horkou čokoládu," vzpomíná a dodává, že na slavnost se scházela široká rodina. Vypráví také o fotbalových zápasech s chlapci ze sousedství. Hrávalo se často s míčem vyrobeným z hadrů, tzv. *pelota de trapo*, která se v Argentině stala téměř jakýmsi kulturním symbolem. Přiznává, že moc dobrým fotbalistou nebyl: "Takže jsem byl v brance, kde jsem to zvládl. Být brankářem pro mě byla velká škola života. Brankář musí být připraven reagovat na nebezpečí, které může přijít ze všech stran..."

Od dětství však následoval svého tatínka v jiném koníčku – v četbě. Vzpomíná na dojetí, které prožíval se sourozenci, když tatínek nahlas předčítal z románu "Srdce" od Edmonda De Amicis až dalších oblíbených autorů svého mládí vypočítává Borgese a Dostojevského, ale také Hölderlinovy básně. Vzpomíná také na verše z Dantovy Božské komedie, které doposud umí citovat tak, jak je slyšel od svého tatínka. A dnešní mladé lidi povzbuzuje, aby četli. "Je tu nebezpečí televize; naplní tě zprávami, které nezůstanou. Čtení je něco jiného, je to dialog s knihou samotnou, je to okamžik intimity, který nemůže poskytnout ani televize, ani tablet".

Nostalgickou vánoční atmosféru mají také další vzpomínky, zejména na prarodiče. Třeba na uvedení do světa dospělých, která Argentině nastává, když si poprvé obléknete dlouhé pánské kalhoty. Vzpomíná na dojatý údiv babičky Marie, když ho v nich poprvé uviděla. Zato babička Rosa byla zdrženlivější, mnoho trpěla, ale všemu rozuměla. Nejvíce mu chybí jeho tři bratři, kteří zemřeli. Zůstala jen sestra Maria Elena. „Nostalgicky vzpomínám na chvíle, které jsem prožil s nimi a se svými prarodiči," říká, ale "melancholie mě nepřepadá".

V rozhovoru nechybí ani dotaz na zdravotní stav po operaci v nemocnici Gemelli. František odpovídá, že je v pořádku a že už mohl podniknout několik cest a – dá-li Bůh – v příštím roce plánuje další. V závěrečné pasáži o budoucnosti dnešního lidstva klade důraz na všeobecné bratrství, které chápe jako hlubokou solidaritu se slabými a trpícími. Nikdo – od mezinárodních institucí po jednotlivé občany – „nemůže a nesmí zapomínat na nejslabší, nejkřehčí a bezbranné regiony a lidi, oběti lhostejnosti a sobectví.“ Tímto směrem míří také papežova modlitba a přání k letošním vánocům. „Doufám, že Vánoce zahřejí srdce těch, kteří trpí, a otevřou a posílí ta naše, aby hořela touhou více pomáhat potřebným.“

Homílie při půlnoční mši svaté

24. prosince 2021

Noc se rozzářila světlem. Objeví se anděl, pastýře zahalí Pánova sláva a konečně přichází po staletí očekávaná zpráva: "Dnes se vám narodil Spasitel - to je Kristus Pán" (*Lk 2,11*). Překvapivé však je, co anděl dodává. Ukazuje pastýřům, jak najít Boha, který přišel na zem: "Toto je pro vás znamení: Naleznete děťátko zavinuté do plánek a položené v jeslích" (*v. 12*). Právě to je znamení: Dítě. Právě a jen toto: Dítě, v surové chudobě jeslí.

Žádná světla, žádná nádhera, žádné sbory andělů. Pouze dítě. Nic jiného, jak předpověděl Izajáš: "Dítě se nám narodilo" (*Iz 9,5*).

Evangelium klade důraz na tento kontrast. Vypráví o Ježíšově narození, počínaje sčítáním lidu, které nařídil císař Augustus. Ukazuje na tohoto císaře v jeho *velikosti*. Hned nato nás ovšem přivádí do Betléma, kde není nic velikého - jen chudé dítě zavinuté do plenek a kolem něj pastýři. Právě tam je Bůh, v *nepatrnosti*. A v tom je také poselství pro nás: Bůh si nezakládá na velikosti, nýbrž sestupuje do nepatrnosti. Nepatrnost je způsob, jaký si zvolil, aby nás oslovil, aby se dotkl našich srdcí, aby nás zachránil a přivedl zpět k tomu, na čem záleží.

Bratři a sestry, když stojíme před jesličkami, podívejme se do jejich

středu, nehleďme na světla a výzdobu - jakkoli je krásná - ale rozjímejme nad Dítětem. V jeho nepatrnosti je celý Bůh. Rozpoznejme ho: "Dítě, ty jsi Bůh, Bůh v dítěti". Dovolme, aby námi pronikl tento skandální úžas. Ten, který zahrnuje celý vesmír, potřebuje být držěn v náručí. Ten, který stvořil slunce, potřebuje zahrát. Zosobněnou něžnost je třeba hýčkat. Nekonečná láska má droboučké srdce, které vydává slabý tlukot. Věčné Slovo je dětinské, a tedy neschopné řeči. Chléb života musí být živen. Stvořitel světa je bezdomovec. Dnes je všechno převrácené: Bůh přichází na svět jako malý. Jeho velikost se ukazuje v nepatrnosti.

A my - ptejme se sami sebe - dokážeme přijmout tuto Boží cestu? Právě v tom spočívá vánoční výzva: Bůh se zjevuje, avšak lidé mu nerozumějí. V očích světa se činí nepatrným, a my se nadále snažíme o velikost podle měřítek světa, možná dokonce v jeho jménu. Bůh se snižuje a my chceme šplhat na piedestal. Nejvyšší ukazuje k pokoře a my aspirujeme na zviditelňování, chceme být vidět. Bůh hledá pastýře, neviditelné, my hledáme viditelnost. Ježíš se narodil, aby sloužil, a my se léta honíme za úspěchem. Bůh nehledá sílu a moc, žádá něhu a vnitřní nepatrnost.

Právě o to bychom měli prosit Ježíše o Vánocích: o milost nepatrnosti. "Pane, nauč nás milovat nepatrnost. Pomoz nám pochopit, že je to cesta k opravdové velikosti." Co však konkrétně znamená přijímat nepatrnost? Především to znamená věřit, že Bůh chce přijít do *malých věcí v našem životě*, chce se zabydlet v každodenní realitě, v jednoduchých gestech, která děláme doma, v rodině, ve škole, v práci. Právě v našem obyčejném životě chce dosáhnout neobyčejných věcí. A v tom je poselství velké naděje: Ježíš nás vyzývá, abychom si vážili maličností v životě a znovu je objevili. Je-li v nich On s námi, co nám schází? Zanechme tedy lítosti nad velikostí, kterou nemáme. Zanechme lamentací a zkormoucených tváří, chtivosti, která z nás činí nespokojence! Nepatrnost, úžas nad tímto malým dítětem - v tom spočívá (vánoční) poselství.

Jde ale ještě o víc. Ježíš nechce přijít jen do maličností našeho života, ale také do naší nepatrnosti, tam, kde se cítíme slabí, křehcí, nedostateční, možná i chybující. Sestro a bratře, pokud tě stejně jako v Betlémě obklopuje temnota noci, pokud kolem sebe cítíš chladnou lhostejnost, pokud rány, které v sobě nosíš, volají: "Nic neznamenáš, nemáš žádnou cenu, nikdy nebudeš milován tak, jak bys chtěl", pokud snad pociťuješ něco takového, Bůh ti této noci odpovídá a říká: "Miluji tě takového, jaký jsi. Tvá nepatrnost mě neděsí, tvá křehkost mě neznepokojuje. Stal jsem se malým pro tebe, abych byl tvým Bohem, abych se stal tvým bratrem. Milovaný bratře, milovaná sestro, nebojte se mě, ale ve mně objev svou velikost. Jsem ti nablízku a žádám tě jen o toto: Důvěřuj mi a otevři mi své srdce."

Přijmout nepatrnost znamená ještě jednu věc: přijmout Ježíše v těch, kdo jsou dnes nepatrní. Znamená to milovat ho v nejposlednějších a sloužit mu v chudých. Právě oni se nejvíce podobají Ježíši, který se narodil v chudobě. A právě v nich chce být uctíván. V tuto noc lásky se nás zmocňuje jediná obava, abychom snad nezranili Boží lásku v tom, že budeme ve své lhostejnosti pohrdat chudými. Právě oni jsou Ježíšovi vyvolení, kteří nás jednoho dne přivítají v nebi. Jedna básnička napsala: "Kdo nenašel nebe tady dole, mine se s ním tam nahoře" (E. Dickinson, *Poems*, P96-17). Neztrácejme ze zřetele Nebe, pečujme o Ježíše už teď, pohleďme ho v potřebných, protože on sám se s nimi ztotožnil.

Pohleďme ještě jednou k jesličkám a povšimněme si, že Ježíš je při narození obklopen právě těmi nejmenšími a chudými. Jsou to pastýři. Byli nejprostší a stali se Pánu

nejbližšími. Našli ho, protože "nocovali pod širým nebem a střídali se na hlídce u svého stáda" (Lk 2,8). Byli tam, aby pracovali, protože byli chudí a jejich život se neřídil podle plánovaných rozvrhů, ale závisel na stádu. Nemohli žít, jak a kde chtěli, ale přizpůsobovali se potřebám ovcí, o které se starali. A Ježíš se narodil právě tam, v jejich blízkosti, blízko zapomenutých lidí z periferie. Přichází tam, kde je lidská důstojnost zpochybňována. Přichází, aby pozvedl vyloučené a zjevuje se především jim; nikoli vzdělaným a význačným lidem, ale chudým, pracujícím lidem. Bůh přichází dnes večer, aby naplnil tvrdost jejich práce důstojností. Připomíná nám, jak důležité je dát člověku *důstojnost skrze možnost práce*, ale také dát důstojnost lidské práci, protože člověk je pánem, a nikoli otrokem práce. Když si připomínáme Den života opakujeme: Žádná další úmrtí v práci! Zasazujeme se za to.

Pohledme ještě naposled k jesličkám, a rozšířme pohled k jejich okrajům, kde zahlédneme mudrce, kteří se vydali na pouť, aby se poklonili Pánu. Pohledme tam a pochopíme, že kolem Ježíše se všechno uspořádává v jeden celek: Jsou tu nejen ti poslední, pastýři, ale také vzdělání a bohatí, mudrci. V Betlémě jsou pospolu chudí i bohatí, ti, kdo se klaní jako mudrci, i ti, kdo pracují jako pastýři. Všechno se

uspořádává v soulad, když je v centru Ježíš - nikoli naše představy o Ježíši, ale On, Živý. Vraťme se tedy, drazí bratři a sestry, do Betléma, k počátkům, k prvotní podstatě víry, k první lásce, k adoraci a činorodé lásce. Pohledme na putující mudrce a jako synodální církve se na své cestě vydejme do Betléma, kde je Bůh v člověku a člověk v Bohu; kde je Pán na prvním místě a je uctíván; kde ti poslední zaujímají místo, které je mu nejbližší; kde pastýři a mudrci stojí pospolu v bratrství silnějším než jakákoli společenské dělení. Kéž nám Bůh dopřeje, abychom byli adorující, chudou a bratrskou církví. To je podstatné. Vraťme se do Betléma.

Prospěje nám, když se tam vydáme, poslušni vánočního evangelia, které představuje Svatou rodinu, pastýře a mudrce: všechny lidi na cestě. Bratři a sestry, vydejme se na cestu, neboť život je pouť. Vstaňme, probudme se, protože dnes v noci zazářilo světlo. Je to jemné světlo a připomíná nám, že ve své nepatrnosti jsme milované děti, děti světla (srov. 1 Sol 5,5). Bratři a sestry, radujme se společně, protože toto světlo, Ježíšovo světlo, které z této noci vyzařuje do světa, nikdo nikdy neuhasí.

"Urbi et Orbi"

25. prosince 2021

Drazí bratři a sestry, radostné Vánoce!

Boží Slovo, jež stvořilo svět a dává smysl dějinám i lidskému putování, se stalo tělem a přišlo přebývat mezi námi. Zjevilo se jako šepot, jako šum jemného vánku, aby naplnilo úžasem srdce každého muže a ženy, kteří se otevřou tajemství.

Slovo se stalo tělem, aby s námi vedlo dialog. Bůh nechce vést monolog, nýbrž dialog. Protože Bůh sám, Otec, Syn a Duch svatý, je dialog, věčné a nekonečné společenství lásky a života.

Svým příchodem na svět v osobě Vtěleného Slova nám Bůh ukázal cestu setkání a dialogu. On sám tuto cestu ztělesnil, abychom ji mohli poznat a následovat s důvěrou a nadějí.

Sestry, bratři, „čím by byl náš svět bez trpělivého dialogu mnoha ušlechtilých lidí, kteří udržují rodiny a komunity pospolu" (Enc. *Fratelli tutti*, 198). V této pandemické době si to uvědomujeme ještě více. Naše schopnost žít ve společenských vztazích je vystavena těžké zkoušce; narůstá tendence uzavírat se do sebe, vystačit si sám, přestat vycházet, setkávat se a podílet se na společném díle. Rovněž na mezinárodní úrovni hrozí neochota vést dialog, riziko, že komplikovaná krize povede k volbě zkratk namísto delších cest dialogu. Jedině takové cesty však ve skutečnosti vedou k řešení konfliktů a ke společnému a trvalému prospěchu.

Ve chvíli, kdy kolem nás a po celém světě zní zvěst o narození Spasitele, zdroje pravého míru, jsme stále svědky mnoha konfliktů, krizí a rozporů. Jako by nikdy neměly skončit a my si jich už takřka nevšímáme. Zvykli jsme si na ně natolik, že obrovské tragédie přecházíme mlčením a hrozí, že neuslyšíme bolestný a zoufalý nářek mnoha našich bratrů a sester.

Pomysleme na syrský národ, který už více než deset let prožívá válku, jež si vyžádala mnoho obětí a nezměrné množství uprchlíků. Pohleďme na Irák, který se jen obtížně pokouší povstat po dlouhém konfliktu. Naslouchejme pláči dětí, který stoupá z Jemenu, kde již léta v tichosti probíhá nezměrná tragédie, na kterou všichni zapomněli a která si každý den žádá oběti na životech.

Připomeňme si přetrvávající napětí mezi Izraelci a Palestinci, které se bezvysledně vleče a má stále větší sociální a politické důsledky. Nezapomínejme na Betlém, místo, kde Ježíš spatřil světlo světa, které také prožívá těžké časy kvůli ekonomickým potížím způsobeným pandemií, bránící poutníkům v cestě do Svaté země, což se negativně projevuje na životě tamního obyvatelstva. Vzpomeňte si na Libanon, který prochází bezprecedentní krizí s velmi znepokojivými hospodářskými a sociálními dopady.

Pohleďme však, uprostřed noci se objevuje znamení naděje! Láska, „z níž pohyb slunce má i všechny hvězdy“ (*Božská komedie*, Ráj XXXIII, 145, cit. podle Bablerova překladu),

jak říká Dante, se dnes stala tělem. Přišel v lidské podobě, sdílel naše dramata a prolomil zeď naší lhostejnosti. Uprostřed chladné noci k nám vztahuje své malé ruce: potřebuje všechno, ačkoli přichází, aby nám všechno dal. Prosme ho o sílu otevřít se dialogu. V tento svátek ho prosme, aby v srdcích všech probudil touhu po smíření a bratrství. Obracíme se k Němu s úpěnlivou prosbou.

Dítě Ježíši, daruj mír a svornost Blízkému východu a celému světu. Podpoř ty, kdo se angažují v poskytování humanitární pomoci lidem nuceným opustit svou vlast; utěš afgánský národ, těžce zkoušený již více než čtyřicet let konflikty, které přiměly mnohé k opuštění země.

Králi národů, pomoz politickým představitelům k nastolení pokoje ve společnostech zmítaných napětím a konflikty. Podpírej obyvatele Myanmaru, kde nesnášenlivost a násilí nezřídka zasahují také křesťanskou komunitu a místa kultu a zastírají pokojnou tvář tamního obyvatelstva.

Buď světlem a oporou těm, kdo - třebaže jdou proti proudu - věří a pracují ve prospěch setkání a dialogu, a nedovol, aby se na Ukrajině rozšířily metastáze rozjitřeného konfliktu.

Kníže pokoje, pomoz Etiopii najít cestu k usmíření a míru prostřednictvím upřímného dialogu, který klade na první místo potřeby obyvatelstva. Vyslyš volání národů z oblasti Sahelu, které zažívají násilí mezinárodního terorismu. Obrat' svůj pohled k lidem v zemích severní Afriky, které sužují rozpory, nezaměstnanost a hospodářská nerovnost a zmírní utrpení mnoha bratří a sester, kteří trpí vnitřními konflikty v Súdánu a Jižním Súdánu.

Učiň, aby v srdcích národů amerického kontinentu převládly hodnoty solidarity, smíření a pokojného soužití využívajícího dialogu, vzájemný respekt, uznání práv a kulturních hodnot všech lidských bytostí.

Synu Boží, potěš oběti násilí na ženách, které se v této pandemické době rozmáhá. Přines naději dětem a dospívajícím, kteří jsou šikanováni a zneužíváni. Dopřej útěchu a lásku starým lidem, zejména těm, kteří jsou nejvíce osamělí. Dodej pokoj a jednotu rodinám, které jsou prvořadým místem výchovy a základem společenské struktury.

Bože-s-námi, uděl zdraví nemocným a inspiruj všechny lidi dobré vůle k nalezení nejvhodnějších řešení k překonání zdravotní krize a jejích důsledků. Kéž jsou lidská srdce štědrá, aby se potřebná léčba, zejména vakcíny, dostala k nejpotřebnějším skupinám obyvatel. Odměň všechny ty, kdo prokazují péči a obětavost při péči o členy rodiny, nemocné a slabé.

Betlémské dítě, umožni brzký návrat domů mnoha civilním i vojenským válečným zajatcům z nedávných konfliktů a těm, kdo byli uvězněni z politických důvodů. Nenech nás lhostejné k osudu migrantů, uprchlíků a vysídlenců. Jejich oči nás žádají, abychom se neodvraceli, abychom nepopírali lidskost, která nás spojuje, abychom jejich příběhy učinili svými a nezapomínali na jejich dramata.

Věčné Slovo, které se stalo tělem, probud' v nás starostlivost k našemu společnému domovu, který rovněž trpí nedbalostí, s nímž se k němu často vztahujeme, a vybídní politické představitele, aby našli účinné dohody, jež budoucím pokolením umožní život v prostředí, které respektuje život.

Drazí bratři a sestry

v naší době je mnoho těžkostí, ale naděje je silnější, neboť "Dítě se nám narodilo" (Iz 9,5). On je Slovem Boha, a přece se stal nemluvnětem, jež si dokáže jen broukat a

všechno od nás potřebuje. Chtěl se naučit mluvit, jako každé dítě, abychom se my naučili naslouchat Bohu, našemu Otci, naslouchat jeden druhému a vést dialog jako bratři a sestry. Kriste, který ses narodil pro nás, nauč nás kráčet s tebou po cestách pokoje.

List manželům o svátku Svaté Rodiny

Výjimečný pandemický kontext nás vybízí k tomu, abychom žili podle slov, jimiž Hospodin povolává Abráma k odchodu z jeho domu do neznámé země, kterou mu Pán ukáže (srov. Gn 12,1), konstatuje František v úvodu listu s poukazem na nejistotu, osamělost, ztrátu drahých a další okolnosti, které nás v této době donutily vyjít z kontrolovaného území, zaběhlých způsobů a dosavadních jistot, abychom se zajímali nejenom o dobro své rodiny, nýbrž také o dobro společnosti, jež závisí na našem osobním chování.

Stejně tak každý ze snoubenců v okamžiku, kdy zaslechne povolání k manželské lásce, opouští svůj otcovský dům a rozhoduje se, že se druhému bezvýhradně daruje. Různé životní situace – běh dní, příchod dětí, práce či nemoc – pak vyžadují, aby se každý z manželů v oboustranném úsilí vymanil ze sestrvačnosti, vlastního bezpečí a klidu a vydal se do Bohem zaslíbené země, či spíše prostoru, v němž dva se stávají v Kristu jedním, pokračuje František, a vyzývá manžele především ke svědectví před vlastními dětmi.

„Vaši potomci vás pozorně sledují a hledají ve vás vzor silné a důvěryhodné lásky.(...) Vaše otcovství a mateřství vás volají k plodnosti, v níž svým dětem předáváte radost z toho, že jsou Božími dětmi. Toto odhalení může vaše děti vést k víře a schopnosti důvěřovat Bohu“, vysvětluje Svatý otec, i když připouští, že výchova dětí není nic jednoduchého: „Nezapomínejme však, že také děti nás vychovávají (...). Prvořadým výchovným prostředím zůstává rodina, která vychovává skrze drobná gesta, jež jsou významější než slova. Je důležité, abyste jako matky a otcové vytvářeli k dětem vztah, počínaje autoritou, získávanou den za dnem.“

Papež zároveň apeluje na poslání manželů v církvi a společnosti: „Vědomí laické identity v církvi a společnosti vzrostlo: vašim úkolem je přeměňovat společnost svou přítomností na pracovišti a přispívat k tomu, aby se přihlíželo k potřebám rodin“. František dále naléhá na účast manželů zejména v rodinné pastoraci, neboť rodinám přísluší, „aby stavěly mezigenerační mosty k předávání hodnot, jež budují lidstvo“. Svatý otec rovněž upozorňuje na sílu svátosti manželství, skrze kterou se Ježíš zpřítomňuje v manželském svazku, byť se někdy tento svazek otřásá jako loďka na rozbouřeném jezeře. „Je důležité, abyste společně upírali zrak na Ježíše“, radí manželům, „protože tak překonáte neshody a najdete řešení na problémy, které sice nezmizí, ale budete je nahlížet z jiného zorného úhlu“. Právě v bouři na jezeře totiž apoštolové poznali Ježíšovo královské božství a naučili se v něj důvěřovat.

V druhé části poselství adresovaného manželům se papež na základě biblických textů zamýšlí nad obtížemi, s nimiž se rodiny setkaly během pandemie, a příležitostmi, jež se jim tak nabídky. Naskytlo se více možností ke společně trávenému času a dialogu, což na druhé straně vyžaduje trpělivost a ochotu. Mnohé páry se také rozpadly – jim František

doporučuje, aby neustaly v hledání odborné pomoci, která je podpoří ve zpracování konfliktů a zamezení dalšímu utrpení, zejména pak dětí. Všechny rodiny papež nabádá, aby nikdy nezapomínaly na odpuštění, které je ovocem modlitby a vnitřního vztahu k Bohu. Opakuje rovněž tři podstatná slova každého manželského vztahu: „s dovolením, děkuji, promiň“, která zabrání tomu, aby se den zakončil hádkou.

V samém závěru se papež zmiňuje o mladých lidech, vstupujících do manželství, jejichž rozhodnutí často ovlivňuje nestabilní situace a nedostatek pracovních příležitostí. „Důvěřujte v Boží prozřetelnost“, navrhuje František, neboť právě těžkosti v nás někdy povzbudí netušené zdroje. Nakonec se římský biskup zmiňuje o důležitosti prarodičů v rodině, kteří jsou živoucí pamětí lidstva. „Pokračujte vpřed v poslání, které nám Ježíš svěřil, setrvávejte v modlitbách a lámání chleba“ (Sk 2,42). A prosím, nezapomínejte se za mne modlit, denně vás všechny svěřuji v modlitbě“, loučí se Svatý otec s manželi, kterým zaslal list o dnešním svátku Svaté rodiny.

Angelus o svátku Svaté Rodiny

26. prosince 2021

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnes slavíme Svatou rodinu z Nazareta. K tomu, aby Bůh přišel mezi nás, si vybral tuto skromnou a prostou rodinu. Zkusme chvíli rozjímat o kráse tohoto tajemství a zdůrazněme také dva konkrétní aspekty pro naše rodiny.

Za prvé, rodina je příběh, ze kterého pocházíme. Každý z nás má svou vlastní historii, nikdo se nerodí kouzelně z ničeho, pomocí kouzelné

hůlky, každý z nás má svůj příběh a rodina je tím příběhem, ze kterého pocházíme. Evangelium dnešní liturgie nám připomíná, že Ježíš je také synem s rodinnou historií. Vidíme ho, jak cestuje s Marií a Josefem do Jeruzaléma na velikonoční svátky; pak dělá starosti své matce a otci, kteří ho nemohou najít. Když ho najdou, vrací se s nimi domů (srov. Lk 2,41-52). Je krásné vidět, jak se Ježíš vplétá do sítě rodinných vztahů, jak se rodí a roste v objetí a péči svých rodičů. To je důležité i pro nás: pocházíme z historie protkané pouty lásky a člověk, kterým jsme dnes, se nezrodil ani tak z hmotných věcí, které jsme získali, ale z lásky, kterou jsme obdrželi v lůně rodiny. Možná jsme se nenarodili do výjimečné, bezproblémové rodiny, ale je to naše historie – každý musí myslet na to, že je to moje historie – jsou to naše kořeny: když je přerušíme, život uschne! Bůh nás nestvořil, abychom byli osamělými jezdci, ale abychom kráčeli společně. Děkujme mu a modleme se za naše rodiny. Bůh na nás myslí a chce, abychom byli pohromadě: vděční, jednotní,

schopní zachovat si své kořeny. A my se nad tím musíme zamýšlet – nad naší vlastní historií.

Druhý aspekt je tento: být rodinou se učíme každý den. V evangeliu vidíme, že ani ve Svaté rodině nejde všechno dobře: objevují se nečekané problémy, trápení, utrpení. Svatá rodina, jak ji vidíme na svatých obrázcích, neexistuje. Marie a Josef ztratili Ježíše a úzkostlivě ho hledali, aby ho našli až po třech dnech. Když pak sedí mezi učiteli v chrámě a odpovídá, že se musí věnovat záležitostem svého Otce, nechápou to. Potřebují čas, aby svého syna poznali. Stejně je to i pro nás: každý den se v rodině musíme učit naslouchat jeden druhému a vzájemně se chápat, jít společně, čelit konfliktům a těžkostem. To je každodenní výzva, kterou lze získat správným přístupem, drobnými pozornostmi, jednoduchými gesty, péčí o detaily našich vztahů. Také nám velmi pomáhá mluvit v rodině, mluvit u stolu, dialog mezi rodiči a dětmi, dialog mezi sourozenci, pomáhá nám to žít tento rodinný kořen, který pochází od prarodičů. Tedy dialog s prarodiči!

A jak to máme udělat? Sledujeme Marii, která v dnešním evangeliu říká Ježíšovi: "Tvůj otec a já jsme tě hledali" (v. 48). Tvůj otec a já. Neříká já a tvůj otec: před já je ty! Naučme se toto: před já je ty. V mém jazyce existuje přídavné jméno pro lidi, kteří nejprve říkají "já" a pak "ty"... "Já, já, a se mnou, a pro mě, a v můj prospěch". Jméno pro lidi, kteří jsou takoví – nejdřív já a pak teprve ty. Ne, ve Svaté rodině je to nejprve ty a pak já.

Abychom zachovali harmonii v rodině, musíme bojovat proti diktatuře já, když se já nafoukne. Je nebezpečné, když místo abychom si naslouchali, se navzájem obviňujeme z chyb; když se místo péče o druhé soustředíme na své vlastní potřeby; když se místo rozhovoru s druhými izolujeme s mobilními telefony – je smutné vidět rodinu u oběda, kde má každý svůj mobil, aniž by spolu mluvili, každý se baví se svým mobilem; když se navzájem obviňujeme, opakujeme stále stejné fráze, rozehráváme již okoukanou hru, kde každý chce mít pravdu, a nakonec nastane studené ticho. To ostré, chladné ticho po rodinné hádce, to je ošklivé, velmi ošklivé! Opakuji jednu radu: večer, po všem, se vždycky usmířit. Nikdy nechod'te spát, aniž byste uzavřeli mír, jinak druhý den vypukne "studená válka"! A to je nebezpečné, protože to odstartuje příběh výčitek, příběh zášti. Kolikrát bohužel konflikty vznikají a rostou z příliš dlouhého mlčení a nevyslyšeného sobectví v domácnosti! Někdy dokonce dochází k fyzickému a morálnímu násilí. To rozbíjí harmonii a ničí rodinu. Přejdeme od "já" k "ty". V rodině musí být důležitější ono „ty“. A každý den se prosím společně pomodlete, pokud se o to můžete pokusit, a požádejte Boha o dar pokoje v rodině. A my všichni – rodiče, děti, církve, občanská společnost – se snažme a podporujme, braňme a střežme rodinu, která je naším pokladem!

Kéž Panna Maria, žena Josefa a matka Ježíše, ochraňuje naše rodiny.

Nešpory a Te Deum

31. prosince 2021

V těchto dnech nás liturgie vyzývá, abychom v sobě probudili úžas, údiv nad tajemstvím Vtělení. Vánoce jsou svátky, které snad nejvíce vzbuzují tento vnitřní postoj: úžas, údiv, kontemplaci... Stejně jako betlémští pastýři, kteří nejprve přijali zářivé andělské zvěstování a pak spěchali najít znamení, které jim bylo naznačeno, Dítě zabalené v plenkách v jeslích. Se slzami v očích pokleknou před novorozeným Spasitelem. Ale nejen oni, i Marie a Josef jsou naplněni svatým úžasem nad tím, co pastýři říkají, že slyšeli od anděla o Dítěti.

Je pravda, že Vánoce nelze slavit bez úžasu. Úžasu, který se neomezuje na povrchní emoci – to není úžas – na emoci spojenou s vnějškovostí svátku, nebo ještě hůře s konzumním poblázněním. Ne. Pokud se Vánoce zredukuje na toto, nic se nezmění: zítra to bude stejné jako včera, příští rok to bude stejné jako loni a tak dále. Znamenalo by to ohřát se na pár okamžiků u slaměného ohně a nevystavit se místo toho celou svou bytostí síle události, nepochopit střed tajemství Kristova narození.

A středem je toto: "Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi" (J 1,14). To slyšíme několikrát při večerní liturgii, která zahajuje slavnost Matky Boží. Ona je první svědek, první a největší, a zároveň nejpokornější. Největší právě proto, že je nejpokornější. Její srdce je plné úžasu, ale bez špetky sentimentálnosti, slad'oučkovství nebo rádooby spirituality. Ne. Matka nás vrací do reality, k pravdě Vánoc, která je obsažena v oněch třech slovech svatého Pavla: "narozený z ženy" (Gal 4,4). Křesťanský úžas nevychází ze zvláštních efektů, z fantastických světů, ale z tajemství skutečnosti: není nic úžasnějšího a podivuhodnějšího než realita! Květina, hrouda hlíny, životní příběh, setkání... Vrásčitá tvář starce a čerstvě rozzářená tvář dítěte. Matka drží své dítě v náručí a kojí ho. Tajemství prosvítá.

Bratři a sestry, Mariin údiv, údiv církve je plný vděčnosti. Vděčnost Matky, která při pohledu na svého Syna cítí Boží blízkost, cítí, že Bůh neopustil svůj lid, že Bůh přišel, že je blízko, že je Bůh s námi. Problémy nezmizely, těžkosti a starosti nechybí, ale nejsme na to sami: Otec "poslal svého Syna" (Gal 4,4), aby nás vykoupil z otroctví hříchu a obnovil naši důstojnost dětí. On, Jednorozený, se stal prvorozeným mezi mnoha bratry a sestrami, aby nás všechny, ztracené a rozptýlené, přivedl zpět do Otcova domu.

Tato doba pandemie zvýšila pocit beznaděje na celém světě. Po počáteční fázi reakce, kdy jsme se cítili solidární na jedné lodi, se rozšířilo pokušení "každý sám za sebe". Ale díky Bohu jsme opět reagovali zodpovědně. Vskutku můžeme a musíme říci "díky Bohu", protože volba solidární odpovědnosti nepochází ze světa: pochází od Boha. Pochází totiž od Ježíše Krista, který jednou provždy vtiskl našim dějinám "směr" svého původního povolání: být všichni sestrami a bratry, dětmi jednoho Otce. Řím má toto povolání vepsáno ve svém srdci. Zdá se, že v Římě se každý cítí jako bratr nebo sestra; v jistém

smyslu se každý cítí jako doma, protože toto město v sobě obsahuje univerzální otevřenost. Troufám si říct, že je to univerzální město. Vychází ze svého historického vývoje, ze své kultury, ale hlavně z Kristova evangelia, které zde zapustilo hluboké kořeny a bylo zúrodněno krví mučedníků, počínaje Petrem a Pavlem.

Ale i v tomto případě budme opatrní: přívětivé a bratrské město se nepozná podle "fasády", podle slov, podle vznešených akcí. Ne. Poznáme ho podle toho, že se denně věnuje těm, kteří mají největší problémy, rodinám, které pociťují tíhu krize, lidem s těžkým zdravotním postižením a jejich rodinám, těm, kteří potřebují denně veřejnou dopravu do práce, těm, kteří žijí na předměstí, těm, kteří byli v životě zavaleni nějakým selháním a potřebují sociální služby atd. Je to město, které hledí na každé své dítě, na každého svého obyvatele, ba dokonce na každého svého hosta.

Řím je nádherné město, které nepřestává okouzlovat, ale pro ty, kdo v něm žijí, je to také město únavné, bohužel ne vždy důstojné pro své občany a hosty, město, které se někdy zdá odvrhovat. Doufáme tedy, že všichni, ti, kteří zde žijí, i ti, kteří zde pobývají kvůli práci, poutím nebo turistice, si budou moci stále více vážit jeho péče o ty nejkřehčí a nejzranitelnější, o důstojnost života, o společný domov. Kéž každý s úžasem objeví v tomto městě krásu, která je, řekl bych, "důsledná" a která vzbuzuje vděčnost. To je mé přání pro tento rok.

Sestry a bratři, dnes nám Matka – Matka Maria a Matka Církev – ukazuje Dítě. Usmívá se na nás a říká: "On je Cesta. Následujte ho, mějte důvěru. Nezklame vás." Následujme ho na naší každodenní cestě: dává plnost času, dává činům a dnům smysl. Mějme důvěru ve šťastných i bolestných chvílích: naděje, kterou nám dává, je nadějí, která nikdy nezklame.

Poselství Svatého otce Františka *k 55. Světovému dni míru*

1. lednu 2022

Dialog mezi generacemi, výchova a práce: nástroje pro vytváření trvalého míru

1. „Jak je krásně vidět na horách nohy posla, který přináší radostnou zprávu, který zvěstuje pokoj, hlásá blaho a oznamuje spásu“ (Iz 52,7)

Slova proroka Izaiáše vyjadřují útěchu a úlevný povzdech lidu ve vyhnanství, vyčerpaného násilím a zneužíváním, vystaveného ponižování a smrti. Prorok Baruch se nad tím pozastavil s otázkou: „Čím to, Izraeli, že jsi v nepřátelské zemi, že chřadneš v cizí zemi, poskvněn jako mrtvoly, že jsi připočten k těm, kteří sestoupili do podsvětí?“ (3,10–11). Pro tyto lidi znamenal příchod posla míru naději na znovuzrození z trosek dějin a počátek zářivé budoucnosti.

Cesta k míru, kterou svatý Pavel VI. nazval novým jménem integrální rozvoj,¹ zůstává bohužel i dnes vzdálená skutečnému životu mnoha mužů a žen, a tedy i celé lidské rodiny, jež je dnes zcela propojená. Navzdory mnohým snahám o konstruktivní dialog mezi národy sílí hřmotný hluk válek a konfliktů, zatímco se šíří nemoci pandemických rozměrů, zhoršují se důsledky klimatické změny a stále více pustne životní prostředí, prohlubuje se tragédie hladu a žízně a nadále převládá ekonomický model založený na individualismu, nikoli na solidárním sdílení. Stejně jako v dobách starověkých proroků ani dnes neustává volání chudých a země,² jímž úpěnlivě žádají o spravedlnost a mír.

Mír je v každé době darem shůry a zároveň plodem společného úsilí. Existuje totiž „architektura“ míru, pro niž se angažují různé společenské instituce, a „řemeslo“ míru, které se týká každého z nás osobně.³ Každý může spolupracovat na vytváření mírumilovnějšího světa, počínaje vlastním srdcem a vztahy v rodině, ve společnosti a v rámci životního prostředí až po vztahy mezi národy a mezi státy.

Rád bych zde navrhl tři způsoby, jak vytvářet trvalý mír. Za prvé, dialog mezi generacemi jako základ pro realizaci společných projektů. Za druhé, vzdělání jako podmínka svobody, odpovědnosti a rozvoje. A konečně, práci na plném dosažení lidské důstojnosti. Jedná se o tři prvky, které jsou nezbytné pro „vytvoření společenské smlouvy“,⁴ bez níž se každý mírový projekt ukazuje jako nepřesvědčivý.

¹ Srov. enc. *Populorum progressio* (26. března 1967), č. 76 a násl.

² Srov. enc. *Laudato si'* (24. května 2015), č. 49.

³ Srov. enc. *Fratelli tutti* (3. října 2020), č. 231.

⁴ Tamtéž, č. 218.

2. Pro vytváření míru vést dialog mezi generacemi

Ve světě, který stále ještě svírá pandemie, jež způsobila příliš mnoho problémů, „se někteří lidé pokoušejí utéct před realitou a nalézt útočiště ve svém malém světě; jiní na ni reagují ničivým násilím. Ale mezi sobeckou lhostejností a násilným protestem je vždycky možná jiná volba: dialog. Dialog mezi generacemi.“⁵

Každý upřímný dialog, i když nepostrádá spravedlivou a pozitivní dialektiku, vždy vyžaduje základní důvěru mezi zúčastněnými stranami. Takovouto vzájemnou důvěru musíme znovu získat! Současná zdravotní krize prohloubila pocit osamělosti a uzavřenost do sebe.

K osamělosti starších lidí se přidružuje u mladých pocit bezmoci a ztráty společné představy o budoucnosti. Tato krize je jistě bolestivá. Může však v lidech probudit to, co je v nich nejlepší. Během pandemie jsme se ve všech částech světa setkávali s velkorysým svěděním soucitu, sdílení a solidarity.

Vést dialog znamená vzájemně si naslouchat, konfrontovat se, dohodnout se a kráčet společně. Podporovat tohle všechno mezi generacemi znamená obdělávat tvrdou a neplodnou půdu konfliktů a odmítání, aby se v ní vypěstovala semena trvalého a společného míru.

Zatímco technologický a hospodářský rozvoj často generace rozděloval, současné krize ukazují naléhavost jejich spojenectví. Na jedné straně mladí lidé potřebují existenciální, moudrou a duchovní zkušenost starších lidí, na druhé straně ti starší potřebují podporu, náklonnost, kreativitu a dynamiku mladých.

Velké společenské výzvy a mírotvorné procesy se neobejdou bez dialogu mezi strážci paměti – staršími – a těmi, kdo pokračují v dějinách – mladými; neobejdou se ani bez ochoty jedněch uvolnit místo druhým a nenárokovat si obsazení celého prostoru prosazováním vlastních bezprostředních zájmů, jako by neexistovala minulost ani budoucnost. Globální krize, kterou prožíváme, nám ukazuje, že setkávání a dialog mezi generacemi jsou hnací silou zdravé politiky, která se nespokojí s řešením stávající situace „nahodilým záplatováním nebo jen rychlými příležitostnými opravami“,⁶ ale která se nabízí jako výsostná forma lásky k druhému⁷ při hledání společných a udržitelných projektů.

Když v obtížných situacích dokážeme uvádět do praxe mezigenerační dialog, „budeme moci být pevně zakořeněni v přítomnosti. Z tohoto místa budeme schopni se vypořádat s minulostí i budoucností: s minulostí, abychom se poučili z dějin a uzdravovali rány, které nás často ovlivňují; s budoucností, abychom v sobě živil nadšení, nechávali rašit sny, probouzeli prorocké vize, dovolovali rozkvést naději. Tímto způsobem se budeme moci učit jedni od druhých.“⁸ Jak by mohly stromy bez kořenů růst a přinášet plody?

Stačí se zamyslet nad otázkou péče o náš společný domov. Samotné životní prostředí totiž „je půjčkou, kterou každá generace přijímá a musí předat té následující“.⁹ Musíme proto ocenit a povzbudit mnoho mladých lidí, kteří se angažují ve prospěch

⁵ Tamtéž, č. 199.

⁶ Tamtéž, č. 179.

⁷ Srov. tamtéž, č. 180.

⁸ Posynod. apoštol. exhort. *Christus vivit* (25. března 2019), č. 199.

⁹ Posynod. apoštol. exhort. *Laudato si'* (24. května 2015), č. 159.

spravedlivějšího světa a ochrany stvoření, jež nám bylo svěřeno do péče. Činí tak se zájmem a nadšením, a především s pocitem odpovědnosti tváří v tvář naléhavé změně kurzu,¹⁰ kterou před nás kladou obtíže vyplývající z dnešní etické a sociálně-ekologické krize.¹¹

Příležitost společně budovat cesty k míru nemůže na druhé straně odhlížet od vzdělávání a práce, které jsou privilegovaným místem a kontextem pro mezigenerační dialog. Právě vzdělání má poskytovat základní pravidla pro dialog mezi generacemi a rovněž pracovní zkušenost poskytuje prostor pro spolupráci mužů a žen různých generací, výměnu vědomostí, poznatků a dovedností s ohledem na společné dobro.

3. Vzdělání a výchova jako hnací síla míru

V posledních letech se celosvětově výrazně snížil rozpočet na vzdělávání a odbornou přípravu, které jsou považovány spíše za výdaje než za investice. Jsou však hlavními nositeli integrálního lidského rozvoje: činí člověka svobodnějším a odpovědnějším a jsou nezbytné pro obranu a podporu míru. Jinými slovy, vzdělání a odborná příprava jsou základem soudržné a civilizované společnosti, která je schopna vytvářet naději, bohatství a pokrok. Naproti tomu vojenské výdaje vzrostly nad úroveň z konce „studené války“ a zdá se, že budou dále neúměrně narůstat.¹² Je proto vhodné a naléhavé, aby ti, kdo mají vládní odpovědnost, vytvářeli takovou hospodářskou politiku, která by obrátila poměr mezi veřejnými investicemi do vzdělání a prostředky určenými na zbrojení. Ostatně snaha o skutečný proces mezinárodního odzbrojení může přinášet jen velké výhody pro rozvoj lidí a národů, protože uvolní finanční prostředky, které budou vhodněji využívány pro zdravotnictví, školství, infrastrukturu, péči o zemi atd.

Doufám, že investice do vzdělávání budou doprovázeny výraznějším odhodláním podporovat šíření kultury péče,¹³ která se tváří v tvář rozkolům ve společnosti a netečnosti institucí může stát společným jazykem, jenž boří bariéry a staví mosty. „Daná země vzkvátá, probíhá-li konstruktivní dialog mezi různými složkami jejího kulturního bohatství: mezi lidovou kulturou, univerzitní kulturou, kulturou mládeže, uměleckou kulturou a technologickou kulturou, ekonomickou kulturou, rodinnou kulturou i kulturou mediální.“¹⁴ Proto je nutné vytvořit nové kulturní paradigma prostřednictvím „globálního vzdělávacího paktu pro mladé generace a s mladými generacemi, který zavazuje rodiny, komunity, školy a univerzity, instituce, náboženství, vládcy i celé lidstvo k formování vyspělých lidí“,¹⁵ paktu, který podporuje výchovu k integrální ekologii podle kulturního modelu míru, rozvoje a udržitelnosti, zaměřeného na bratrství a na spojenectví mezi člověkem a životním prostředím.¹⁶ Investice do vzdělání a výchovy mladých generací je zásadní cestou, která je díky specifické přípravě dovede k tomu, aby se jim ve světě práce dostalo jejich oprávněného místa.¹⁷

¹⁰ Srov. tamtéž, č. 163, 202.

¹¹ Srov. tamtéž, č. 139.

¹² Srov. Poselství k účastníkům 4. pařížského mírového fóra, 11.–13. listopadu 2021.

¹³ Srov. enc. *Laudato si'*, č. 231; Poselství k 54. Světovému dni míru. *Kultura péče jako cesta k míru* (8. prosince 2020).

¹⁴ Enc. *Fratelli tutti*, č. 199.

¹⁵ Videoposelství pro *Global Compact on Education. Together to Look Beyond* (15. října 2020).

¹⁶ Srov. Videoposelství pro *High Level Virtual Climate Ambition Summit* (13. prosince 2020).

¹⁷ Srov. Jan Pavel II., enc. *Laborem exercens* (14. září 1981), č. 18.

4. Podpora a zajištění práce vytváří mír

Práce je nepostradatelným faktorem při budování a zachování míru. Prací člověk osvědčuje sám sebe a své schopnosti, ale také odhodlání, úsilí a spolupráci s ostatními, protože vždy pracuje s někým nebo pro někoho. Z tohoto výrazně sociálního pohledu je práce místem, kde se učíme přispívat k lepšímu životu a krásnějšímu světu.

Pandemie covidu-19 zhoršila situaci ve světě práce, který se již dříve potýkal s mnoha problémy. Nesčetné množství ekonomických a výrobních činností zkrachovalo; pracující na smlouvu jsou stále zranitelnější; mnozí z těch, kteří vykonávají základní služby, jsou ještě více skryti veřejnému a politickému povědomí; distanční výuka vedla v mnoha případech k úpadku ve vzdělávání a školství. Kromě toho mladí lidé, kteří vstupují na trh práce, a dospělí, kteří se ocitli v situaci nezaměstnanosti, mají nyní dramatické vyhlídky.

Dopad krize byl ničující zejména na neformální ekonomiku, která často zahrnuje migrující pracovníky. Mnohým z nich státní zákony nepřiznávají právo žít a pracovat v dané zemi a vypadá to, jako by ani neexistovali; žijí ve velmi nejistých podmínkách, jsou vystaveni spolu se svými rodinami různým formám otroctví a bez systému sociálního zabezpečení, který by je chránil. K tomu se přidává skutečnost, že v současné době pouze třetina světové populace v produktivním věku využívá systém sociální ochrany nebo má možnost využít ho jen v omezené formě. V mnoha zemích narůstá násilí a organizovaný zločin, které potlačují svobodu a důstojnost lidí, zamořují hospodářství a brání rozvoji společného dobra. Řešení této situace může spočívat pouze v rozšíření příležitostí pro důstojnou práci.

Práce je totiž základem, na němž lze budovat spravedlnost a solidaritu v každém společenství. Proto „není třeba snažit se stále více nahrazovat lidskou práci technologickým pokrokem. Takto by lidstvo poškozovalo samo sebe. Práce je nezbytnost, je součástí smyslu života na této zemi, cestou zrání, lidského rozvoje a osobní realizace.“¹⁸ Musíme spojit myšlenky a úsilí, abychom vytvořili podmínky a našli řešení pro to, aby každý člověk v produktivním věku měl možnost přispívat svou prací k životu rodiny a společnosti.

Je více než kdy jindy naléhavější prosazovat na celém světě slušné a důstojné pracovní podmínky, zaměřené na společné dobro a ochranu stvoření. Je třeba zajistit a podporovat svobodu podnikatelských iniciativ a zároveň umožnit růst obnovené sociální odpovědnosti, aby zisk nebyl jediným řídicím kritériem.

V této souvislosti je třeba na všech úrovních povzbuzovat, vítat a podporovat iniciativy, které vyzývají podniky k dodržování základních lidských práv pracujících žen a mužů a v tomto smyslu zvyšují citlivost nejen institucí, ale také spotřebitelů, občanské společnosti a podnikatelského prostředí. Čím více si podniky uvědomují svou sociální úlohu, tím více se stávají místem, kde se uplatňuje lidská důstojnost, a tak se samy podílejí na vytváření míru. V tomto ohledu je politika povolána hrát aktivní úlohu a prosazovat spravedlivou rovnováhu mezi ekonomickou svobodou a sociální spravedlností. Všichni, kdo v této oblasti pracují, počínaje katolickými pracovníky a podnikateli, mohou nacházet bezpečné vodítko v sociální nauce církve.

Drazí bratři a sestry! V době, kdy se snažíme sjednotit síly, abychom se dostali z pandemie, bych rád znovu poděkoval všem, kteří velkoryse a zodpovědně zajišťovali a

¹⁸ Enc. *Laudato si'*, č. 128.

dále zajišťují vzdělání, bezpečnost a ochranu práv, poskytují lékařskou péči, umožňují setkání rodinných příslušníků s nemocnými, zabezpečují ekonomickou podporu chudých nebo těch, kteří ztratili práci. A ujišťuji je, že v modlitbě vzpomínám na všechny oběti a jejich rodiny.

Vyzývám vládcy a osoby s politickou a sociální odpovědností, pastýře a vedoucí církevních společenství, jakož i všechny muže a ženy dobré vůle, abychom společně kráčeli po těchto třech cestách: dialogu mezi generacemi, vzdělávání a práce. S odvahou a kreativitou. Kéž je stále více lidí, kteří se tiše, pokorně a houževnatě den za dnem stávají řemeslníky míru. A kéž je vždy předchází a doprovází požehnání Boha míru!

Ve Vatikánu dne 8. prosince 2021

Franciscus

Homílie o slavnosti Matky Boží, Panny Marie **1. ledna 2022**

Pastýři našli "Marii, Josefa a dítě ležící v jeslích" (Lk 2,16). Jesle jsou pro pastýře radostným znamením, potvrzením toho, co se dozvěděli od anděla (srov. v. 12) - je to místo, kde nalézají Spasitele. A dále je to také důkaz, že Bůh je jim nablízku; narodil se v jeslích, což je pro ně předmět dobře známý, a ukazuje tak svou blízkost a důvěrnost. Jesle jsou však také radostným znamením pro nás: Ježíš, narozený jako malý a chudý, se

dotýká našich srdcí a probouzí v nás lásku, a nikoli bázeň. Jesle předjímají, že se pro nás stane pokrmem. A jeho chudoba je dobrou zprávou pro všechny, zejména pro ty, kdo jsou na okraji, pro zavržené, pro ty, s nimiž se ve světě nepočítá. Bůh přichází právě takto, žádné vyhrazené přednostní pruhy, dokonce ani kolébka! V tom je krása pohledu na jesle, v nichž byl položen.

Ale pro Marii, Svatou Matku Boží, tomu tak nebylo. Musela snášet "pohoršení jeslí". Dávno před pastýři se také jí dostalo zvěstování od anděla, který jí pověděl slavnostní slova o Davidově trůnu: "Počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Bude veliký a bude nazván Synem Nejvyššího. Pán Bůh mu dá trůn jeho předka Davida" (Lk 1,31-32). A nyní ho musí položit do jeslí pro zvířata. Jak si představit zároveň královský trůn a chudé jesle? Jak se má k sobě sláva Nejvyššího a bída stáje? Pomysleme na rozpaky Matky Boží. Co může být pro matku těžší než vidět, jak trpí její dítě? Jsou tu důvody ke sklíčenosti. Těžko bychom mohli Marii vyčítat, kdyby si stěžovala na tu nečekanou opuštěnost. Ona však

neztrácí odvalu. Nedává průchod svému zklamání, ale mlčí. Zvolila si jiný přístup než hořekování: "Maria," říká evangelium, "to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom" (Lk 2,19).

Je to jiný způsob jednání než u pastýřů a lidí. Ti totiž všem vyprávějí, co viděli, mluví o andělovi, který se zjevil uprostřed noci, o tom, co řekl o Dítěti. Když to lidé slyší, zmocňuje se jich úžas (srov. v. 18): slova a údiv. Naopak Maria se zdá být zamyšlená. Rozvažuje o tom, co se stalo, a uchovává to ve svém srdci. To jsou dva různé postoje, s nimiž se setkáváme také sami u sebe. Vyprávění a údiv pastýřů připomíná počátky naší víry. V tu chvíli se všechno jeví jako snadné a jednoduché, rozradostňuje nás novost Boha, který vstupuje do našeho života a vnáší do všech jeho aspektů atmosféru úžasu. Mariin rozjímavý postoj je oproti tomu výrazem zralé, dospělé víry, nikoli té počáteční. Není to víra, který se právě zrodila, nýbrž víra, která se stala plodnou. Duchovní plodnost totiž prochází zkouškami. Z poklidného Nazaretu a velkolepých příslibů, které dostala od anděla – to byl počátek - se nyní Maria přemísťuje do temné betlémské stáje. Ale právě tam dává světu Boha. A zatímco jiní by tváří v tvář pohoršení jeslí propadli sklíčenosti, ona nikoli: v rozvažování uchovává.

Učme se tomuto postoji od Matky Boží - v rozvažování uchovávat. Také nám se totiž stává, že musíme snášet jakýsi "pohoršení jeslí". Doufáme, že všechno dobře půjde, a náhle - jako blesk z čistého nebe - přichází nečekaný problém. A dochází k bolestnému střetu mezi očekáváním a realitou. Stává se to rovněž ve víře, když se ocitáme v obtížné situaci a radost z evangelia je vystavena zkoušce. Dnes nás však Matka Boží učí, co vytěžit z takového střetu. Ukazuje nám, že je to nezbytné, že je to úzká cesta vedoucí k cíli, kříž, bez něhož nevstaneme z mrtvých. Je to jako bolestný porod, který rodí zralejší víru.

Kladu si otázku, bratři a sestry, jak uskutečnit tento přechod, jak překonat rozpor mezi ideálem a realitou? Zachovejte se tak, jako Maria: rozvažujte a uchovávejte. Maria předně uchovává, střeží, to znamená, že se nerozptyluje. Neodmítá to, co se děje. Všechno, co viděla a slyšela, uchovává ve svém srdci. Krásné věci, to, co slyšela od anděla a od pastýřů. Ale také další věci, které je těžké přijmout: nebezpečí, kterému byla vystavena kvůli těhotenství před svatbou, a nyní osamělá ve stáji, kde porodila. Právě tak jedná Maria, nevybírání si (co je pohodlné), ale všechno uchovává a střeží. Přijímá skutečnost takovou jaká je, nesnaží se nic maskovat, falšovat život - uchovává vše ve svém srdci.

A pak je tu ještě druhý postoj: uchovává a rozvažuje. Jakým způsobem Maria uchovává? Uchovává v rozjímaní. Sloveso použité v evangeliu evokuje prolínání věcí: Maria porovnává různé zkušenosti a nachází skryté nitky, které je spojují. A proto je Maria Matkou katolicity. Posuneme-li trochu význam slov, můžeme říci, že Maria je katolička, protože sjednocuje a nerozděluje. Ve svém srdci, ve své modlitbě, provádí tento mimořádný počín: spojuje dobré a špatné; neodděluje je od sebe, ale spojuje. A tak dospívá k pochopení plného významu, k Boží perspektivě. Ve svém mateřském srdci

chápe, že sláva Nejvyššího prochází pokorou; přijímá plán spásy, kvůli němuž musel Bůh spočinout v jeslích. Vidí křehké a chvějící se božské Dítě a vítá podivuhodné božské prolínání velikosti a malosti. Takto Maria uchovává - v rozjímání.

Tento všezahrnující pohled, který překonává rozpory v rozjímání nad tím, co uchovává, je pohledem matek, které v rozporech nerozdělují, ale uchovávají je - a takto roste život. Je to pohled, s nímž matky přijímají situaci svých dětí. Je to konkrétní pohled, který nepropadá sklíčenosti, který se nenechává ochromit problémy, ale zasazuje je do širšího horizontu. A Maria takto jedná, až po Kalvárii, v rozjímání a uchovávání, uchovává a rozjímá... Vybavují se ním tváře matek, které se starají o nemocné dítě nebo o dítě v nesnázích. Kolik lásky je v jejich očích, které - třebaže pláčí – dokáží vlévat naději! Jejich pohled je plně vědomý, bez iluzí, avšak vyhlížejí za bolest a problémy a nalézají širší perspektivu, perspektivu péče a lásky, která dává znovu vyklíčit naději. Právě tak jednájí matky. Dokáží překonat překážky a konflikty, umějí přinášet pokoj. Tak se jim daří proměnit nepřízeň osudu v příležitost k přerodu a růstu. Jednájí tak, protože dokáží uchovávat a střežit. Matky dokáží uchovávat, dokáží držet všechny nitky života pohromadě. Potřebujeme lidi, kteří dokáží splétat vlákna společenství, kteří dokáží čelit příliš mnoha rozdělovacím ostnatým drátům. A toto dokáží dělat matky.

Nový rok začíná ve znamení Svaté Matky Boží, ve znamení Matky. Mateřský pohled je cestou ke znovuzrození a růstu. Matky a ženy se nedívají na svět s tím, jak ho využít, ale aby měl život. Hledí na něj srdcem a daří se jim držet pohromadě sny a konkrétnost a vyhýbat se aseptickému pragmatismu a abstraktnosti. A církev je matka - je matka v tomto smyslu, církev je žena - je žena v tomto smyslu. Proto nemůžeme najít místo ženy v církvi aniž bychom v ní neviděli zrcadlení srdce ženy - matky. V tom spočívá místo ženy v církvi, význačné místo, od něhož se odvíjejí další, která jsou konkrétnější a vedlejší. Církev však je matka, církev je žena. A uvědomme si, že matky dávají život a ženy chrání svět. Snažme se tedy všichni podporovat matky a chránit ženy. Kolik násilí je páčáno na ženách! Dost už! Ubližovat ženě znamená urážet Boha, který si vzal své lidství z ženy, nikoli z anděla, nikoli přímo, ale z ženy. Tak jako v ženě, v ženě, kterou je církev, má původ lidskost jeho dětí.

Na začátku nového roku se svěřme ochraně této ženy, Svaté Matky Boží, jež je naší matkou. Kéž nám pomáhá střežit a rozjímat o všem, beze strachu ze zkoušek, v radostné jistotě, že Pán je věrný a ví, jak proměnit kříže ve vzkříšení. Také dnes ji vzývejme jako Boží lid v Efezu. Povstaňme, pohleďme na Marii a tak, jak to učinil Boží lid v Efezu, opakujme třikrát titul Matky Boží. Všichni společně: "Svatá Matko Boží, svatá Matko Boží, svatá Matko Boží!"

Novoroční Angelus

1. ledna 2022

Dobrý den, drazí bratři a sestry! Šťastný nový rok!

Vstupme do nového roku tak, že jej svěříme Marii, Matce Boží. Evangelium dnešní liturgie mluví právě o ní a znovu nás přivádí k okouzlení před jesličkami. Pastýři se spěšně vydali k jeskyni a co tam našli? Jak říká text, našli "Marii, Josefa a dítě ležící v jeslích" (Lk 2,16). Zastavme se nad touto scénou a představme si Marii, která - jako něžná a starostlivá matka - právě položila Ježíše do jeslí. V tomto položení můžeme spatřit dar, který nám byl dán: Panna Maria si nenechává svého Syna pro sebe, ale daruje nám ho; nedrží ho jen v náručí, ale pokládá ho, a tím nás vybízí, abychom na něj hleděli, přijali ho a klaněli se mu. Takové je Mariino mateřství: narozeného Syna předkládá nám všem. Neustále dáva svého Syna, ukazuje na Syna, nikdy si ho nedrží pro sebe jako své vlastnictví. A tak je tomu po celý Ježíšův život.

A když nám ho beze slov předkládá, vysílá nám úchvatné poselství: Bůh je blízko, je na dosah. Nepřichází s mocí toho, kdo chce být obáván, ale s křehkostí toho, kdo žádá, aby byl milován; nesoudí nás z výsosti trůnu, ale pohlíží na nás zdola, jako bratr, ba dokonce jako syn. Narodil se jako malý a potřebný, aby se nikdo už nemusel za sebe stydět. Právě když zakoušíme svou slabost a svou křehkost, můžeme pocítit, že Bůh je ještě blíže, protože se nám takto představil, jako slabý a křehký. Je to Bůh, který se stal dítětem, narodil se, aby nikdo nebyl vyloučen. Abychom se všichni stali bratry a sestrami.

A tak tedy nový rok začíná s Bohem, jenž nás - v náručí své Matky a položený do jeslí - láskyplně povzbuzuje. Potřebujeme takové povzbuzení. Stále prožíváme nejisté a obtížné časy kvůli pandemii. Mnozí se obávají budoucnosti, tíží je sociální situace, osobní problémy, nebezpečí způsobené ekologickou krizí, nespravedlnost a ekonomická nerovnováha celosvětového dosahu. Při pohledu na Marii se Synem v náručí, myslím na mladé matky a jejich děti, které prchají před válkou a hladomorem nebo čekají v uprchlických táborech. Je jich mnoho! A při rozjímání o Marii, která položila Ježíše do jeslí a dala ho k dispozici všem, si uvědomujeme, že svět se mění a život každého z nás se zlepšuje jen tehdy, když se dáme k dispozici druhým, a nebudeme čekat, že oni přijdou jako první. Pokud se staneme tvůrci bratrství, budeme schopni spřádat vlákna našeho světa, rozervaného válkou a násilím.

Dnes slavíme Světový den míru. Mír "je darem shůry a zároveň plodem společného úsilí" (Poselství ke Světovému dni míru, 1). Musíme o něj prosit Ježíše jako o dar shůry, protože sami ho nedokážeme uchovat. Pokoj můžeme skutečně budovat pouze tehdy, máme-li ho v srdci, pouze tehdy, přijímáme-li ho od Knížete pokoje. Mír je však také naším závazkem, který si od nás žádá první krok a vyžaduje konkrétní činy. Budujeme ho skrze pozornost k nejposlednějším, podporu spravedlnosti a odvahu k odpuštění, která hasí oheň nenávisti. A potřebujeme rovněž pozitivní přístup, abychom - v církvi i ve společnosti - vždycky hleděli nikoli na zlo, které nás rozděluje, ale na dobro, které nás může spojovat! Není třeba klesat na mysli a stěžovat si, ale vykasat si rukávy a budovat pokoj. Kež nám Matka Boží, Královna míru, na začátku tohoto roku vyprosí svornost v našich srdcích i na celém světě.

Homílie o slavnosti Zjevení Páně

6. ledna 2022

Mudrci putují do Betléma. Jejich pouť promlouvá i k nám: jsme povoláni kráčet k Ježíši, protože on je tou Polárkou, která osvětluje nebe života a řídí naše kroky k pravé radosti. Kde však pouť mudrců k Ježíši začala? Co vedlo tyto muže z Východu k tomu, aby se vydali na cestu?

Měli skvělé alibi, aby se nevydali na cestu. Byli to mudrci a astrologové, měli slávu a bohatství. Jakmile dosáhli takového kulturního, sociálního a ekonomického zabezpečení, mohli se spokojit s tím, co znali a co měli, být pohodlní - mít pohodlí. Místo toho se nechali vyrušit. Nechali se znepokojit otázkou a znamením: "Kde je ten, který se narodil? Viděli jsme vycházet jeho hvězdu..." a tak dále (Mt 2,2). Jejich srdce se nenechává znečitlivět v doupěti apatie, ale žízní po světle; není zlenivělé, ale rozněcuje se touhou po nových obzorech. Jejich oči nejsou obráceny k zemi, ale jsou to okna otevřená do nebe. Jak řekl Benedikt XVI., byli to "muži neklidného srdce. [...] Očekávající muži, kteří nebyli spokojeni se svým zaručeným příjmem a společenským postavením [...]. Byli to hledači Boha" (Homílie ze 6. ledna 2013).

Odkud se bere ten zdravý neklid, který je přivedl k putování? Pochází z touhy. Zde je jejich vnitřní tajemství: umět toužit. Zamysleme se nad tím. Toužit znamená udržovat při životě oheň, který v nás hoří a nutí nás hledat za hranicemi bezprostředního, za hranicemi viditelného. Toužit znamená přijímat život jako tajemství, které nás přesahuje, jako stále otevřenou cestu, která nás zve, abychom se podívali dál, protože život není jen "tady", ale také "jinde". Je to jako prázdné plátno, které je třeba pomalovat. Velký malíř Van Gogh napsal, že ho potřeba Boha vedla k tomu, aby v noci chodil malovat hvězdy. Ano, protože tak nás Bůh stvořil: uhnětené touhou. Takto nás Bůh stvořil: plné touhy; zaměřené jako mudrci ke hvězdám. Bez nadsázky můžeme říci, že jsme tím, po čem toužíme. Protože jsou to touhy, které rozšiřují náš pohled a posouvají život dál: dál za bariéry zvyku, dál za život zploštělý konzumem, dál za opakující se a unavenou víru, dál za strach vystavit se nebezpečí, angažovat se pro druhé a pro dobro. "Náš život," říká svatý Augustin, "je gymnastika touhy" (Pojednání o prvním listu svatého Jana, IV, 6). To je život: cvičení v touze.

Bratři a sestry, stejně jako u mudrců, tak i u nás: cesta životem a cesta víry potřebuje touhu, vnitřní pohnutku. Mnohokrát žijeme v duchu parkování, žijeme zaparkovaní, bez tohoto impulsu touhy, který nás přivádí dál, vede nás vpřed. Je dobré, abychom se sami sebe ptali: Jak jsme na tom s vírou? Nezůstali jsme příliš dlouho uvězněni v konvenčním, vnějším, formálním náboženství, které už nezahřívá srdce a nemění životy? Vyvolávají naše slova a rituály v srdcích lidí touhu přiblížit se Bohu, nebo jsou "mrtvým jazykem", který mluví jen sám o sobě a k sobě? Je smutné, když společenství věřících už netouží a unavené se vleče v řízení věcí, místo aby se nechalo přemoci Ježíšem, rušivou a

znepokojující radostí evangelia. Je smutné, když kněz zavře dveře touhy. Je smutné propadat klerikálnímu funkcionalismu. Je to velmi smutné.

Krize víry v našem životě a v naší společnosti souvisí také s vymizením touhy po Bohu. Souvisí to se spánkem ducha, se zvykem žít spokojeně ze dne na den, aniž bychom se ptali, co od nás Bůh chce. Jsme příliš pohlceni pozemskými mapami a zapomněli jsme pozvednout oči k nebi; jsme nasyceni mnoha věcmi, ale chybí nám nostalgie po tom, co nám chybí. Nostalgie po Bohu... Upnuli jsme se na své potřeby, na to, co budeme jíst a co si oblečeme (srov. Mt 6,25), a nechali jsme vyprchat touhu po tom, co je mimo nás. A ocitáme se v bulimii komunit, které mají všechno a v srdci často necítí nic. Uzavření lidé, uzavřená společenství, uzavření biskupové, uzavření kněží, uzavřené zasvěcené osoby, protože nedostatek touhy vede ke smutku a lhostejnosti. Smutné komunity. Smutní kněží. Smutní biskupové.

Především se však podívejme sami na sebe a ptejme se: Jak se daří na cestě mé víry? Tuto otázku si dnes můžeme položit každý z nás. Jak probíhá cesta mé víry? Je zaparkovaná, nebo je na cestě? Víra, aby se mohla vydat na cestu a začít znovu, musí být podnícena touhou, aby se vystavila dobrodružství živého a intenzivního vztahu s Bohem. Je však mé srdce stále oživováno touhou po Bohu? Nebo ho nechám uhasit zvykem a zklamáním? Dnes, bratři a sestry, je den, kdy si tyto otázky můžeme klást. Dnes je den, kdy se můžete vrátit k vyživující touze. A jak to udělat? Vydejme se do "školy touhy", vydejme se k mágům (třem králům). Budou nás učit ve své škole touhy. Podívejme se na jejich kroky a vyvodíme z nich určité závěry.

Především se vydávají na cestu při východu hvězdy: učí nás, že v životě stejně jako ve víře musíme vždy začínat každý den znovu, protože víra není brnění, které nás spoutává, ale fascinující cesta, neustálý a neklidný pohyb, na kterém vždy s rozlišováním hledáme Boha.

Mudrci se tedy v Jeruzalémě ptají: ptají se, kde je Dítě. Učí nás, že je třeba klást otázky, pozorně naslouchat otázkám srdce, svědomí, protože tak často mluví Bůh, který nás oslovuje spíše otázkami než odpověďmi. A to se musíme dobře naučit: Bůh nás oslovuje spíše otázkami než odpověďmi. Ale nechme se také znepokojoval otázkami dětí, pochybnostmi, nadějemi a touhami lidí naší doby. Cesta znamená nechat se dotazovat.

Mudrci také vyzývají Heroda. Učí nás, že potřebujeme odvážnou víru, která se nebojí zpochybňovat obskurní logiku moci a která se stává semenem spravedlnosti a bratrství ve společnosti, kde i dnes mnozí Herodové rozsévají smrt a za lhostejnosti mnohých zabíjejí chudé a nevinné. Nakonec se mudrci vracejí "jinou cestou" (Mt 2,12): provokují nás, abychom se vydali po nových cestách. Je to tvořivost Ducha, který vždy tvoří nové věci. To je také jeden z úkolů synody, který v této chvíli plníme: společně naslouchat, aby nám Duch svatý naznačil nové cesty, způsoby, jak přinést evangelium do srdcí těch, kteří jsou lhostejní, kteří jsou daleko, kteří ztratili naději, ale hledají to, co našli mudrci, "velkou radost" (Mt 2,10). Vyjít "za hranice", jít vpřed...

Na vrcholu jejich cesty však nastává zásadní okamžik: když dorazí na místo určení, "padnou na tvář a klaní se Dítěti" (srov. v. 11). Klanějí se. Pamatujme na to, že cesta víry nachází podnět a naplnění pouze v Boží přítomnosti. Touha se obnoví pouze tehdy, když znovu získáme chuť klanět se. Touha vás vede k uctívání a uctívání vás nutí obnovovat svou touhu. Protože touha po Bohu roste pouze v Boží přítomnosti. Protože jen Ježíš uzdravuje touhy. Z čeho? Obnovuje je z diktatury potřeb. Srdce totiž onemocní, když se

touhy shodují pouze s potřebami. Bůh naopak touhy povznáší, očišťuje je, uzdravuje, zbavuje je sobectví a otevírá nás lásce k němu a k našim bratrům a sestrám. Proto nezapomínáme na adoraci, na modlitbu klanění, která u nás není tak běžná: klanět se v tichu. Proto nezapomínejme na adoraci, prosím.

A když půjdeme touto cestou každý den, budeme mít jistotu jako Mudrci, že i v nejtemnějších nocích svítí hvězda. Je to hvězda Pána, který přichází, aby se postaral o naše křehké lidství. Vydejme se k Němu. Nedopřejme apatii a rezignaci, aby nás uvěznily ve smutku plochého života. Přijměme neklid Ducha, neklidná srdce. Svět očekává od věřících nový impuls směrem k nebi. Jako mudrci pozvedněme hlavu, naslouchejme touze svého srdce, následujme hvězdu, kterou nad námi Bůh rozzáří. A jako neklidní hledači zůstaňme otevření Božím překvapením. Bratři a sestry, sněme, hledejme, klanějme se.

Angelus o slavnosti Zjevení Páně

6. ledna 2022

Drazí bratři a sestry, dobrý den, požehnaný svátek!

Dnes, na slavnost Zjevení Páně, se zamýšlíme nad příběhem Tří králů (srov. Mt 2,1-12). Podnikají dlouhou a namáhavou cestu, aby se šli poklonit "židovskému králi" (v. 2). Jsou vedeni zázračným znamením hvězdy, a když konečně dorazí na místo určení, místo něčeho velkolepého spatří dítě s matkou. Mohli protestovat: "Celou tu cestu a všechny ty oběti, abychom se postavili před ubohé dítě?". A neprotestovali. Nejsou pohoršeni, nejsou zklamáni. Nestěžují si: co dělají? Pokloní se. „Když vešli do domu," říká evangelium, "uviděli dítě s Marií, jeho matkou, a poklonili se mu" (v. 11).

Pomysleme na tyto mudrce, kteří přišli z daleka, bohaté, vzdělané a všem známé, kteří se klanějí, to znamená, že se klanějí až k zemi, aby se poklonili dítěti! To se zdá být v rozporu. Takové skromné gesto tak významných mužů je překvapivé. Poklonit se autoritě, která se prezentovala znaky moci a slávy, bylo v té době obvyklé. A ani dnes by to nebylo divné. Ale před betlémským dítětem to není snadné. Není snadné uctívat tohoto Boha, jehož božství zůstává skryto a neprojevuje se triumfálně. Znamená to přijmout Boží velikost, která se projevuje v malosti: to je poselství. Mudrci se skloní před nevídanou Boží logikou, vítají Pána ne takového, jakého si ho představovali - velkého, jako je tento -, ale takového, jaký je, Pána malého a chudého. Jejich poklona je znamením těch, kteří odložili své vlastní představy a uvolnili místo Bohu. K tomu je zapotřebí pokory...

Evangelium na tom trvá: neříká jen, že se mudrci klaněli, ale zdůrazňuje, že padli na tvář a klaněli se. Pochopme tento údaj: adorace jde ruku v ruce s prostrací. Tímto gestem dávají mudrci

najevo, že s pokorou vítají Toho, který se představuje v pokoře. A tak se otevírají klanění Bohu. Schránky, které otevírají, jsou obrazem jejich otevřeného srdce: jejich pravé bohatství nespočívá ve slávě ani v úspěchu, ale v pokoře, v tom, že se považují za lidi, kteří potřebují spásu. A to je příklad, který nám dnes dávají Mudrci.

Drazí bratři a sestry, pokud budeme vždy v centru všeho se svými vlastními představami a budeme se chtít před Bohem něčím chlubit, nikdy se s ním plně nesetkáme, nepřijdeme se mu poklonit. Pokud neupustíme od svých nároků, pokud neupustíme od své marnivosti, ješitnosti, snahy vyniknout, můžeme v životě někoho nebo něco uctívat, ale Pán to nebude! Na druhou stranu, pokud se vzdáme předstírané soběstačnosti, pokud se vnitřně zmenšíme, pak znovu objevíme zázrak adorace Ježíše. Protože klanění prochází pokorou srdce: kdo má nutkání předbíhat, neuvědomuje si Pánovu přítomnost. Ježíš prochází kolem a je ignorován, jak se to v té době stávalo mnohým, ale ne mudrcům.

Bratři a sestry, když se na ně díváme, ptáme se dnes sami sebe: Jaká je moje pokora? Jsem přesvědčen, že pýcha brání mému duchovnímu pokroku? Ta pýcha, ať už zjevná nebo skrytá, ale ta pýcha, která vždy zakrývá impuls k Bohu? Pracuji na své poddajnosti, abych byl k dispozici Bohu a druhým, nebo se stále soustředím na sebe a na své požadavky, na skrytý egoismus, kterým je pýcha? Umím odložit svůj vlastní pohled na věc a přijmout pohled Boha a druhých? A konečně: modlím se a klaním se, jen když něco potřebuji, nebo to dělám trvale, protože věřím, že Ježíše potřebuji vždy? Mudrci se vydali na cestu, když se podívali na hvězdu a našli Ježíše. Ušli dlouhou cestu. Dnes se můžeme řídit touto radou: podívej se na hvězdu a jdi. Nikdy nepřestávejte chodit, ale nikdy se nepřestávejte dívat na hvězdu. To je dnešní tak mocná rada: podívej se na hvězdu a jdi, podívej se na hvězdu a jdi. Kéž nás Panna Maria, služebnice Páně, naučí znovu objevit životně důležitou potřebu pokory a živé chuti klanění. Kéž nás naučí dívat se na hvězdu a kráčet.

Angelus o svátku Křtu Páně

9. ledna 2022

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Evangelium dnešní liturgie nám ukazuje scénu, kterou začíná Ježíšův veřejný život: on, který je Božím Synem a Mesiášem, jde na břeh řeky Jordán a nechává se pokřtít Janem Křtitelem. Po zhruba třiceti letech života ve skrytu se Ježíš nepředstaví nějakým zázrakem nebo tím, že by se posadil na židli a učil. Postaví se do řady lidí, kteří se chtěli nechat pokřtít od Jana. Dnešní liturgický hymnus říká, že lidé šli ke křtu s nahou duší a bosýma nohama, pokorně. Pěkný přístup, s holou duší a bosýma nohama. A Ježíš sdílí osud nás hříšníků, sestupuje k nám: sestupuje do řeky jako do zraněných dějin lidstva, ponořuje se do našich vod, aby je uzdravil, a ponořuje se s námi, uprostřed nás. Nevystupuje nad nás, ale sestupuje k nám s nahou duší, s bosýma nohama, jako lid. Nejde sám ani se skupinou privilegovaných vyvolených. Ne: jde s lidmi. Patří k tomuto lidu a jde s ním, aby se nechal pokřtít spolu s tímto pokorným lidem.

Zastavme se u jedné důležité věci: ve chvíli, kdy Ježíš přijímá křest, text říká, že "se modlil" (Lk 3,21). Je dobré, abychom se nad tím zamysleli: Ježíš se modlí. Ale jak? Modlí

se on, Pán, Syn Boží, jako my? Ano, Ježíš - evangelia to opakují mnohokrát - tráví hodně času modlitbou: na začátku každého dne, často v noci, před důležitými rozhodnutími... Jeho modlitba je živý dialog, důvěrný vztah s Otcem. V dnešním evangeliu tak můžeme vidět "dva momenty" Ježíšova života: na jedné straně sestupuje k nám do vod Jordánu, na druhé straně pozvedá svůj pohled a své srdce v modlitbě k Otci.

Je to pro nás velké poučení: všichni jsme ponořeni do problémů života a do mnoha zamotaných situací, jsme povoláni čelit těžkým okamžikům a rozhodnutím, která nás stahují dolů. Pokud však nechceme být rozdraceni, musíme vše pozvednout nahoru. Modlitba není úniková cesta, modlitba není magický rituál ani opakování zpěvů naučených nazpaměť. Ne. Modlitba je způsob, jak v sobě nechat působit Boha, jak pochopit, co nám chce sdělit i v těch nejtěžších situacích, modlitba je síla jít dál. Tolik lidí, kteří mají pocit, že nemohou jít dál, se modlí: "Pane, dej mi sílu jít dál". I my jsme to mnohokrát udělali. Modlitba nám pomáhá, protože nás sjednocuje s Bohem, otevírá nás setkání s ním. Ano, modlitba je klíčem, který otevírá srdce Pánu. Je to dialog s Bohem, je to naslouchání jeho slovu, je to klanění: zůstat v tichu a svěřovat mu to, co žijeme. Někdy je to také proto, abychom k němu volali jako Job, jindy proto, abychom si na něj vylili zlost. Křičet jako Job; on je otec, dobře nám rozumí. Nikdy se na nás nezlobí. A Ježíš se modlí.

Modlitba - abychom použili krásný obraz z dnešního evangelia - "otevírá nebe" (srov. v. 21). Modlitba otevírá nebe: dává životu kyslík, dává dech i uprostřed úzkosti a umožňuje nám vidět věci šířeji. Především nám umožňuje prožít stejnou zkušenost jako Ježíš u Jordánu: dává nám pocítit, že jsme děti milované Otcem. I nám, když se modlíme, Otec říká, jako Ježíšovi v evangeliu: "Ty jsi můj syn, ty jsi milovaný" (srov. v. 22).

Naše bytí dětmi začalo dnem křtu, který nás ponořil do Krista a jako členy Božího lidu z nás učinil milované děti Otce. Nezapomeňme na datum našeho křtu! Co kdybych se teď každého z vás zeptal: Jaké je datum vašeho křtu? Někteří si to možná nepamatují. To je krásná věc: připomínat si datum svého křtu, protože je to naše znovuzrození, okamžik, kdy jsme se s Ježíšem stali Božími dětmi! A až přijdeš domů - pokud to nevíš - zeptej se maminky, tety, babičky nebo prarodičů: "Kdy jsem byl pokřtěn nebo pokřtěná?" A nauč se ten svátek oslavit, poděkovat Pánu. A dnes v tuto dobu se ptejte sami sebe: Jaká je moje modlitba? Modlím se ze zvyku, modlím se neochotně, jen odříkávám formule, nebo je moje modlitba setkáním s Bohem? Jsem hříšník, který je vždy mezi Božím lidem a nikdy není izolován? Pěstuji důvěrný vztah s Bohem, vedu s ním dialog, naslouchám jeho slovu? Mezi mnoha věcmi, které během dne děláme, nezanedbávejme modlitbu: věnujme jí čas, použijeme krátké invokace, které často opakujeme, každý den čtème evangelium. To je modlitba, která otevírá nebe. A nyní se obracíme k Panně Marii, modlící se Panně, která svůj život proměnila v píseň chvály Bohu.

*„Slyšte Slovo, vyšlé od Boha, Slovo, jež krmí lidské duše,
Slovo, jež sílí srdce i rozum, Slovo, jež vede k poznání Boha“
(Proglas, č. 24–27)*

LITURGICKÉ MEZIDOBÍ

S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J., *čestným občanem Pustiměře*

a

P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM

PONDĚLÍ 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 17. LEDNA 2022

Janovi učedníci a farizeové se (právě) postili. (Lidé) přišli k Ježíšovi s otázkou: "Proč se Janovi učedníci a učedníci farizeů postí, ale tvoji učedníci se nepostí?" Ježíš jim odpověděl: "Mohou se postit hosté na svatbě, dokud je ženich s nimi? Dokud mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit. Přejdou však dny, kdy jim ženicha vezmou, a potom, v ten den, se budou postit. Nikdo nepřišívá záplatu z neseprané látky na staré šaty, jinak se ten nový přišíitý kus ze staré látky vytrhne a díra se jen ještě zvětší. A nikdo nenalévá mladé víno do starých měchů, jinak víno měchy roztrhne a přijde nazmar víno i měchy. Mladé víno do nových měchů!" (Marek 2,18-22)

Nikdo nepřišívá záplatu z neprané látky na staré šaty. Tzv. plánované hospodářství se často potkalo s neúspěchem pro okolnost, se kterou nedostatečně počítá. Nestačí vyrobit stanovený počet automobilů. Musí být v zásobě i součástky na výměnu těch, které se poškodí, ztratí. U šatů je to dnes méně aktuální. Nestojí tolik, proto se odhodí, když se roztrhnou. Ale za starých časů se záplatovalo, dokud to jenom bylo možné. Ale i tenkrát byli lidé, kteří to uměli dělat dobře, jiní hůře. Při záplatování se musí brát velký ohled na to, aby byl kus, který se našívá, pokud možno stejný s látkou, která se opravuje, a to nejen co do barvy, ale i kvality. Přeneseme-li tuto zkušenost na duchovní pole, dojdeme k tomuto závěru. V životě zažijeme často, že se nám něco nepovedlo. Zjistíme, že jsme se zmýlili, že jdeme špatným směrem. Napravujeme to, ale obyčejně velmi ledabyle a nesouvisle. Slíbil jsem něco unáhleně? Napravím to tak, že slib zapřu. Urazil jsem někoho? Abych si ho usmířil, začnu mu neupřímně pochlebovat. Takové neorganické nápravy ovšem život nenapraví.

Mladé víno do starých měchů. Dnes se už víno do měchů nelije, ale i bečky mohou být v dobrém nebo ve špatném stavu. Byla by ovšem škoda, kdyby někdo šetřil na bečkách a rozlil víno. Obchodníci a podnikatelé vědí, že nikdy mnoho nevydělá, kdo neúměrně šetří. Šetrnost totiž nepochází vždycky z ekonomických motivů. Bývá to i psychologická neschopnost smířit se s tím, že se život vyvíjí a že už nemá hodnotu to, nač jsme si

navykli. Když se zakládá nová rodina, muž i žena musí přetřhnout mnoho svazků, které je spojovaly s minulým životem. U primitivních národů se vyskytují zvláštní obřady v době puberty, dospívání. Všechny mají obyčejně tento symbolický význam: Přestáváš být dítětem, musíš si navyknout jinak vystupovat, jinak chodit. Někdy se dává i nové jméno. Infantilismus se považuje za úchylku. Život v Kristu je stále dospívání, a proto vyžaduje stále změny.

Mladé víno do nových měchů. Těžko říci, kdo je ještě mladý a kdo už není. Je to víc problém psychologie než věku. Dítě má život před sebou, je schopno přizpůsobit se novým myšlenkám, novému prostředí, naučit se novou řeč. Proto ten, kdo zakládá nové hnutí, novou práci, hledá pomocníky mezi mladými. Jaké jsou iniciativy Boží? Mají všechny ráz novosti, protože Boží skutky mají ráz neopakovatelnosti, jedinečnosti. Proto žádá od těch, které volá ke své službě, věčně mladé srdce. Dítě se nebudí ráno s fixními ideami, ale s očekáváním: Copak mně přinese dnešní den krásného? Právě tuto dispozici žádá od nás Bůh, a to až do smrti. Kdo věří v Boží prozřetelnost, v inspiraci Ducha svatého, je duchovně stále mladý. Stále něco nového od Boha přijímá a je ochoten den ze dne se něco naučit.

S příchodem Krista na svět a zvláště v době jeho veřejného vystoupení nastala skutečná revoluce. mnohá zažitá židovská pravidla jakoby přestal respektovat a všechno vidí jinak, řekli bychom nově, moderně, lépe. Stačí připomenout třeba povolání celníka Matouše za apoštola, setkávání se s celníky, hříšníky, pohany, což bylo židům zapovězeno. Anebo neustálé spory s gtrtan soboty a mnoho dalších, mezi které patřil jistě i půst, o němž byla dnes řeč. Pánu Ježíši šlo především o to, aby se člověk nestal otrokem pravidel, zákonů a nezapomněl, že to všechno má smysl pokud to rozvíjí můj vztah k Bohu. To je obrovský posun myšlení o kterém farizeové asi neměli tušení a je aktuální stále. I my si máme dávat pozor, abychom duchovně nezestárli. Takový člověk totiž, aniž si to uvědomuje, se postupně dostává jaksi mimo veškeré dění, protože zůstal stát, je duchovně starý a s tímto musí zemřít. My křesťané máme být stále plni očekávání, naděje do budoucnosti. Jít s dobou, jít s církví znamená neztratit mladost, protože mládí je nadšené právě z očekávání. Nebraňme se tedy novým skutečnostem i v církvi, snažme se nejprve pochopit podstatu, jakousi duchovní platformu všeho, co se nám předkládá a myslím, že nejen ledacos dokážeme přijat, ale i sami nabídnout.

ÚTERÝ 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 18. LEDNA 2022

Jednou v sobotu procházel (Ježíš) obilím. Jeho učedníci začali cestou trhat klasy. Farizeové mu řekli: "Hle, proč dělají, co se v sobotu nesmí?" Odpověděl jim: "Nikdy jste nečetli, co udělal David, když byl v nouzi a měl hlad on i jeho družina? Jak vešel do Božího domu - bylo to za velekněze Abiataru - a jedl posvátné chleby, které smějí jíst jenom kněží, a dal i své družině?" A řekl jim: "Sobota je pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou!" (Marek 2,23-28)

Sobota je pro člověka. Společný život mezi lidmi směřuje k tzv. institualizaci. Jako se domluví dva lidé, chtějí-li spolu vyjít, tak i celá společnost ustanoví místa, dobu setkání, čas práce a klidu. I náboženství, nakolik je v něm lidský prvek, má své stanovy a instituce. Jakou mají platnost a nakolik jsou měnitelné? Jedním z takových posvátných ustanovení byl ve Starém zákoně sobotní klid. Dnes je nahrazen nedělním. My víme, jak se k němu zachovat. Je to zákon církevní a církev sama prohlašuje, že nás nezavazuje v případě, že by to bylo na škodu vyšším hodnotám. Pro rabínské moralisty byla otázka těžší. Všechny předpisy Mojžíšova zákona se považovaly za smlouvu uzavřenou přímo s Bohem. Může ji člověk sám ze své strany nedodržet? Jistěže ne. Bohu musíme zůstat věrni za každou cenu. Ale výslovně říkáme: Bohu jako osobě, ne slovům vytrženým ze souvislosti a odloučeným od Něho samého. Bůh pak je láska. Všechny jeho příkazy slouží k tomu, abychom jeho lásku uskutečňovali ve světě. V tom smyslu jsou tedy všechny „pro člověka“.

Není člověk pro sobotu. Tzv. laická morálka v době osvícenské vychvalovala spisy římského císaře a stoického filosofa Marka Aurelia. Je prý v nich spojena moudrost lidského rozumu s ušlechtilou skromností člověka. Pravý filosof má postřehnout úžasné krásný světový zákon, kterým se řídí hvězdy a celá příroda. Ten zákon je „kosmický bůh“. Jemu pak se rozumný člověk za všech okolností podřídí. Zní to vznešeně. Odvodí se z toho ideál konání povinnosti vždy a za všech okolností. A přece to není ideál biblický. Pro Marka Aurelia je člověk jenom malou součástíkou ve velkém mechanismu světa. V biblickém pojetí je naopak celý svět pro člověka. Bůh jej stvořil. Bůh mu dal zákony. Ale to všecko se stalo pro toho, kdo měl přijít na konci, pro Adama a jeho potomstvo. A i později, když Bůh mluvil k Abrahámovým potomkům, každé jeho slovo vyjadřuje dar. Nejsou tedy Boží zákony, ať už přirozené nebo zjevené, pánem nad lidmi, ale darem, privilegiem, slovem, které člověk rád přijímá v duchu dárce.

Syn člověka je pánem nad sobotou. Jako pán světa má člověk jistou suverenitu i nad jeho zákony, ovšem ve smyslu cíle, který jim dal zákonodárce. Kristus však sobě připisuje autoritu vyšší, když prohlásil, že je pánem i nad sobotou. Všecko, co bylo stvořeno, bylo skrze něho stvořeno, a on, jako Boží slovo, je i smysl všeho, co Bůh lidem zjevuje. Proto i ti, kdo jsou s ním spojeni, jsou osvobozeni od „otroctví prvků“ (srv. Gal 4,3) a od „litery zákona“. Horlivým zastáncem této „svobody Božích dětí“ (Řím 8,21) se stal sv. Pavel, který byl předtím fanatickým obhájcem „litery“ slov Božích. Pronásledoval Krista až do té chvíle, kdy pochopil, že je to právě Ježíš, který jediný může dát zákonům smysl a cíl. On měl odvahu i proti ostatním apoštolům zrušit příkaz obřezávání pro křesťany. Pochopil, že to byl jen přípravný obřad pro výchovu ke Kristu. Zřekl se tedy své lásky k předpisům zákona? Jistěže ne. Věděl, že to, co se naplní, se neruší, naopak dospěje k cíli.

STŘEDA 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 19. LEDNA 2022

(Ježíš) opět vstoupil do synagogy. Byl tam člověk s ochrnutou rukou. Dávali (na Ježíše) pozor, zdali ho uzdraví v sobotu, aby ho mohli obžalovat. On

tomu člověku s ochrnutou rukou řekl: "Vstaň, pojd' doprostřed!" Pak se (farizeů) zeptal: "Smí se v sobotu jednat dobře, anebo zle? Život zachránit, anebo zabít?" Ale oni mlčeli. Zarmoucen nad zatvrzelostí jejich srdce, rozhlédl se po nich s hněvem a řekl tomu člověku: "Vztáhni ruku!" Vztáhl ji, a ruka byla zase v pořádku. Farizeové šli hned ven a s herodovci se proti němu radili, jak by ho zahubili. (Marek 3,1-6)

Člověk s uschlou rukou. Z hlediska technického je ruka opravdový div. Kolik tisíců pohybových možností tu je a jak všechny spolupracují, jak jsou sladěny! Člověk bez rukou je prakticky bez činnosti. Ruka se tedy ztotožňuje s prací. Člověk s uschlou rukou nemohl pracovat. Na práci sice lidé rádi láteří, ale bez práce není člověk ani člověkem. K životu totiž patří činnost. Je každá činnost prací? V našem slovníku jsme si zvykli rozlišovat mezi hrou a prací. Hrou se bavíme, prací si vyděláváme na živobytí v potu tváře. Ale je to rozlišení úplné? Jak jsme k němu došli? Sv. Jan Zlatoústý se ptá, jestli pracoval Adam v ráji. Odpovídá kladně. Bez práce by nebyl dokonalý člověk. Ale přesto v ráji nebyla nepříjemná námaha a donucování. Adam pracoval rád, aby se sám vyvíjel. Podle našeho způsobu myšlení bychom řekli, že si hrál, že se bavil. Práce ještě nebyla prokletá hříchem. A dnes? Je při práci mnoho nedobrovolnosti, násilí, nebezpečí. Kristus, který nás osvobozuje od hříchu, vykupuje i naši práci od prokletí, aby se stala svobodnou a radostnou.

Natáhni tu ruku! Neschopnost pracovat může být fyzická: zlomenina rukou, paralýza atd. Ale je také psychická: ochrnutost, marasmus, oslabená vůle. Ve světové literatuře je známý Gončarovův román Oblomov. Od té doby se mluví o tzv. oblomovštině. Jde o lidi, kteří mají plnou hlavu vznešených plánů, ale ráno nedovedou vstát z postele, nedovedou vzít do ruky pero, aby napsali dopis, nevyřídí žádnou záležitost. Jak takové lidi léčit? Zkušenost ukazuje, že dělají velkou chybu hned na začátku. Nevstanou ráno, nenatáhnou ruku k práci, která se naskytne. Pak už se hlava naplní tolika fantaziemi a v srdci cítí takovou tíhu, že nemohou ani povstat ze židle. Asketická literatura naopak doporučuje při všem hned v prvním okamžiku pomyslet na Boha, obětovat mu dílo a prosit o pomoc. Proto se v celé církvi stala známou modlitbička, vzatá z žalmu 70,2: „Pane, pospěš mi na pomoc!“

Ruka byla zase v pořádku. Marxismus chtěl vzdát práci čest, naučit lidi, aby pracovali radostně. Byl by to opravdu zase ráj na zemi. Diskuze ovšem začne, když se ptáme, jakou metodou k tomu dojít. Jak ukázala zkušenost, nestačí k tomu vznešená hesla, že se pracuje pro lidstvo, pro stát, pro stranu. Ale na opačné straně se ukazuje, že není práce radostná jenom proto, že si jí vyděláme hodně peněz. Adam v ráji, jak píše sv. Jan Zlatoústý, pracoval, aby sám sebe zdokonalil. Ale i tomu by se mohlo špatně rozumět. Nezdokonaluje se člověk sobecky, pouhým luštěním hádanek, vymyšlením patentů, ale především láskou. Rád pracuje, kdo ví, že to dělá pro někoho, kdo zase ze své strany pracuje oplátkou. Dva, kteří si navzájem slouží, se předbíhají v činnosti. Křesťan, který se naučil pracovat pro Boha, denně zakouší, jak Bůh pracuje pro něho. Pak už žádná námaha není těžká a práci se dostalo cti u Boha i u lidí.

ČTVRTEK 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 20. LEDNA 2022

Ježíš se uchýlil se svými učedníky k moři a velké množství lidu z Galileje šlo za ním. Také z Judska, z Jeruzaléma, z Idumeje, ze Zajordání, i z okolí Tyru a Sidónu přišlo k němu mnoho lidí, protože slyšeli, co všechno koná. Tu řekl svým učedníkům, že mají mít pro něho připravenou loďku, aby se na něho (lidé) netlačili. Mnoho jich totiž uzdravil, takže se neduživí hrnuli k němu, aby se ho mohli dotknout. Kdykoli ho viděli nečistí duchové, padali před ním na zem a křičeli: "Ty jsi Syn Boží!" On jim však přísně zakazoval, aby ho neprozrazovali. (Marek 3,7-12)

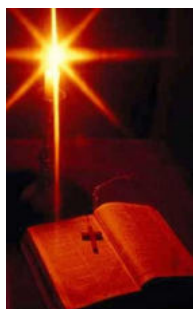
Přišlo k němu mnoho lidí, protože slyšeli, co všechno koná. Mezi kněžími se hovořilo o tom, jak by mělo vypadat kázání, kterému by dnešní člověk porozuměl. Upozorňovalo se na to, že se v náboženském slovníku vyskytují výrazy, kterým je těžko rozumět, že by tedy bylo potřeba je přeložit do řeči prostého člověka. Jeden starý kněz při debatě mlčel. Ozval se až nakonec touto krátkou větou: „Slovům lidé rozumějí nebo nerozumějí, ale těžko jim věří, věří se jenom skutkům.“ Víme, že se na své skutky odvolává i Ježíš. Mají potvrdit věrohodnost jeho kázání (Jan 5,36). I v čistě lidské moudrosti se došlo k podobným závěrům. Vyjadřuje to latinské přísloví: „Dlouhá je cesta naučením, krátká a účinná je příklady.“

Kdo nedělá to, co hlásá, oslabuje svá slova. Jde-li pak o slovo Boží, zdá se jako by svědčil v jeho neprospěch. Slovo Boží je totiž silné, tvůrčí, přetvářející. Nepřetvoří-li toho, kdo je ústy vyznává, jde tu zřejmě o protiklad, který mívá ráz i hříšného vzdoru.

Mnoho jich totiž uzdravil. V synoptických evangeliích následují často kapitoly tak, že v jedné se shrnuje Kristovo kázání a v další se vypravuje o zázracích, které konal. Z velké části jsou to uzdravení z nevyléčitelné nemoci. Je přirozené, že pisatelé mluví napřed o jednom, pak o druhém. Ale v tomto případě nejde o pouhý problém slohového podání. Je tu souvislost vnitřní, dogmatická. V našem životě se rozdělují slova a skutky do dvou kategorií, jsou odděleny, jedno může existovat bez druhého. Toto rozdělení neexistuje u Boha. Boží slova jsou stvořitelská, jsou skutky. „Bůh řekl, a stalo se“ (Gn 1,3), čteme na počátku Bible. Kristus mluvil lidskými ústy, ale jeho slova jsou Boží. I ona jsou tedy stvořitelská. Ale jejich účinnost se váže na jistou podmínku. Člověk je musí dobrovolně přijmout. Udělá-li to, ta slova sama ho převářejí, navracejí mu duchovní zdraví. Aby to lépe vysvitlo, navracel Ježíš svými slovy tolika nemocným i zdraví tělesné.

Nečistí duchové padli před ním na zem a křičeli: "Ty jsi Boží Syn!" Stará náboženství na Středním východě byla většinou dualistická. Předpokládala, že jsou na světě dvě síly, které od počátku mezi sebou bojují: bohové dobří a bohové zlí. Člověk se ovšem může přidat na jednu nebo na druhou stranu. I on se pak stává dobrým nebo zlým a účastní se světového boje. Šťasten, kdo si zvolil dobro! Ale přesto se pořád musí bát, aby se mu zlo nepomstilo. Bible není dualistická, ačkoliv i tu se mluví o dobrých andělech a nečistých démonech. Ti jsou zlí, ne však proto, že tak byli od počátku, ale protože se sami zlými stali. A lidé? I oni si volí dobro nebo zlo. Když si však zvolí dobro, nemusí se zla už bát, naopak se zlo bojí jich. Slovo Boží je silné a kdo je přijme, stává se postrachem zla. Sv. Terezie z Lisieux si to uvědomila už jako malé dítě, když se jí zdálo, že vidí dva d'ábly,

kteří utekli, sotva ji zahlédli. Vypadá to dětinsky, ale přesto je to pravda. Čistá duše nad zlem vítězí.

PÁTEK 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 21. LEDNA 2022

Ježíš vystoupil na horu, zavolal k sobě ty, které sám chtěl, a (oni) přišli k němu. A ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním, protože je chtěl posílat kázat, a to s mocí vyhánět zlé duchy. (Ustanovil těchto dvanáct:) Petra - to jméno dal Šimonovi, Jakuba, (syna) Zebedeova, a jeho bratra Jana - ty pojmenoval Boanerges, to je "Synové hromu", Ondřeje a Filipa, Bartoloměje, Matouše, Tomáše, Jakuba, syna Alfeova, Tadeáše, Šimona Kananejského a Jidáše Iškariotského, který ho pak zradil. (Marek 3,13-19)

Vystoupil na horu, zavolal k sobě ty, které sám chtěl. Vyšla kdysi v Itálii žertovná kniha Páté evangelium, kde se autor s jemnou satirou posmívá některým přehnaným modernizacím v církvi. Je tam také scéna, jak Ježíš sestoupil z hory a předsedal shromáždění, ve kterém si lid svobodně zvolil dvanáct apoštolů. Často se mluví o tzv. demokratizaci v církvi, a to právem. Jako lidská společnost přijímá i církve formy, podle kterých se v jistých dobách žije. Nedá se však do těch struktur vměstnat tajemství lásky Boží a ani ne lásky lidské. Boží vyvolení není administrativní úkon. Ten by se mohl řešit autoritativně nebo demokraticky. Je to svobodná volba lásky a té se svobodně láskou odpovídá. Je to podobné jako v manželství. I tu společnost ustanovila zákony a principy tzv. manželského práva. Ale obvykle se k nim utíkají lidé, když se manželství rozpadá, když vyprchala láska. Povolání k tzv. úřadům v církvi, tj. ke kněžství, jáhenství, biskupství je zjevení lásky Kristovy a přijímá se v tom duchu.

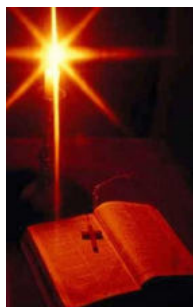
Ustanovil jich dvanáct. Někteří hledají v čísle dvanáct posvátnou symboliku, jako by to byl výraz dokonalosti. Ale to je podřadné. Důležitější je biblická typologie: dvanáct apoštolů odpovídá dvanácti kmenům Izraele. Sám Ježíš tu souvislost naznačil (srv. Mt 19,28). Dvanáct izraelských kmenů byl celý židovský národ. Církve je určena pro celý svět. Proto se posílá dvanáct apoštolů k ní, tj. ke všem národům a kmenům. Oni se skutečně po seslání Ducha svatého rozešli do celého tehdejšího světa. Univerzální poslání církve vyjadřuje řecký výraz ve Vyznání víry: „Věřím v jednu svatou všeobecnou církev.“ Zdá-li se někomu nespravedlivé, že si Bůh k poslání apoštolskému vybírá jednotlivé lidi svobodně, je to doplněno druhou stránkou téže pravdy: ke spáse si Bůh vybírá všechny. Od prvního do posledního člověka na zemi zahrnuje všechny zvláštní láska Boží.

Aby byli s ním a posílal je kázat, a to s mocí vyhánět zlé duchy. Jedna stará čínská povídka vypravuje o dobrém císaři, kterému přišlo líto, že snad někteří z jeho poddaných nemají ani klobouk, když prší. Svěřil tu záležitost svému ministrovi, ten pak správcům města, ti pak policii. Ta pochytila všechny lidi, kteří za deště chodili bez klobouku, a zavřela je do vězení. K císaři pak přišel úřední doklad, že v jeho říši není ani jeden jediný člověk v dešti bez klobouku. Satira zesměšňuje situaci, která vzniká předáváním moci a

odpovědnosti druhým. Nevznikne něco podobného v církvi, která žije po staletí z toho, že se předává moc od apoštolů přes tisíce stupně? Námitka je vážná, ale jenom v tom případě, když se díváme na církve pouze lidskýma očima. Jinak předávají moc vládci, úředníci, jinak Kristus. On poslal učedníky kázat, ne aby učili místo něj, ale aby byli s ním. On pak je s nimi. Je stále přítomen a jedná, i když se to navenek jeví, jako by to byli jiní lidé. Ve skutečnosti mají moc jenom jako údy mystického těla Kristova.

Pán Ježíš si vybral dvanáct apoštolů a na nich založil svou církev. Petr se stal viditelnou hlavou církve a spolu s ostatními apoštoly šíří evangelium do celého světa. Všichni žijí dále ve svých nástupcích - papežích a biskupech až dodnes a vlastně až do konce světa. Brány pekelné nepřemohou církev a Ježíšovo ujištění "já jsem s vámi..." trvá. Dnes si však chceme říci, že církve nejsou jen papež, biskupové a kněží, kteří mají podíl na služebném kněžství v církvi, ale jste to vy všichni. Já, stejně i vy nesete jméno 'křesťan' a je naší povinností být Kristem ve svém okolí. Kdybychom se někoho náhodou zeptali, kdo je to křesťan, možná bychom slyšeli: je to člověk, který chodí v neděli do kostela, přistupuje před vánoce a velikonoce ke zpovědi a nejí v pátek maso. To je pouze řečně poloviční křesťan. Normální křesťan je ten, kdo se aktivně stará o spásu svých bratří a sester. Možná si někteří z vás vzpomínají na Tomáškův katechismus, kde se vždycky odpovídalo na danou otázku. Jedna z nich byla: *K čemu jsme na světě?* Odpověď: *Na světě jsme proto, abychom Boha poznávali, jej milovali a neustále mu sloužili.* Je však třeba tuto odpověď rozšířit kvůli apoštolátu, k němuž jsme všichni povoláni: *jsme tedy na světě proto, abychom Boha poznávali, jej milovali, jemu sloužili a přispívali k tomu, aby byl poznáván, milován a jemu se sloužilo.* A jak konkrétně? Myslím, že láska je vynalézavá. Každý z nás totiž žije v jiném prostředí, pracuje s jinými lidmi, není tedy jediný recept pro všechny. Z naší strany to chce jen jedno, a to chtít získat lidi pro Krista. V každém člověku je hlad po Bohu, v každém je mezera, kterou může naplnit jen Bůh. A tak i my se staňme apoštoly, pomozme lidem poznat Boha, aby našli to, co hledají.

SOBOTA 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 22. LEDNA 2022

Když Ježíš vešel do jednoho domu, znovu se shromáždil zástup (lidu), takže se nemohli ani najít. Jakmile o tom uslyšeli jeho příbuzní, vypravili se, aby se ho zmocnili; říkalo se totiž, že se pomátl na rozum. (Marek 3,20-21)

Příbuzní se vypravili, aby se ho zmocnili. Od prvního okamžiku života se dítě zmocňuje světa. Chytá věci do úst, do ruky. Později si je schovává ve skrýši. Dospělí to dělají ovšem daleko rafinovaněji. Morálka sice varuje před zneužitím těchto instinktů, ale současně hájí pro člověka soukromé vlastnictví ve správné míře. Bůh stvořil člověka pánem přírody. Ale stvořil ho také pánem ostatních lidí? V historii vidíme stálé pokusy o to, jak by se jedni mohli zmocnit druhých. V nejhorší formě se to projevilo institucí otroctví. Panství jedněch nad druhými se ospravedlňovalo i zákony. Naštěstí dnes nikdo

teoreticky takovou nespravedlnost nehájí, i když prakticky stále existuje mnoho druhů zotročování. Jedno z nich je velmi jemné. Příbuzní jsou spojeni pouty krve, společného života. Ale jejich vztahy jsou tím čistší, čím víc je inspiruje láska. Ta ovšem často vyprchává a na její místo se dostavuje jistý druh rodinného násilí. To zbavuje jednotlivce svobody a ponižuje ho. Toto nebezpečí je velké a musíme se ho stále hledět vyvarovat.

Mluví se totiž, že se pomátá na rozumu. Ti, kdo si osvojili moc nad druhými, se nespokojí jenom tím, že jim poroučejí, co mají a co nemají dělat. Posuzují i to, co mluví a co si myslí. V přítomnosti jistých lidí se ztrácí svoboda slova. Autoritativně posuzují to, co druhý řekl. Nesouhlasí-li to s jejich názory, označí se to jako nesmysl. Známe ze zkušenosti, jak častý je tento druh zotročování bližního vlastními názory. Žertovně se říká, že si někdo navykl učit na všech nárožích nebo že má neomylnost ve všem, co ví a neví. Někdy je to prostě zlozvyk. Jindy je to jakási slabost povolání. Učitelé, profesori zapomenou, že už nejsou ve škole, a učí i tam, kde je o to nikdo neprosí. Najantipatičtější jsou však ti, kdo tak jednájí z pýchy, z pocitu nadřazenosti kulturní, národní i finanční. Říká se, že se cítí „bohy“ jiných. Ale není to pravda. Bůh jedná s lidmi jinak. Respektuje jejich svobodu a vývoj poznání.

Mluví se totiž Když si jeden člověk osvojuje právo posuzovat myšlení druhých, jeho násilí je zjevné. Ale zvykli jsme si jako na přirozené, že se poddáváme tomu, co „se mluví“. Na počátku to možná řekl jednotlivec. Po něm to opakovali druzí, a vzniklo všeobecné mínění. Je v tom procesu něco nesprávného? Člověk je přece tvor společenský. To se projevuje tedy i tak, že je i naše myšlení společné. Kromě toho se skromný člověk rád podřídí úsudku zkušenějších, moudřejších. Vždyť i v církvi platí za normu víry tradice, tj. to, co je společný postoj věřících, to, co se všeobecně v církvi hlásá a píše. Ale přesto si musíme dát pozor, abychom nepřenašeli pravidlo, které platí pro společnost svatých, kteří mluví z inspirace Ducha svatého, na společnost profánní, kde se mluví i pod vlivem hříchu a zlých náklonností. V dnešním světě se zdokonalily možnosti informace. Něco „se mluví“ v celém světě. A přece musíme umět rozlišit, jakého ducha jsou ti, co tak mluví.

PONDĚLÍ 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 24. LEDNA 2022

Učitelé Zákona, kteří přišli z Jeruzaléma, tvrdili (o Ježíšovi): "Je posedlý Belzebubem! Vyhání zlé duchy s pomocí vládce zlých duchů." Zavolal si je a mluvil k nim v podobenstvích: "Jak může satan vyhánět satana? Je-li království v sobě rozdvojeno, takové království nemůže obstát. Je-li dům v sobě rozdvojen, takový dům nebude moci obstát. Jestliže satan vystoupil proti sobě a je rozdvojen, nemůže obstát, ale je s ním konec. Nikdo přece nemůže vniknout do domu siláka a uloupit jeho věci, jestliže toho siláka napřed nespoutá. Teprve potom mu dům může vyloupit. Amen, pravím vám: Všechno bude lidem odpuštěno, hříchy i rouhání, kterých se dopustili. Kdo by se však rouhal Duchu Svatému, nedojde

odpuštění navěky, ale bude vinen věčným hříchem." To řekl proto, že tvrdili: "Je posedlý nečistým duchem." (Marek 3,22-30)

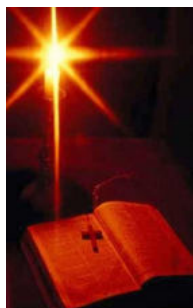

Kdo by se rouhal proti Duchu svatému, nedostane odpuštění navěky. Radostné poselství Nového zákona zní: Všechny hříchy se odpouštějí. Ale jak? Nemůže odpustit člověk sám sobě. Mohou mu odpustit druzí v tom smyslu, že na jeho provinění zapomenou nebo z něho nevyvodí důsledky. Ale to, co se stalo, se nedá odčinit. Napravit minulost může jenom Bůh, který je Pánem času a věčnosti. Proto může hříchy odpustit jenom Bůh (srv. Mt 9,3). Apoštolům dal Kristus tuto moc po svém zmrtvýchvstání zvláštním symbolem: vdechl na ně, tj. předal jim svého Ducha, Ducha svatého. Církev tedy po staletí odpouští hříchy ne zapomenutím nebo lidskou dobrosrdečností, ale silou Ducha Božího. Ale co když někdo v tuto sílu Ducha nevěří? Co když popírá sílu svátostí Kristem ustanovených? Co když vidí v kněžství jen lidskou instituci bez zvláštní milosti Boží? Zapřel Ducha svatého, a tím se zbavil možnosti očistit se, zbavit se od zlého.

Tvrdili, že je posedlý zlým duchem. Způsob, kterým se Židé protivili Duchu svatému, byl daleko horší než pouhá nevěra v Boží poslání. Vysvětlovali Kristovu Boží lásku ve zlém, dokonce v nejhorším slova smyslu. I když ne v takovém stupni, je přesto tento postoj častý v denním životě. Jak vzniká? Pozorujeme skutky bližních, ovšem jenom zvnějšku. Vnitřní úmysl nevidíme. Pokoušíme se jej tedy odhadnout. Tzv. objektivní hodnocení se nedívá na osobu, ale uvažuje jenom podle skutků. Někdo dal chudému podporu. Řekneme, že je to hodný člověk. Jiný odmítl žebráka. Řekneme, že nemá srdce. Jsme si ovšem vědomi, že je takové hodnocení velice neúplné. Aby bylo pravdivější, je potřeba člověka znát, vědět, jaký je. Pak teprve pochopíme, proč dal podporu nebo proč ji odmítl. Ale kdo zná člověka? Jenom ten, kdo ho má rád. Kdo nenávidí, ten vždycky soudí špatně, vysvětluje všechno ve zlém. Jak často to vidíme, když např. mluví o sobě dva příslušníci rozeštvaných národů nebo dva uchazeči o stejné místo! A co když mají tento postoj lidé k církvi? Chrlí pak ze sebe zlé úsudky.

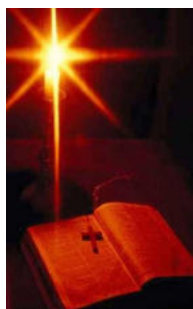
Je-li dům rozdvojen, nemůže obstát. K posouzení skutků je potřeba znát člověka. Ale to není snadné ani při dobré vůli. Vždyť lidé všelicos předstírají a všelicos zastírají. Staví se navenek jinými, než jsou uvnitř. Dokážou to dělat trvale? Někdy dlouho, ale nakonec se přece jenom nějak prozradí. Jsou rozdvojeni, nemohou obstát. Známkou ctnosti je naopak stálost. Stoičtí filosofové mysleli, že se k ní dojde výchovou a cvikem. Křesťanství naopak učí, že nemůže nikdo bez Boží milosti nadlouho vytrvat v dobrém, zachovávat přikázání. Vidíme-li tedy někoho, kdo dlouho a svědomitě dělá své povinnosti, předpokládáme právem, že žije v Boží milosti. Stará církev uctívala jako světce především mučedníky. Dnes je většina kanonizovaných světců takových, co vedli normální křesťanský život, ale vedli jej vzorně a dlouho. Nebyli rozdvojeni. Proto vydali svědectví o tom, že byl s nimi Bůh, že je milost Boží chránila na všech cestách života.

ÚTERÝ - 25. LEDNA 2022 - SVÁTEK OBRÁCENÍ SV. PAVLA

Když se Ježíš naposled zjevil jedenácti (apoštolům), řekl jim: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu! Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo však neuvěří, bude zavržen. Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: ve jménu mém budou vyhánět zlé duchy, budou mluvit novými jazyky, budou brát hady (do ruky), a když vypijí něco smrtelně jedovatého, neuškodí jim to; na nemocné budou vkládat ruce, a uzdraví se.“ (Marek 16,15-18)

STŘEDA 3. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 26. LEDNA 2022

(Ježíš) začal opět učit u moře. Shromáždil se u něho velký zástup. Vstoupil proto na loď na moři a posadil se. Celý zástup stál u moře na břehu. Učil je mnoho v podobenstvích a ve svém učení jim řekl: "Slyšte! (Jeden) rozsévač vyšel rozsévat. A jak rozséval, padlo některé (zrno) na okraj cesty; přiletěli ptáci a sezobali ho. Jiné padlo na kamenitou půdu, kde nemělo mnoho prsti; hned sice vyklíčilo, protože neleželo v zemi hluboko, ale když vyšlo slunce, spálilo ho, takže uschlo, protože nezapustilo kořeny. Jiné zrno padlo do trní; trní vzešlo a udusilo ho, takže nepřineslo plody. Jiné však padlo na dobrou půdu, vzešlo, rostlo a přineslo užitek: některé třicetinasobný, jiné šedesátinasobný, jiné stonásobný." A řekl: "Kdo má uši k slyšení, slyš!" Když byl (později) sám, ptali se ho ti, kdo byli s ním, spolu s Dvanácti, (jaký smysl mají) podobenství. A řekl jim: "Vám je dáno tajemství Božího království, ale ostatním, kdo jsou mimo, se všechno předkládá v podobenstvích, aby se stále dívali, ale neviděli, stále poslouchali, ale nerozuměli, aby se neobrátili a nebylo jim odpuštěno." A řekl jim: "Nerozumíte tomu podobenství? Jak pak chcete porozumět všem ostatním podobenstvím? Rozsévač rozsévá slovo. Těmi na okraji cesty, kde se slovo rozsévá, (se rozumějí) ti, kteří ho slyší, ale hned přijde satan a obere je o slovo do nich zaseté. (Podobně je tomu) u těch, kde se rozsévá na skalnatou půdu: když to slovo slyší, hned ho s radostí přijmou, ale nemají v sobě kořen, jsou nestálí. Když pak pro to slovo nastane soužení nebo pronásledování, hned odpadají. U jiných se rozsévá do trní: ti slovo slyší, ale světské starosti, záliba v bohatství a všelijaké jiné vzniklé touhy slovo udusí, takže zůstane bez užitku. Těmi pak, u nichž je zaseto do dobré půdy, (se rozumějí) ti, kteří slovo slyší a přijímají a přinášejí užitek: třicetinasobný, šedesátinasobný i stonásobný." (Marek 4,1-20)

Učil je mnoho v podobenstvích. Podobenství je cizím slovem parabola nebo alegorie, to znamená filologicky, že přenáší myšlenku někam dále, než je to, co se doslovně říká. Je to slovní obraz. Řekneme-li, že „vrána k vráně sedá“, nezajímají nás vrány, ale myslíme na lidi, kteří se spolu snadno sbližují. Lidé, kteří mají rádi přesný výraz, kteří myslí matematicky, logicky, obrazným vyjadřováním obyčejně pohrdají. Považují to jen za pomůcku, má-li se něco těžšího vysvětlit lidem neinteligentním. Moderní psychologie však znovu oceňuje vyučování obrazné. Skutečnost není

jednoduchá a přesná. Obsahuje mnoho stránek, které se přesným vyjádřením ochudí. Kdyby se někdo postavil před Michelangelovu Pietu a prohlásil, že ta socha znamená bolest matky nad mrtvým synem, měl by pravdu. Ale co by zbylo z umění Michelangelova? Náboženská skutečnost pak vysoko přesahuje naše pojmy. Dá se tedy vyjádřit jenom v obrazech a symbolech, „jakoby v zrcadle“, píše sv. Pavel (1 Kor 13,12).

Vám je dáno tajemství Božího království, těm, kdo jsou mimo, se všechno předkládá v podobenství, aby poslouchali a nerozuměli. Podobenství užíváme, abychom něčemu líp a snadněji porozuměli. Jsou ovšem i složitá podobenství. Říkáme jim hádanky: Domeček plný koleček, co je to? Ta otázka naznačuje, že přirovnání hodinek k domečku pochopí jenom ten, kdo je inteligentní a kdo přemýšlí. Staří východní vládcové často mluvili v hádankách, v alegoriích. Ne všichni jejich prohlášením pak rozuměli, a proto se báli, aby je nestihl trest, že si je špatně vyložili. Budilo to tedy tajemnou bázeň. Výrok Kristův o podobenství nemůžeme jistě vykládat tímto způsobem, jako by to byla povýšenecká nadřazenost. Ale přesto je tu něco podobného. Jeho slova mohou pochopit jenom ti, kdo mu jsou blízcí, kdo mají jeho ducha. Mluví sice ke všem, ale ti, kdo jsou od něho svým životem daleko, mají také daleko k pochopení slov evangelia, která se na první pohled mohou zdát i velmi jednoduchá. Jsou jako hladina hlubokého moře. Povrch se leskne, ale nepadne oko pronikne do hloubky.

Kdo má uši k slyšení, slyš. I když jsou Boží pravdy tajemstvím, Kristus je přesto zjevuje a vyzývá všechny, aby je podle svých schopností přijali. Kdysi jeden hluchoněmý napsal sbírku básní *Písně z věčného ticha*. Opakoval se tam stále jeden motiv: Svět je plný harmonie zvuků a já, ubožák, z toho nic neslyším! Je zajímavé, že v duchovním smyslu rozvíjí podobnou myšlenku sv. Basil. Celá příroda je podle něho podobenství. Bůh tu mluví v tisícířech hlasech. Bohužel, většina lidí je neslyší, nemají uši otevřené k slyšení. Jejich srdce je zaplněno jinými zvuky, hřmotem světských zájmů. Jsou to v pravém slova smyslu hřmoty, ne tóny, protože jim chybí harmonické sladění. Starověký Pythagoras mluvil o harmonii sfér. Hvězdy se totiž pohybují podle matematicky přesných poměrů. Je tedy celý vesmír symfonií. Jen vyvolení ji však slyší. Křesťané nemají v úmyslu slyšet iluzorní zpěv hvězd, ale skutečnou existenciální harmonii Božího zjevení, pronikajícího do světa skrze Syna v Duchu svatém.

ČTVRTEK 3. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 27. LEDNA 2022

Ježíš řekl zástupům: "Přináší se snad svítilna, aby byla dána pod nádobu nebo pod postel, a ne na podstavec? Nic totiž není skryté, aby se to neprojevílo, a nic není utajené, aby to nevyšlo najevo. Kdo má uši k slyšení, slyš!" Dále jim řekl: "Dávejte pozor na to, co slyšíte! Jakou mírou měříte, takovou se naměří vám, a ještě vám bude přidáno. Neboť kdo má, tomu bude dáno, a kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má." (Marek 4,21-25)

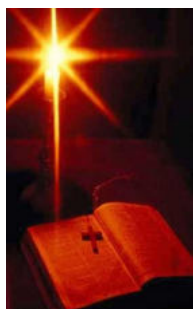
Světlo pod kbelík. Světlo je časté téma v Bibli. Je to mnohoznačný symbol. V přirozené mluvě se spojuje s poznáním. Vidíme to, co je ve světle, ve tmě všechno mizí. O moudrých lidech říkáme, že vidí jasně, nevědomí mají naopak mlhavé představy. Ale to nepovažujeme za přirozené. Bůh nám dal světlo rozumu, abychom skutečnost poznávali,

abychom sebe a všechno kolem nás chápali. Bůh stvořil člověka k svému obrazu a podobnosti (Gn 1, 26-27), to znamená podle řeckých Otců církve, že mu dal smysl, rozum schopný poznávat, vidět tak, jak vidí Bůh. V jakém stupni má tuto schopnost? Scholastikové byli optimističtí a tvrdili, že se dá pochopit všechno, co existuje, ovšem s pomocí Boží. Mystikové proto zdůrazňují, že existuje tajemství, do kterého nás může uvést jenom Bůh. Ale ani oni nepohrdají přirozeným světlem rozumu. Je-li užitečný k poznání přírody, v matematice, ve filosofii, má svou důležitou funkci i v náboženství. I tu si musíme počínat rozumně, snažit se evangelium a tradici církve poznávat den ze dne líc, abychom nedávali „pod kbelík“ světlo, které nás má vést na cestě ke spasení.

Nic totiž není skryto, než aby se to pak projevilo. Lidové vydání této průpovědi má morální závěr. Říkáme: „Lež má krátké nohy, daleko nedorazí.“ Vyjadřuje to všelidskou zkušenost, konstatuje ji, ale neudává důvod. Ten se najde v teologii. Bůh stvořil všechno svým slovem, a to slovo se v dějinách postupně zjevuje. Hřích je od počátku umlčuje, zastírá smysl všech věcí, zahaluje pravdu. Ale nemůže zastavit vývoj dějin spásy. Kristus osvobozuje svět od hříchu, vede jej tedy k pravdě. Když mluví kazatelé o posledním soudu a konci světa, rádi rozvíjejí tuto myšlenku: Lidé, kteří zažili tzv. „klinickou smrt“ a měli zážitek umírání, často vypravují, že viděli celý svůj život jakoby na dlani, dobro i zlo, všechno vešlo do vědomí. Tak tomu má být i na konci světa, ale ve smyslu univerzálních dějin. Kazatelé tu ovšem spíš zdůrazňují negativní stránku: napomenutí, abychom se varovali hříchu a netěšili se, že o tom nikdo neví. Všecko, co děláme, bude na očích celého světa.

Vítězství pravdy. Obrazy posledního soudu bývají rozděleny na dvě části. Inspirují se textem sv. Matouše (Mt 25, 31-45), který umísťuje odsouzené na levici a spravedlivé na pravici. Světlo a tma se tedy oddělí, vidíme jejich protiklad. Je to ovšem zobrazení částečné. Vycházející slunce se nepostaví vedle tmy, ale zažene ji ze světa. Ozáří svým jasnem celou zemi. Kristus je slunce budoucího věku. Celý svět tedy zazáří jeho pravdou. Ve světle dostávají hodnotu formy a barvy, které předtím nemohly vyniknout. Všechny naše dobré skutky jsou prozatím jako bezbarvé. I nám samým se zdají maličkostmi, které nic zvláštního ve světě nezmohou. Ale i to je klam. Až plně zazáří Kristovo světlo, uvidíme, jak velké věci jsme malými skutky udělali a jak my malí se staneme opravdu velkými po pravici Kristově.

PÁTEK 3. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 28. LEDNA 2022

Ježíš řekl zástupcům: "Boží království je podobné člověku, který zaseje do země semeno; ať spí, nebo je vzhůru, ve dne i v noci, semeno klíčí a roste, on ani neví jak. Země sama od sebe přináší plody: napřed stéblo, potom klas, pak zralé zrno v klasu. Když pak se ukáže zralý plod, hned (člověk) vezme srp, protože nastaly žně." Řekl také: "K čemu přirovnáme Boží království nebo jakým podobnostím ho znázorníme? Je jako hořčičné zrnko: Když se zasévá do země, je menší než všechna semena na zemi, ale když je zaseto, vzejde a přerůstá všechny jiné zahradní rostliny; vyžene tak velké větve, že ptáci mohou hnízdit v

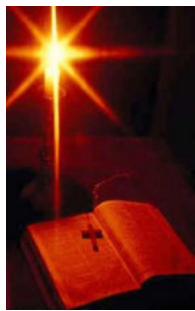
jeho stínu." Mnoha takovými podobenstvími jim hlásal (Boží) slovo, jak to mohli pochopit. Bez podobenství k nim nemluvil. Když však byl se svými učedníky sám, všechno vysvětloval. (Marek 4,26-34)

Boží království je semeno, které klíčí. Vyprávěli skutečný případ. Mladý člověk, student matematiky, tvrdil, že je ateista, že nepřijme žádné náboženství. K tomu, aby našel cíl života, říkal, stačí, aby dělal každému dobře. A skutečně se podle toho řídil. Pomáhal, kde mohl. Ale vývoj šel svým směrem. Pomáhal v těžkých dobách i věřícím, nakonec sám uvěřil a stal se dokonce knězem. Víra totiž není ideologie, ale život. Život pak je na počátku nejasný. Zásada „dělat dobře“ byla už na začátku víry v Boha Otce, který je pramen všeho dobrého. Roste tedy ve víře jednotlivý člověk, rostlo zjevení ve Starém zákoně, roste i církve. Bůh neukládá tedy nikomu větší břemeno, než by mohl unést, a na nás nežádá nic jiného, než abychom v každém okamžiku dělali to, co je naše povinnost a sledovali tu inspiraci, kterou vnuká svědomí. I to je totiž živý Boží hlas v srdci člověka. Tam mluví potichu, zvolna, harmonicky. Co je tedy člověk? Není už to, co byl včera, není plně to, co je dnes, není ještě, co bude zítra. Ale ve skutečnosti je to všechno, protože Bůh vidí současně celý jeho vývoj.

On ani neví jak. Venkované chodí okolo polí a rádi pozorují, jak obilí roste. Růst v přírodě se dá pozorovat. Dá se vidět i vývoj lidské duše? Pokud jde o růst vědomostí, kontrolujeme jej dokonce odborně zkouškami. I vývoj mravní je do jisté míry pozorovatelný. Proto tvrdíme o někom, že se polepšil nebo pohoršil. Jádro duchovního života je však v tom, jak jsme proniknuti Duchem svatým. To pak je tajemství, které se zjevuje navenek jenom velmi nedokonale. Proto nemůžeme o nikom soudit neomylně, nemůžeme říci, že známe jeho pravou hodnotu před Bohem. Ale ani my sami o sobě nevíme, jak vysoko jsme v duchovním životě dorostli. Rozhodně není neomylným měřítkem pocit, že jsme bez viny. Právě naopak světci se cítili obyčejně velkými hříšníky. Svátosti, hlavně sv. přijímání, v nás rozmnožují milost, dávají tedy růst vnitřnímu životu, a přece se to v pocitech obyčejně neprojeví. Platí tu tedy zásada sv. Pavla, že spravedlivý žije z víry (Řím 1,17), doufá v to, co zatím nevidí.

Jakmile to zrno dovolí, hned se on pustí srpem do díla, protože tu jsou žně. Dříve se začínalo čtení evangelia v kostele slavnostními slovy: „Za onoho času...“ Dnes se od toho upustilo, protože to zní zastarale. Ale něco jsme tím ztratili. Všechno, totiž to, co Ježíš udělal nebo řekl, se stalo v jisté, Bohem určené, době, v plnosti času. I v životě přírody se nic nenavrací. Obilí je třeba sklidit z pole v pravý čas, ovoce se trhá v době zralosti. I vnitřní život člověka, který se vyvíjí, má svůj nenavratitelný rytmus. Žádný opravdu dobrý skutek se nedá odložit na zítřek. Pochopíme to, když si uvědomíme, že všechno dobré, kterého jsme schopni, je odpověď na Boží lásku. I mezi lidmi, kteří se mají rádi, narušuje poměr váhavost v odpovědi k nabídce druhého. Kdyby byl duchovní život jenom jakési „hromadění zásluh“, dalo by se říci, že se jeden den přičiníme víc a druhý den si dáme volno. Inspirace Boží se naopak nevracejí, mají svůj čas, proto nás vyzývá žalm (Žl 95,8), který se modlíme na počátku církevních Hodinek: „Kéž byste dnes uposlechli jeho hlasu, nezatvrzujte svá srdce!“

SOBOTA 3. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 29. LEDNA 2022

Jednoho dne večer vyběhl Ježíš své učedníky: "Přeplavme se na druhý břeh!" Rozpustili tedy zástup a vzali (Ježíše) s sebou, tak jak byl na lodi. Také jiné lodi jely s ním. Tu se strhla velká větrná bouře. Vlny dorážely na loď, a ta se už plnila vodou. On však ležel na zádi lodi na polštáři a spal. Vzbudili ho a řekli mu: "Mistře, je ti to jedno, že hyneme?" Probudil se, pohrozil větru a poručil moři: "Mlč! Bud' zticha!" A vítr ustal a zavládlo úplné ticho. Jim pak řekl: "Proč se bojíte? Pořád ještě nemáte víru?" Padla na ně bázeň, veliká bázeň, a říkali si mezi sebou: "Kdo to asi je, že ho poslouchá i vítr a moře?" (Mk 4,35-41)

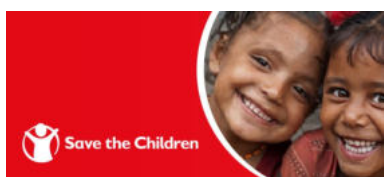

Přepravíme se na druhý břeh. „Výraz „druhý břeh“ se stal v křesťanské literatuře symbolickým. Stojí-li lidé na opačných březích široké řeky nebo jezera, mávají si, volají na sebe, ale dívají se na stejnou vodu ze dvou opačných stran. Tím podobenstvím se vyjadřuje dvojitý pohled na skutečnost: pohled světský a pohled duchovní. Je to převrácení hodnot, kterým začíná horská řeč Kristova, osmero blahoslavenství (Mt 5, 1n). Světci se vyznačují tím, že mají opačný vkus než lidé kolem nich. Proto to často vyjadřovali i v oblékání. Ale to je jenom vnější projev. Sv. Ignác z Loyoly si přeje, aby to byl především způsob myšlení, abychom nedbali na to, co se světu líbí a co lidé vyhledávají. Mentalita Kristova je totiž opačná. Abychom ji získali, je potřeba se přepravit na druhý břeh, opustit půdu, na které stojím. Ta se vyznačuje vším tím, co se vyjadřuje slovem egoismus. Na druhém břehu pak je láska.

Tu se strhla velká větrná bouře. Bouře obvykle vznikají tam, kde se projeví velké povětrnostní rozdíly. Je to snaha o vyrovnání mezi oblastí horka a chladu. Mezi smýšlením světa a smýšlením Krista jsou nesmírné oblastní rozdíly v duchovním slova smyslu. Proto ty, kdo se obrazně přeplavují z jednoho břehu na druhý, stihne velká bouře. Bývá obvykle ve formě vnitřního zmatku a nepokoje. Pěkně ten stav popisuje sv. Augustin ve svých Vyznáních. Přiznává se, že mu obrácení nebylo lehké. Dávno už poznal Boží pravdu, ale všechno se v něm vzpíralo tomu, aby začal nový život. Moje světské záliby a choutky, píše, se na mě vrhly a žalovaly: „Jak budeš žít bez nás?“ Zásadní změny života se pochopitelně každý bojí. Strach pak pobouří fantazii, podráždí nervy. Jak se má člověk v takové situaci zachovat? Je potřeba si připomenout, že ty potíže prožili i jiní a že nejsou tak těžké, jak se zdají. I sv. Augustin se uklidnil pověstnou větou: „Mohli to tamti muži a tamty ženy, co bys to nedokázal ty, Augustine?“

On však ležel na zádi lodi a spal. Obraz Krista spícího na lodi uprostřed bouře symbolizuje autorův stav duchovní neútěchy. Zdá se, že se rozpoutaly ve světě všechny zlé síly, zatímco se vzdálil Bůh a jako by nevnímal. Už v žalmech čteme zvolání: „Hospodine, probud' se!“ (srv. Žl 78,65). Je to ovšem antropomorfismus. Bůh nemůže spát. Spíš se dá říci naopak, že usnula naše víra v něho. Ale i tento stav je důležitá duchovní zkouška. Jsme vždycky nakloněni k tomu, abychom považovali za skutečné to, co vidíme a cítíme, a za neskutečné to, co neproniklo do psychologického stavu člověka. Bůh, jeho milost, jeho síla naopak převyšují všechno lidské poznání a citění. Zdá se nám proto, že tu Boží pomoc není, že Kristus spí. Voláme, aby se probudil. Ale je lépe se modlit, jak říká sv. Augustin, aby se probudila naše spící víra v toho, kdo vždycky bdí nad námi.

SEDM VELKÝCH VÝZEV, KTERÝM BUDOU ČELIT DĚTI NA CELÉM SVĚTĚ V ROCE 2022

Odhaduje se, že během roku 2022 zemřou na následky hladu dva miliony dětí mladších pěti let. Organizace Save the Children představila největší rizika a nejdůležitější oblasti působení pro rok 2022, od dopadů klimatické krize přes hlad, nedostatečný přístup ke školní docházce, konflikty a příslušnost k ozbrojeným skupinám až po masovou migraci a dětskou úmrtnost. Klimatická krize, hlad, nedostatek vzdělání, konflikty a příslušnost k ozbrojeným skupinám, masová migrace v důsledku války a chudoby a přírodních katastrof, dětská úmrtnost. To jsou hlavní výzvy, kterým budou v roce 2022 čelit děti na celém světě a na které dnes upozornila organizace Save the Children, která již více než 100 let bojuje za záchranu ohrožených dívek a chlapců a zajištění jejich budoucnosti. Po téměř dvou letech pandemie, která se projevila jako stimulátor nerovností po celém světě, zejména v nejchudších oblastech planety, organizace Save the Children identifikovala "7 výzev", kterým musí děti čelit. Organizace znovu potvrzuje svůj závazek odhodlaně a odborně přispívat k překonání těchto závažných globálních problémů, které nastínily alarmující situaci pro nadcházející rok. Předpokládá se, že 2 miliony dětí mladších pěti let budou ohroženy smrtí z důvodu podvýživy a že dětská úmrtnost se poprvé za posledních 30 let pravděpodobně zvýší. Nejméně 117 milionů dětí nechodí kvůli pandemii do školy, 450 milionů žije v konfliktních oblastech a přibližně 25 dětí denně je naverbováno ozbrojenými skupinami. Jsou to také děti vydané na milost a nemilost klimatické krizi, kdy riziko vystavení vlnám veder je u dětí narozených v roce 2020 sedmkrát vyšší než u jejich prarodičů, nebo protagonisté rozsáhlé migrace, kdy je počet uprchlých dětí nejvyšší od druhé světové války. Daniela Fatarella, ředitelka organizace Save the Children Italy, říká: "Před sto lety, po první světové válce a pandemii v roce 1918, propagovala zakladatelka organizace Save the Children Eglantyne Jebbová myšlenku, že každá generace dětí nabízí lidstvu šanci obnovit svět z vlastních trosek. Její intuicí bylo investovat do budoucnosti dětí jako východisko z hluboké krize: pandemie koronaviru je největší globální pohromou naší doby, která decimuje ekonomiky, zatěžuje zdravotnické systémy a stále více ovlivňuje politiku. V tomto scénáři jsou děti, na které se bude vzpomínat jako na "generaci Covidu", těmi, kdo riskují, že zaplatí nejvyšší cenu. Výzvy, které se zdají být charakteristické pro nový rok a které jsou vzájemně propojené, je třeba řešit rozhodně a také vynalézavě, aby bylo možné reagovat na patovou situaci nebo, v nejhorším případě, na zastavení pokroku dosaženého v zájmu zajištění lepší budoucnosti pro nejmladší. V opačném případě nejen tato generace, ale i generace budoucí zaplatí obrovskou cenu, a to jak v Itálii, tak na celém světě".

1. DĚTSKÝ HLADOMOR. Výzvou číslo jedna je potravinová krize, která zaznamenává alarmující čísla jako nikdy předtím v posledních desetiletích. Organizace Save the Children poukazuje na to, že v uplynulém roce vedla naprostá bouře Covidu-19, konfliktů a klimatických změn k tomu, že miliony dětí trpí podvýživou, a odhaduje se, že během roku 2022 zemřou na následky hladu dva miliony dětí mladších pěti let. Při tomto pomalém tempu a dalších problémech spojených s pandemií nebudou globální požadavky na výživu do roku 2025 splněny. Úroveň podvýživy je v současné době nepřijatelná: 149,2 milionu dětí mladších pěti let trpí křivicí, 45,4 milionu dětí strádá a 20,5 milionu kojenců (14,6 % všech živě narozených dětí) má sníženou porodní hmotnost.

2. NEDOSTATEČNÝ PŘÍSTUP KE VZDĚLÁNÍ. Dalším velkým problémem je školství. Pro mnoho dětí na celém světě nebude návrat do školy po dvou letech přerušeno nebo nepravidelného vzdělávání snadný. Organizace Save the Children odhaduje, že nejméně 117 milionů dětí ve všech zemích (přibližně 7,5 % světové školní populace) stále nechodí do školy z důvodu pandemie. K tomu je třeba připočíst 260 milionů dětí, které nechodily do školy ještě před vypuknutím nákazy. Čím déle však děti zůstávají mimo školu, tím menší je pravděpodobnost, že se do ní opět vrátí, přičemž zvláště dívky jsou ohroženy předčasným ukončením školní docházky a často jsou nuceny uzavírat předčasné sňatky. Dopad ztracených školních měsíců je dramatický: nedávná studie poukazuje na to, že počet desetiletých dětí, které nejsou schopny přečíst psaný text, se zvýšil z 53 % před pandemií na 70 % v současnosti.

3. VÁLKA BERE DĚTEM JEJICH DĚTSTVÍ. Organizace Save the Children odhaduje, že v konfliktních oblastech žije 450 milionů dětí, z toho téměř 200 milionů v nejnebezpečnějších oblastech světa (o 20 % více než před rokem, kdy jich bylo 162 milionů), což je nejvyšší počet za více než deset let. Organizace Save the Children vyzdvihuje úsilí mnoha organizací zabývajících se lidskými a dětskými právy o ochranu dětí před nejhoršími důsledky války, například tím, že 112 zemí podepsalo Deklaraci o bezpečných školách, která činí školy bezpečnými místy ve válečných oblastech. Organizace také upozorňuje, že existuje mnoho dětí, které v životě nepoznaly nic jiného než válku, což má velmi vážné důsledky pro jejich duševní zdraví.

4. VERBOVÁNÍ DĚTÍ OZBROJENÝMI SKUPINAMI. Kromě dětí žijících v konfliktních zónách, upozorňuje organizace, žije mnoho dalších dětí na nebezpečných místech, kde neustále narůstá počet ozbrojených skupin, které využívají nábor a zneužívání dětí: počet těchto skupin se v posledním období zvýšil z 85 na 110 a pandemie s přerušáním školní docházky učinila děti dostupnějšími, a tudíž zranitelnějšími a více ohroženými nuceným nábojem. Jen v roce 2020 bylo naverbováno přibližně 8600 dětí, což je přibližně 25 dětí denně, tedy o 10 % více než v předchozím roce. Od dětí narozených členům ISIS v severní Sýrii až po děti spojené s ozbrojenými skupinami v Demokratické republice Kongo: v roce 2022 bude podle organizace Save the Children jednou z nejtěžších zkoušek pokračovat v práci na osvobození, repatriaci a reintegraci těchto dětí a snažit se jim vrátit to, co jim zbylo z dětství.

5. KLIMATICKÁ KRIZE. Děti narozené v roce 2020 budou vystaveny mnohem častějším extrémním povětrnostním jevům než v minulosti: vlny veder je postihnou v průměru 7krát častěji než jejich prarodiče, sucha 2,6krát častěji, povodně 2,8krát častěji, ztráty zemědělské úrody 3krát častěji a ničivé požáry 2krát častěji. Listopadový summit o klimatu COP26 v Glasgow se stal jakýmsi klíčovým bodem pro mládežnický aktivismus, který se asertivně a znepokojivě prosadil, mimo jiné díky Gretě Thunbergové, která je jeho vlajkonoškou. Sliby, které dali světoví lídři v Glasgow, zůstávají nedostatečné a děti budou nejvíce trpět nečinností dospělých tváří v tvář probíhající ekologické katastrofě, přestože za ni nenesou žádnou odpovědnost. Všechny oči se budou upírat na konferenci COP27 v roce 2022, aby se ukázalo, zda se vedoucím představitelům podaří proměnit to, co bylo v Glasgow označeno jako "bla bla bla", v konkrétní kroky k zajištění budoucnosti dětí a dospívajících.

6. ZVÝŠENÁ MIGRACE UPRCHLÍKŮ A VYSÍDLENÝCH OSOB. Mezi lety 2005 a 2020 se počet dětských uprchlíků více než zdvojnásobil ze čtyř milionů na přibližně 10

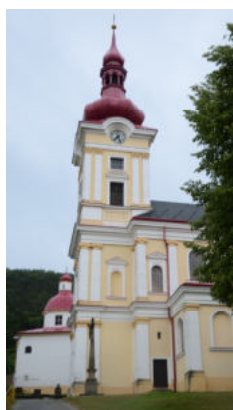
milionů a počet celosvětově vysídlených dětí je nyní nejvyšší od druhé světové války. Obrazy dětí, které se snaží překročit hranice nebo na cestě umírají, pravidelně hýbou veřejným míněním, ale jen občas způsobují změnu politiky. Příliv zoufalých rodin na útěku představuje pro rok 2022 další výzvu, a sice najít útočiště pro ty, kteří jsou nuceni opustit své domovy kvůli válce, chudobě a klimatické krizi, a soustředit se přitom na lidi, nikoli na hranice.

7. KOJENECKÁ ÚMRTNOST. Za posledních 30 let klesla kojenecká úmrtnost téměř o 60 %. V souvislosti s pandemií však došlo k intenzivnímu tlaku na zdravotnické služby po celém světě, což vedlo k tomu, že se objevily nemoci, které byly dříve téměř vymýceny, a existuje reálná možnost, že v roce 2022 poprvé po desetiletích vzroste dětská úmrtnost, což znamená katastrofální zvrát ve zdravotním stavu dívek a chlapců na celém světě. Ve 32 zemích se počet úmrtí na malárii, který dříve prudce klesal, opět zvýšil. Nedávné objevy, jako například první účinná vakcína proti malárii, však dávají naději, že pokrok v oblasti vakcín "pandemického" původu by mohl pomoci dětem na celém světě.

"Také v Itálii čelí děti mnoha výzvám: země zažívá demografický pokles, který se zdá být nezastavitelný, a to i kvůli nedostatku politických opatření zaměřených na ochranu rodičovství, zatímco chudoba se každým rokem zvyšuje. Uzavření škol v důsledku pandemie prohloubilo rozdíly v možnostech vzdělávání a Itálie má nejvyšší procento mladých lidí, kteří nepracují ani nestudují, v Evropě. Tyto výzvy lze řešit pouze systémovou prací a prostředky určené na projekty Next Generation a Child Guarantee je třeba odvážně využít a zaměřit se na mladší generace a jejich potřeby, aby nebyla promarněna vzácná příležitost k oživení země".

FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE. PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYVICE:
číslo účtu: 1560130369/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800**

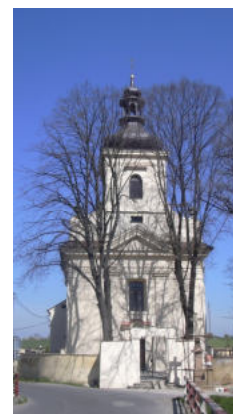
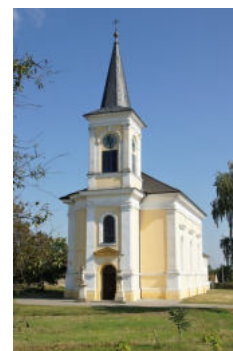

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800**

**SVŮJ DAR NAVÍC MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!
POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE NA EMAIL:
josef.benicek@seznam.cz**

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM.

Zprávy z Nového Dvora

opatství bratra M. Rafaela Navrátila z Podivic

Milí přátelé

s velkou vděčností jsme v tichu a modlitbě oslavili 10. výročí povýšení našeho kláštera na opatství a následné opatské svěcení, 8. a 12. prosince 2011. Tento den jsme na vás vzpomínali, protože na těchto událostech se podílely naše rodiny, přátelé i dobrodinci. Dnešní doba je pro naše současníky a církve pohnutá. Bůh protkává naše životy hlubokými radostmi, které se mísí s těžkostmi, i těžkostmi, které skrývají hluboké radosti. S blížícími se Vánocemi vás chci znovu ujistit, že vás neseme ve svých modlitbách. Také vám chci vyjádřit vděčnost za to, že nás podporujete svou modlitbou. Kéž je naše radost zakořeněna v naší víře a kéž září okolo nás!

Požehnaný rok 2022, hodně síle
a radosti, přeje a v modlitbě na
vás pamatuje,

br. M. Rafael

S upřímným srdcem

Br. M.-Samuel,
opat z Nového Dvora

Rozhovor s velvyslancem ČR u Svatého Stolce J. E. Václavem Kolajou (vedla Johana Bronková, redaktorky Rádia vatikán)

Velvyslanec ČR u Svatého Stolce, J.E. Václav Kolaja přináší v obětním průvodu votivní svíci při Eucharistii v bazilice sv. Klementa u příležitosti 1150. výročí úmrtí sv. Cyrila. na následující straně: u hrobu sv. Cyrila v kryptě baziliky *Peregrinatio in Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, Řím, 9.7.2019.

Setkání papeže s diplomatickým sborem představuje tradičně podrobný přehled významných témat naší současnosti. V této chvíli udržuje Svatý stolec diplomatické

vztahy se 183 státy, ke kterým je třeba připočítat Evropskou unii a Suverénní řád maltézských rytířů. 87 velvyslanců při Svatém stolci sídlí v Římě. V audienční síni Lodžie požehnání se jich však letos sešlo daleko víc, aby si vyslechli novoroční projev papeže Františka, ke kterému se nyní vrátíme v rozhovoru s velvyslancem České republiky při Svatém stolci, Václavem Kolajou.

V čem se letošní setkání diplomatického sboru s papežem Františkem lišilo od minulých let?

V době před vypuknutím pandemie pronášel papež svá novoroční poselství pro diplomatický sbor v Královském sále Apoštolského paláce, kde se také s diplomaty i osobně pozdravil, a následně se přecházelo do Sixtinské kaple na společné fotografování papeže a představených Státního sekretariátu Svatého stolce s velvyslanci. V loňském roce došlo vlivem přísných opatření proti šíření koronaviru k několika podstatným změnám - projev papež přednesl v Lodžii požehnání, kde se nachází i slavný balkon, z něhož papežové žehnají Městu a světu, nepořizovala se společná fotografie a pozvánku dostali pouze vedoucí diplomatických misí, s nimiž se papež osobně pozdravil. Letos papež pronesl projev opět v Lodžii požehnání, velvyslanci si s sebou mohli vzít i své choti a kolegy z velvyslanectví zapsané v diplomatické listině, pořizovala se společná fotografie v Sixtinské kapli, z programu však byl vyřazen blok krátkých osobních setkání velvyslanců se Svatým otcem.

Papež se ve své promluvě dotkl široké škály palčivých témat současnosti. Co z jeho reflexe považujete za zvláště významná pro naši zemi a pro Evropu?

Papež ve svém projevu vyzdvihl Evropskou unii jako cenný vzor pro řešení globálních výzev, a to pro její schopnost vyjednávat a hledat společná řešení. Zároveň jí adresoval - i pod vlivem prosincové apoštolské návštěvy v Řecku - silný apel, aby prokázala vnitřní soudržnost při řízení migrace, podobně jako jej našla při řešení následků pandemie. Těch významných námětů bychom ale v papežově reflexi našli mnoho - v částech věnovaných

pokračující pandemii, krizi multilaterální diplomacie a všeobecného poklesu důvěry v mezinárodní instituce, válečným konfliktům a vážným krizím v různých částech světa nebo v pasážích, v nichž papež burcoval proti bezskrupulóznímu obchodování se zbraněmi. A asi bychom si i v naší zemi měli vzít něco též ze závěrečných myšlenek proslovu Svatého otce, které už zazněly v jeho poselství k 55. Světovému dni míru, a sice že vzdělání by nemělo být vnímáno jako náklad, nýbrž jako nejlepší možná investice, že by technologie - přes svou nespornou užitečnost - neměly nahrazovat skutečné lidské vztahy a že by práce měla být vnímána jako nepostradatelný faktor při budování a zachovávání míru a lidské důstojnosti.

Před Vánoci byla v Česku jmenována nová vláda, vzešlá z podzimních voleb. Promítne se tato změna do vztahů mezi Českou republikou a Svatým stolcem?

Věřím, že příchod nové vlády přinese novou kvalitu vztahů mezi naší zemí a Svatým stolcem. Velmi povzbudivým signálem v tomto směru je skutečnost, že nová vláda ve svém programovém prohlášení, které bylo zveřejněno minulý pátek, deklaruje, že bude rozvíjet dialog se Svatým stolcem, podnikne kroky ke sjednání nové smluvní úpravy vzájemných vztahů a zasadí se o její ratifikaci. Myslím, že je v zájmu naší země udržovat se Svatým stolcem dobré a přátelské vztahy a rozvíjet s ním dialog na bilaterální i multilaterální úrovni. Papež je hlavou nejen nejmenšího státu světa, ale také cca 1,3 mld. lidí na této planetě hlásících se ke katolické církvi. Svatý stolec je významným světovým hráčem v řadě globálních témat, zejména v otázkách míru, integrálního lidského rozvoje, svobody vyznání, mezikulturního a mezikonfesijního dialogu, kulturní identity či humanitární pomoci. Jsem proto rád, že vláda zájem o rozvoj vztahů se Svatým stolcem deklaruje, a jsem připraven být jí v tomto ohledu maximálně nápomocný.

Během návštěvy českých a moravských biskupů ad Limina zaznělo z papežových úst několik narážek na možnou cestu do naší země. Přestože kontext byl spíše odlehčený, myslíte, že je taková návštěva reálná?

Papež František pozvání k návštěvě v naší zemi obdržel od nejvyšších představitelů našeho státu a církve už několikrát, ostatně v prosinci jsme předávali blahopřejný telegram pana prezidenta k 85. narozeninám Svatého otce, v němž je pozvání k návštěvě v naší

vlasti zopakováno. Byl bych samozřejmě moc rád, kdybychom papeže u nás v dohledné době uvítali. Věřím, že pokud vládou proklamovaný zájem ohledně rozvíjení dialogu s Vatikánem začneme realizovat, šance na cestu Svatého otce do Česka výrazně zvýšíme.

Najlepší novoroční přání, co v změti této doby ze Slovácka zní k duši národa, vinšuje zdravú nemoc, kerú je dobrá pohoda

Abych pravdu řekl, nebyl sem ve své koži. Vrátil sem sa do svéj rodnéj dědiny po nekolika rokoch a moja první cesta védla k súdu. Kdysi sem tam chodil každý týdeň a furt bylo o čem psat. Tož sem byl zvědavý, co sa za tú dobu přihodilo...

Ve starém zámku, kam si lidé chodili pro spravedlnost', sem sa dověděl, že si ani nepamatují, kdy naposledy tam od nás nekeho súdili. Z toho sem byl tak udivený, že sem sa hnedkaj vypravil za stařečkem

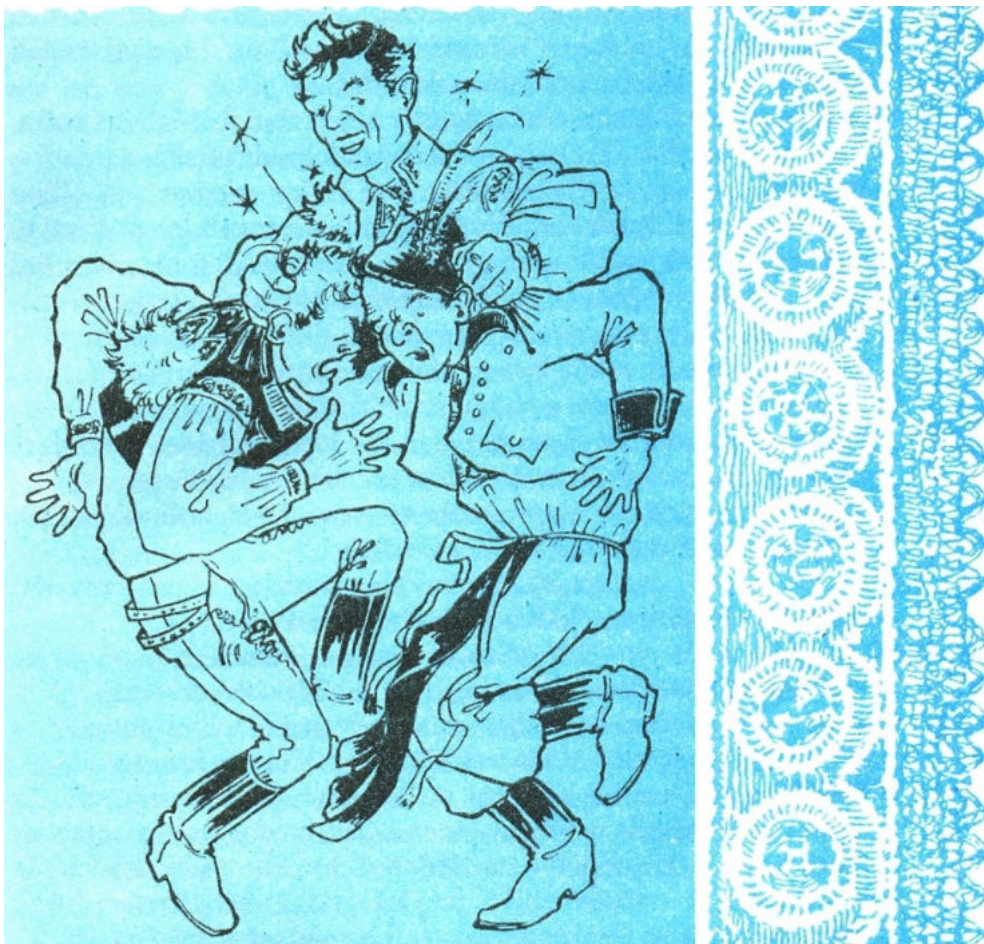
Pagáčem, lebo to byla jediná "informační kancelář". Co sa kde v dědině šústlo, o tem hnedkaj věděli a enom tam bych sa mohl neco dovědět.

Přivítali ňa jak ztratěného syna a zvědavo nahlédali do kufra, kerý sem donésl. Dyž tam našli nekolik paklí tabáku z všelijakýma malovanýma obrázkama a dvě fajky - jednu z tú dlúhú tréskú - nebyli k udržání. Hnedkaj ju zmontovali, nacpali "tým voňavým, kerý myslím kúřijú enom pán falář", a posvátno bafali. Pochodovali po izbě z vyvaleným břuchem a pochvalovali si: "Takú faju nemajú ani lékárnik a nadlesní už teprú neé! Chlapče, toto ti nikdá nezapomenu - z téj budu kúřit enom v nedělu po požehnání a chlapom ju ukážu enom přes okno!"

Donéslí z komory sliovicu, naléli do dvúch pohárků a dyž zme si štrngli, tož báňali, že to mlazgalo, jak dyby volali na psa...

Dyž sem ím pověděl, proč sem za nima došel, podívali sa, jak dyby ňa teprú uhlédli, a drcli sa do čela:

"No baže - dyť tys byl dlúho odjetý, tož to nemožeš vědět! To ti teda mosím povědět od samého začátku..."

Naléli si do svojého pohárka, lebo já sem z mojého enom usrkl, opřeli sa pohodlno na legátce, natahli nohy a začali:

"Za nejaký čas, cos odjél, zme tady měli velikú povodeň - no, boží dopuštění... Voda sebú brala králíkárně, krmíky, chlěvky, klece aj z husima a šecker, co nebylo napevno přidělané. Za tři dni voda opadla a včilkaj všeci začali hledat, co ím odplovalo. A to byla druhá pohroma. Jeden u druhého našli nejakú věc lebo zvířa a nastala změť jazyků jak u babylónskéj věže. Obviňovali sa ze zlodějstva a začali sa súdit jak splašení. V dědině bylo tolěj sudičů, že sa lidé už mezi sebú ani nezdravili.

A dyž už sa zdálo, že snád' nastane konec světa, tož došla spása: Volili zme nového starostu. Naisto sa počítalo s tým, že sa ešče udržijú starý Cabúch, ale v poslední chvílce sa karta obrátila a byl zvolený najvěčší biják v kraji - Martin Kordula. Nekeří sa křižovali před tú pohromú a druzí sa zasěj uščuřovali, co to donese nového...

Jedni z vyvalenýma očima zvolávali všecky svaté a vybřeskovali, že Sibíla hádala dobře, lebo dědina už sa třese v základoch a ostane po ní enom smradlavé spálenisko, jak po erteplověj nati. Druzí zasěj z virů předvídali: "Udělej z pytláka hajného a rana v lesi nepadne" a "Ze zloděja udělej policajta a možeš spát klidňúčko při otevřenéj chalupě".

Řeči letěly na všecky strany světové, ale oči byly upříté enom na jedno místo: na Martina Kordulu! Chlapisko jak Jánošík, že mu ani jedny dveřa nestačily, a ručiska jak lopaty, že na nich v hospodě mohli hrát karty. Všeci enom čekali, kam sa dědina pohne, až do týchto rukú chytí obecní opratě...

Po jeho zvolení byla v sále "Na obecním" schůza všeckých občanů. A dyž sa zvihl Martin Kordula, zostali všeci, jak tam stáli lebo seděli, z otevřítú hubu jak prvňáčci, dyž dondú poprvní do školy. Jeho řeč byla kratúčká, ale načisto jasná:

Rozkročil sa, roztáhl ruky, že byl jak větrný mlýn, a zařvál jak na pastvisku: "Občané!" Dyž ale uhlédl, že sa všeci zgrčili, tož zasěj ruky spustil a začal: "Na jedno sem v poslední době došel: Naša dědina je zachvátěná morem. Morem zloby a nenávisti. Ale od zajtrajška sem pustíme inší luft! V dědině bude tichúčko jak na palúčku v "Rubisku" a dobrá pohoda mezi všeckýma. A starajte sa o rozumné věci a ne o také hovadiny jak doposavád'!"

A tehdá mu najvěčší sudič Cyril Míšek odsekl:

"Ná, co bych sa starál? O dušu sa ně stará falář, o zdraví kořenářka Pelěščena a o peníze advokáté!"

Po téjto rúhavěj řeči sa Martin-starosta postavil, že mu nos šel zarovno s petrolínkú, praščil na stůl, že všecky sklenky stály v haptáku, a zařvál, až sa hodiny na věži zastavily:

"Tož pravíš, že advokáté? A já ti povídám, jak sa Martin Kordula menuju: Na našem kotáře bude konec súdom a súdit budu včilkaj já! Rozuměls? Alebo to mám napsat na řemeň a ošvácat ti to o kotrbu?"

Nastalo také ticho, že bylo čut červotoča, jak hryže futra, a susedé sa rozešli dom... A co starosta Kordula slúbil, to také splnil - a hnedkaj třetí deň.

Pobili sa mezi sebú Francek Hrotkúj z Janem Bočnicovým a starosta Martin sa dověděl, že chcú ít do města k súdu. Proto ich teda pozvál na obec a tam ím pěkně klidňúčko promlúval do duše, aby sa smířili a podali si ruky. Ale jak dyž ich obúch šidlem džógne, že totak, podat si ruky - chachááá, máš ho vidět! A že pujdú pro spravedlnost' ke krajskému do města a že - co ty nám budeš rozkazovat? Starosta Martin ešče jednu klidno

připomenúl, že ím radí po dobrém, aby sa smířili. Ale dva kohúté že né a né a že pujdú k súdu...

Tož si teda vyhrnul rukávy na košuli a povídá:

"Dobře, legrúti! Jak ste mohli zjistit, zatím sem vás furt šanováł. Bárskerý šandár by už nasadil ostřejší šporny, ale já to s vama ešče oprubuju po dobrém. Je načisto jasné, že máte obá tvrdé palice, no a dyž je maso tvrdé - tož sa mosí poklepat..."

A než bys okem mrkl, chytíl do každéj ruky jedného za lémeč a búchál ím hlavama o sebe jak z ořechama. Potem před obecní dum vyletěla noša hader a druhá noša za ňú. Enomže v tych hadrách byli Francek z Janem a za něma sa nesly hromy Martinovy:

"Ešče ste ně zapomněli podepsat protokól, pazúři! A esli pochybujete o méj spravedlnosti, můžete ít ke krajskému! Ale dyby vás to snád' - nedaj bože - napadlo, nadělám z vás šňúrek do gatií!!!"

A co sa stalo potem, z teho měl najvěčí radost' "súci" Martin Kordula, lebo oba sudiči si před obecním domem pomáhali na nohy a jeden druhého pěkně oprašovali. A najednú - jak na befél - měli jedínú a stejnú myšlénku: z uctivéj dálky zahrozili do "domu spravedlnosti" a zapadli do hospody.

A id'a potem v noci dom, držali sa kolem krků a slubovali si kamarádství až do hrobu tmavého...

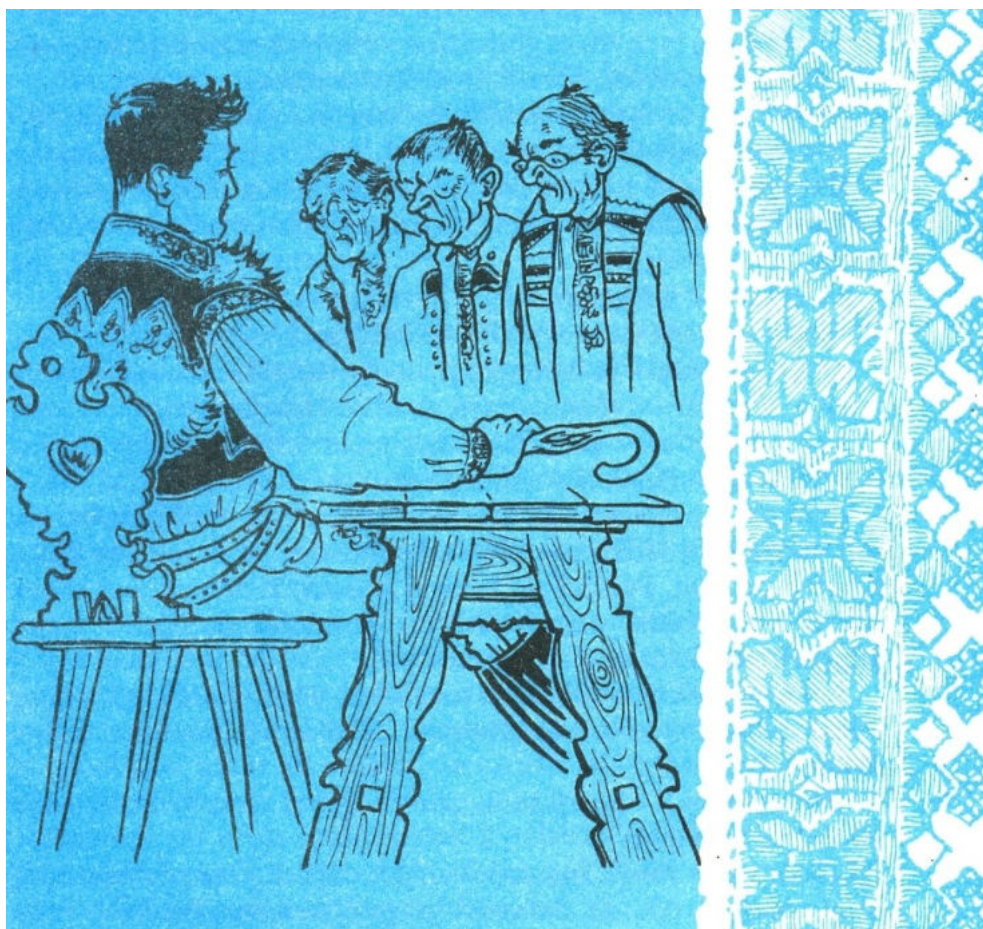
Tož tak sa ponajprv představil Martin Kordula tajak starosta aj súci v jednej osobě!"

"No ja" - pravím - "ale na to neměl právo! A je to dokonca proti zákonu!"

"Tož tak múdry si ty a teprú včil! Ale tehda, chlapče, ludé z téj pohromy snad ztratili aj rozum. A nebyt Kordule, prosúdíl by nekerý aj poslední kozu. A proto súci-Martin udělal dobře, dyž v takej džungli nastolil aj její zákon: právo silnějšiho - ale hlavně múdrejšiho!"

Než si stařeček znova nacpali fajku, v duchu sem přemýšlál, že neco pravdy na tem bylo...

"A včilkej počúvaj" - vytrhli ňa z myšlének. "Povím ti druhý případ, kerým dondeš na to, že Kordula je chytrý chlap..."

Nedlúho nato radní Krpál přejeli na velocipédě kostelníkovi Míškovi kačenu. Kostelník za ňu chtěli štyrycet grajcarů a kačenu že si radní možú nechat. Radní mu dávali enom třicet grajcarů a kačenu že nechcú. Hádali sa, drcali do sebja, nadávali si a z radního už začaly padat aj sakry. Protože kostelník ve svéj funkciji hřešit nesměli, vybréskli celý bez sebe:

"A abys věděl - dám ťa k súdu!"

Snád' to bylo zaklínadlo, lebo tajak by ze zemi vyrústl, stál za nima jak buh pomsty - starosta Kordula! Zastrčil si palec za řemeň, rozkročil sa a jak dyž putru ukrajuje, začal:

"Už vás hodnú chvílku počúvám a nemožu dojít na to, že tací dvá staří volé nemožú najít stejnú řeč... A radního k súdu nedáš!" - otočil sa na kostelníka. "Řekl sem jednu a naposledy, že tady budu súdit já, a tož vás hnedkaj na temto fleku rozsúdím, lebo nemám kdy sa s vama bavit... Podivajte sa, jak je to lehúčké."

Otočil sa k radnímu a pravil:

"Pokád' sem temu rozumněl, tož ty míníš dat kostelníkovi třicet grajcarů a tú kačenu nechceš. Je to tak?"

"Je! Nechcu ju!" - trvali na svém Krpál.

"Tož ně daj tych třicet grajcarů" - nastrčil ruku Kordula.

Dyž ich přepočítal, obrátil sa ke kostelníkovi:

"A ty chceš štyrycet grajcarů a kačenu také nechceš. Je to tak?"

"Je! Co s takú potforú zmrzačenú? Nechcu ju!" - súhlasili.

Kordula vytahl z kapce šrajtoflu, odpočítal z ní deset grajcarů a přidál k tým třiceti. Vysázal ich kostelníkovi na dlaň, búchl ho po zádoch a pravil:

"Tož co - si spokojený?"

"Baže su - dyť sem vyhrál!" - ščúřili sa kostelník.

"A co ty, radní - si také spokojený?" - chtěl vědět starosta.

"Ná, baže su - dyť sem to tak chtěl!" - kývli radní.

"Tož tak je to v pořádku - tak majú končit všecy sudy... A včilkej si podajte ruky a dite po svéj práci!"

Zohl sa, lapl kačenu za krk a šel s ňú dom. Dyž zahýbal za roh, otočil sa a viděl, že ti dvá ešče furt stójijú na jedněm fleku a čučijú za ním. Pohlédl na kačenu a zjistil, že má přejetú enom hlavu. Tu dáváme stejnak psovi - pomyslel si. Ale za deset grajcarů sem kačenu v životě nekúpil..."

A stařeček sa zasmíli, až sa rozkašlali. Dali si pořádného hlta, búchli pěst'ú do stola a optali sa mňa: "Tož co? Je Kordula múdry chlap, lebo néni?"

"Hlúpý néni" - pravil sem, "ale že by byl chytrý? Snád' - ale enom pro sebe..."

"Cóóó? Pro sebe? Tož počúvaj, jak dopadl jeho poslední súd, kerý rozsúdil tak, že Šalamún je protivá němu hadra!" Ešče jednu si cucli a začali:

"Najprv ti mosím říct, že z tohoto posledního súdu neměl Kordula nic - esli myslíš na tú kačenu za deset grajcarů - enom moje veliké uznání, že od tohoto případu už nikdo - čuješ - nikdo nešel ani k súdu, ani k němu, a že od téj doby je to tu tak, jak prorokoval ve svéj řeči, dyž byl zvolený starostú: Tichúčko jak na palúčku v "Rubisku" a dobrá pohoda mezi

všeckýma..."

Stařeček to nejak dlúho protahovali a už sem hořál nedočkavostú, abych sa dověděl, jakého "fleka" dál Kordula Šalamúnovi. Najprv ně ale připomenúli:

"Včílkej dávaj dobrý pozór, abys poznál, jaký je Kordula kanón. A esli před ním nebudeš smekat tú svoju hučku, kerú sis dovězl, tož ně už do baráka nechod!"

Zabafali, jak dyž sa rozjíždá lokomotýva, a jak kazatel vykládali o "posledním súdě":

"Šlo tenkrát o slépku a stáli před ním jak třé králi: zloděj, okradený a svědek. Zloděj zapírál a opírál sa o všeckých svatých, okradený přísahál a dovolával sa "pánaboha nad sebou" a svědek svěčil každému chvílu. Súcí-starosta Martin to chvílu sumírovál a dyž viděl, že ten špagát nerozplance, doněsl čagan, položil ho na stůl a pravil:

"Zděľajte baranice, stúpňte si a počúvajte tento rozsudek:

Po vyslechnutí zúčastněných stran a po zvážení všeckých polehčujících okolností, podle právoplatných palagrafů usněsl sem sa na tento rozsudku, proti kerému není odvolání:

Za á) Zlodějovi pětadvacet čaganem, že kradl!

Za bé) Okradenému pětadvacet, aby si na svoje věci dávál lepší pozor!

Za cé) Svědkovi pětadvacet, aby sa neplétl do věci, po kerých mu nic není!

A včílkej vás žádám, abyste jeden po druhém předstúpili v tem pořádku, jak sem vás menovál, lebo exekúcija mosí byt provedená hnedkaj po rozsudku a neznese odklad!"

Ale než Kordula položil ruku na čagan, aby provedl exekucí na zlodějovi, tož ti třé vyletěli ze "súdní síně" takým cugem, že vyškubli dveřa z pantů..."

Stařeček do sebja hrkli zbytek z pohárka, zasmíli sa na plnú hubu a v tú chvílku sem zistil, že nemajú už ani ty štyry zuby, keré měli, dyž sem tenkrát odjíždál...

Došlo ně ich najednú lúto a zároveň sem sa aj radovál nad tým, že "v dědině je dobrá pohoda mezi všeckýma". A protože sem si vzál za životní cíl dávat luďom radost' a že sa začíná naplňovat moje veliké přání, aby nebylo lidí smutných a neščasných, rychlo sem kývl a z velikú radost'ú prohlásil:

"Stařečku, máte recht: Súcí Martin Kordula je kanón a túto hučku budu před ním dycky hluboko smekat - a už zdaleka..."

A od tohoto "posledního súdu" Slovácko sa nesúdí. Dobrá pohoda mezi všeckýma sa rozmohla jak zdravá nemoc přes celé Slovácko. Ale protože slovácká krév je ohnivá, ochlazovali si ju děláním "naschválů" a vyprávjáním historek, kerýma sa dodnes škádlívajú...

PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA (2. 1. 2022)

PUSTIMĚŘ: 5.100,-Kč; **DRYSICE:** 4.250,-Kč; **PODIVICE:** 1.250,-Kč; **TOPOLANY:** 1.000,-Kč
Pán Bůh zaplat' vám všem, kdo pamatujete na potřeby své farnosti!

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Starý Epstein leží v nemocnici s infekční žloutenkou a necítí se dobře. Dá si k sobě zavolat katolického kněze, aby ho, pro každý případ, zaopatřil. Když kněz odejde, doktor se ptá: "To jsem nevěděl, že vy jste pokřtěný, pane Epsteine!" - "A kdo jim řekl, pane doktore, že jsem pokřtěný?" - "No, že jste si pozval katolického kněze!" - "Prosím

jich! Mám přece svědomí, ne? Přece nepozvu našeho rabína na infekční oddělení!

II.

Kohn a Roubíček mají obchody vedle sebe. Kohn ráno otevře, před dveře vystaví ceduli a krasopisně na ni napíše: "Brambory 9,00 Kč". Když to Roubíček uvidí, vyndá taky ceduli a napíše: "Brambory 8,00 Kč". Což ale Kohn nenechá jen tak a přepíše cenu na 7,00 Kč. Roubíček si za chvíli přisadí a napíše 5,00 Kč. Kohn chvíli váhá, pak zlevní na 3,00 Kč, ale hned si před obchodem na Roubíčka počká. Když ten vyjde před krám, Kohn mu povídá: "Poslouchaj, Roubíček, vždyť takhle se zruinujeme!" Roubíček se na Kohna dlouze podívá a klidným hlasem odpoví: "Proč zruinujeme? Já brambory neprodávám..."

III.

Kohn přijde k Lewimu do řeznictví a žádá kilo jehněčího. "Prosím, tady to je – sto dvacet korun!" podává mu Lewi maso. "Tolik? Izák naproti to má za stovku!", protestuje Kohn. "No, tak jděte a kupte si ho u něj!" - "Ale když on momentálně jehněčí nemá!" - "Aha, milý Kohn, viděj to, v tom to je...", usměje se Lewi. "To když já nemám, tak stojí jenom šedesát!"

IV.

Roubíček vykládá: "Dal jsem ženě norkový kožich a ona na mě už půl roku nepromluvila." - Kohn se diví: "A to proč, Roubíček?" - "Tak zněla dohoda..."

V.

Kohn se rozhodl, že pojede na návštěvu za svou rodinou do Izraele. Sbalí si pár věcí, sedne do auta a jede. Na hranicích ho nechají celníci otevřít kufr. Tam je v plátně zabalený obrovský obraz. "Co to je?" - "Jak, co to je, snad kdo to je. Bývalý prezident Klaus." Proti tomu nemohli ani celníci nic namítat, tak ho pustili dál. Dojede na místo a předvádí rodině svůj dar. Rodina rozpačitě hledí na obraz a nejstarší se ptá: "Kdo to je?" - "Ne, kdo to je. Snad co to je? Platinový rám."

POŘAD BOHOSLUŽEB: 15. - 23. ledna 2022

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 15. ledna	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany - zvláště za těžce nemocnou osobu; Pustiměř, Drysice a Podivice
NEDĚLE 16. ledna		PUSTIMĚŘ 8.00	za + Stanislava KOUTNÉHO, manželku a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Metoděje a Karolínu POLÁCHOVY, dvoje rodiče a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za dar zdraví, Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro rodinu PIVODOVU
PONDĚLÍ 17. ledna	SV. ANTONÍN, OPAT	PUSTIMĚŘ 17.00	za +rodinu INDROVU, ŠOSTOU, SKALÍKOVU a duše v očistci
18.- 25. LEDNA: TÝDEN MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ			
ÚTERÝ 18. ledna	PANNA MARIA, MATKA JEDNOTY KŘESŤANŮ	PODIVICE 8.00	na poděkování Pánu Bohu za přijatá dobrodíní s prosbou o ochranu Panny Marie pro rodinu a přátele
STŘEDA 19. ledna	STŘEDA 2. TÝDNE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 17.00	za + Jaroslava a Marii VAKRČKOVY, živou a +rodinu
ČTVRTEK 20. ledna	SV. FABIÁN, PAPEŽ A MUČEDNÍK SV. ŠEBESTIÁN, MUČEDNÍK	PUSTIMĚŘ 17.00	za ukončení pandemie a za ochranu Panny Marie v této nelehké době
PÁTEK 21. ledna	SV. ANEŽKA, PANNA A MUČEDNICE	PUSTIMĚŘ 17.00	za dary Ducha svatého pro politiky a státníky, kteří nesou odpovědnost za naši zemi
SOBOTA 22. ledna	SV. VINCENC, JÁHEN A MUČEDNÍK	PODIVICE 8.00	za + Marii ČERNOU a Boží pomoc a požehnání pro rodinu POSPÍŠILOVU a ŠMEHLÍKOVU
	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
NEDĚLE 23. ledna	3. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Zdeňka CHYŤU, rodiče a Boží požehnání pro rodinu
		DRYSICE 9.30	za +Milana RYŠÁNKA, rodiče z obou stran, švagra a švagrovou
		PODIVICE 11.00	na poděkování za dar zdraví, Boží požehnání, ochranu Panny Marie a dary Ducha svatého pro rodinu
NEDĚLE BOŽÍHO SLOVA			

FARNÍ INFORMÁTOR, XXIX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.+záznam. 517356351, Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Díky sponzorům dotovaná cena: **25,-Kč/ks**. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 22. - 30. ledna 2022

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 22. ledna	SV. VINCENC, JÁHEN A MUČEDNÍK	PODIVICE 8.00	za + Marii ČERNOU a Boží pomoc a požehnání pro rodinu POSPÍŠILOVU a ŠMEHLÍKOVU
	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
NEDĚLE 23. ledna	3. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Zdeňka CHYŤU, rodiče a Boží požehnání pro rodinu
		DRYSICE 9.30	za +Milana RYŠÁNKA, rodiče z obou stran, švagra a švagrovou
		PODIVICE 11.00	na poděkování za dar zdraví, Boží požehnání, ochranu Panny Marie a dary Ducha svatého pro rodinu
PONDĚLÍ 24. ledna	SV. FRANTIŠEK SALESKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 17.00	za Boží požehnání pro rodinu BENÍČKOVU a BUČKOVU
18.- 25. LEDNA: TÝDEN MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ			
ÚTERÝ 25. ledna	SVÁTEK OBRÁCENÍ SV. PAVLA, APOŠTOLA	PODIVICE 8.00	za živou a + rodinu MADEJOVU a PICHLEROVU
STŘEDA 26. ledna	SV. TIMOTEJ A TITUS, BISKUPOVÉ	DRYSICE 17.00	za +Helenu a Karla KRÁSEN- SKÝCH, živou a +rodinu
ČTVRTEK 27. ledna	SV. ANDĚLA MERICI, PANNA	PUSTIMĚŘ 17.00	za zemřelé a duše v očistci, na které nikdo nepamatuje
PÁTEK 28. ledna	SV. TOMÁŠ AKVINSKÝ, KNĚZ A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 17.00	za živou a +rodinu GAZDÍKOVU MAHDALOVU, LEKEŠOVU, SMETANOVU, a VELECKOU
SOBOTA 29. ledna	SOBOTNÍ PAMÁTKA PANNY MARIE	PODIVICE 8.00	za Boží ochranu a požehnání pro rodinu GAJDUŠKOVU a MALÍKOVU
	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 17.00	za + rodinu ŠTEFÁNIKOVU, PAGANÍKOVU a duše v očistci
NEDĚLE 30. ledna	4. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Františka BENÍČKA, rodiče, bratra, syna, živou a + rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Ladislava a Ludmilu PODOLSKÝCH a dvoje rodiče
		PODIVICE 11.00	na poděkování Pánu Bohu za dar zdraví s prosbou o Boží požehnání pro rodinu

FARNÍ INFORMÁTOR, XXIX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.+záznam. 517356351, Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Díky sponzorům dotovaná cena: **25,-Kč/ks**. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.